OKR… ŠTU…

TRST, nedelja
31. marca 1957
Leto XIII - Št. 78 (3613)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.
MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Pogodba med Tunizijo in Marokom o prijateljstvu in sodelovanju

Skupna izjava poudarja nujnost pravične rešitve za Alžir ob spoštovanju pravice do samoodločbe - Incidenti v Parizu med demonstracijo, ki so jo organizirali kolonialisti

RABAT, 30. — Danes so v Rabatu podpisali pogodbo o prijateljstvu in sodelovanju med Tunizijo in Marokom. Za Tunizijo je podpisal predsednik vlade Burgiba, za Maroko pa zunanji minister Balafrej.

«Tunizija in Maroko, pravi skupno poročilo, vztrajata na potrebi, da se najde pravična rešitev alžirskega vprašanja v skladu z načeli listine OZN ob spoštovanju pravice narodov, da sami odločajo o sebi.»

Poročilo, ki so ga objavili v zvezi s pogodbo, pravi, da ta pogodba predvideva okrepitev sodelovanja med obema državama in da se bosta obe državi posvetovali o vsem, kar se tiče njunega stališča do mednarodnih vprašanj, ki so skupnega interesa za obe državi. Dalje poudarja izjava, da se bosta obe državi trudili, da na miren način rešita medsebojna vprašanja v skladu z lastnimi interesi in ob upoštevanju razvoja svetovnih vprašanj.

Burgiba je danes potrdil, da se je v Rabatu razgovarjal z nekaterimi voditelji alžirske osvobodilne fronte. Navzoči so bili tudi maroški voditelji. Dodal je, da so proučili nekatere formule, ki naj bi spravile alžirsko vprašanje iz začaranega kroga, v katerega je zašlo. Dalje je Burgiba izjavil, da so zaradi skupne odgovornosti alžirske osvobodilne fronte potrebna posvetovanja. Ker pa so alžirski voditelji raztreseni na raznih področjih, bo mogoče le čez nekaj tednov nakazati morebitne rešitve.

Burgiba je iz Rabata odpotoval v Tanger, kjer so drugi voditelji alžirske osvobodilne fronte. Iz Tangerja pa je odšel v Madrid, kamor je prišel zvečer. Iz Madrida bo odpotoval jutri zvečer.

V Parizu pa je danes prišlo do večjih incidentov, ko so desničarske organizacije organizirale na Elizejskih poljanah veliko zborovanje, na katerem so poveličevali kolonialno vojno. Uradno je bilo rečeno, da želijo «izreči priznanje vojski, ki se bori, in njenim mučenikom, kapetanu Moreauju in njegovim tovarišem v trpljenju». Kakor je znano, je bil kapetan Moreau pred meseci ujet v južnem Maroku skupno s poročnikom Perrinom, ki so ga maroške oblasti vrnile francoskim oblastem.

Med povorko, katere se je udeležilo več tisoč ljudi, je neki mladenič vrgel na množico bombo, pri čemer je bila ranjena neka ženska. Atentatorja so aretirali.

Pozneje je prišlo do spopadov med demonstranti in policijo, pri čemer je bilo več ranjenih. Policija je aretirala okoli 50 oseb. Med demonstracijami so demonstranti vzklikali proti Burgibi in Mendes-Franceu. Skupina tisoč mladeničev je skušala priti do poslopja tednika «Express», ki se zavzema za bolj modro politiko v Severni Afriki, toda policiji se je posrečilo napad preprečiti.

Bulganinovo pismo predsednikoma vlade Danske in Norveške

KOPENHAGEN, 30. — Sovjetski poslanik na Danskem je izročil včeraj danskemu ministrskemu predsedniku Hansenu Bulganinovo pismo, ki je podobno pismu, izročenemu norveški vladi pred nekaj dnevi. Kakor je znano, je Bulganin v pismu norveškemu ministrskemu predsedniku Gerhardsenu opozoril norveško vlado proti ustanavljanju ameriških atomskih oporišč na norveškem ozemlju.

V pismu predsedniku danske vlade Hansenu opozarja Bulganin dansko vlado na posledice, ki bi jih atomska vojna lahko imela za Dansko zaradi udeležbe te države v NATO. Nato dodaja, da bi pomenilo «pravi samomor dovoliti na Danskem postavitev tujih oporišč». Pri tem opominja, da vodikova bomba lahko uniči področje več sto kvadratnih kilometrov.

V svojem pismu pravi Bulganin nato med drugim, da mora Sovjetska zveza zaradi lastne varnosti nadaljevati priprave, ki bi ji eventualno omogočile uničiti oporišča njenih nasprotnikov. Bulganin pravi med drugim, da je danska vlada leta 1952 obljubila SZ, da ne bo dovolila tujih oporišč na svojem ozemlju za napad na druge države, vendar pa je bilo dansko ozemlje Groenland spremenjeno v ameriško vojaško oporišče. Bulganin poudarja dalje, da bi se položaj poslabšal, če bi na Dansko poslali ameriške enote opremljene z atomskim orožjem. Zatem omenja strateški položaj Danske, ki «varuje važne ožine», po katerih stremi NATO, ki bi rada nadzorovala vhod v Baltiško morje. Na koncu ponavlja Bulganin sovjetske predloge o razorožitvi.

Danska vlada je imela danes sejo, na kateri je proučevala Bulganinovo pismo. Hansen je na tiskovni konferenci izjavil, da za sedaj ne želi komentirati Bulganinovega pisma. Omenil je samo, da se bistvo in vsebina pisma drži iste linije kakor pismo, ki ga je poslal Bulganin predsedniku norveške vlade.

Norveški zunanji minister Lange pa je danes izjavil, da je Bulganinovo pismo bilo presenečenje za norveško vlado, ter da bo Norveška storila vse mogoče, da ohrani dobre odnose s SZ.

Delegacija PSI v Ljubljani

ZAGREB, 30. — Delegacija socialistične stranke Italije, ki je obiskala Sarajevo in železarno Zenico, je prispela danes zjutraj v Zagreb. Člani delegacije so obiskali danes mestni ljudski odbor, kjer so se v razgovoru s predsednikom Holjevcem zanimali za delovanje komunalnega sistema.

Vodja italijanske delegacije Tullio Vecchietti je po razgovoru izjavil, da bi bil koristen sestanek županov italijanskih občin in predsednikov jugoslovanskih občin. Kljub različnim pogojem bi po mnenju Vecchiettija bilo koristno za delo občinskih svetov v Italiji, če bi se župani italijanskih občin in občinski svetniki ter zastopniki delavskega razreda seznanili z izkušnjami ljudskih občinskih odborov v Jugoslaviji.

Zatem so se člani delegacije razgovarjali s člani glavnega odbora SZDL Hrvaške. Italijanska delegacija se posebno zanima za razna kulturna in kmetijska vprašanja in za položaj italijanske manjšine v Jugoslaviji. Delegacija je po kosilu, ki ga je priredil glavni odbor SZDL Hrvaške njej na čast, odpotovala v spremstvu Marije Vilfan v Ljubljano.

Sovjetske obtožbe proti Twiningu

MOSKVA, 30. — Glasilo sovjetske vojske «Krasnaja zvezda» piše, da imenovanje generala Twininga za poveljnika odbora ameriških glavnih štabov pomeni, da ZDA pospešujejo izvedbo načrtov za atomsko vojno.

List pripominja, da gen. Twining zagovarja oboroževalno tekmo in uporabo atomskega orožja za «bliskovite napade».

Gen. Twining je bil lanskega junija v Moskvi kot gost sovjetskega letalstva ob dnevu sovjetskih letalskih sil. Sovjetske oblasti so ga prisrčno sprejele in so mu dovolile, da zelo od blizu opazuje zadnje tipe sovjetskih letal.

Ollenhauer svari pred atomskim orožjem

BONN, 30. — Predsednik socialdemokratske stranke Ollenhauer je na tiskovni konferenci izjavil, da se nemški vojski ne sme dati atomsko orožje.

«Jasno je treba prikazati nevarnost, ki bi za nemško ljudstvo nastala s to oborožitvijo. Poleg tega ne bi ta oborožitev olajšala mednarodne pomiritve, ki jo vsi zahtevajo. Atomska oborožitev nove nemške vojske bi še povečala napetost med dvema velikima blokoma».

Glede izdelovanja atomskega orožja ali delov tega orožja v Zahodni Nemčiji je Ollenhauer izjavil, da se ne smejo revidirati pariški dogovori, ki prepovedujejo izdelovanje takega orožja v Zahodni Nemčiji.

Ollenhauer je napovedal, da bo njegova stranka predložila v Bundestagu interpelacijo v zvezi z zalogami atomskega orožja na zahodnonemškem ozemlju.

Zatem je Ollenhauer poudarjal potrebo pogajanj o povečanju trgovskih odnosov s Sovjetsko zvezo, ker bi se s tem ustvarilo primerno ozračje za rešitev tudi vprašanja repatriacije Nemcev.

Protesti proti Speidlu v Parizu

PARIZ, 30. — Večja skupina demonstrantov se je danes zbrala pred grobom neznanega junaka pod slavolokom zmage, da protestira proti prihodu nemškega generala Hansa Speidla, katerega prihod je napovedan za ponedeljek. Speidel bo prevzel v Fontainebleau poveljstvo kopenskih sil NATO za Srednjo Evropo.

Speidel je bil eden nemških poveljnikov v Parizu med nacistično okupacijo, toda sedanja francoska vlada je odobrila njegovo imenovanje v NATO.

Med številnimi demonstranti sta bila tudi demokristjanski senator Loe Hamon in bivši golistični senator Jaques Debu-Bridel. Na grob neznanega junaka so položili vence.

Herriotov pogreb

LION, 30. — Danes je bil v Lionu pogreb Edouarda Herriota. Pogreba se je udeležila ogromna množica in številne osebnosti, med katerimi predsednik republike Coty, člani vlade, predsednika obeh skupščin ter poslaniki 18 držav.

Poslovilni govor je imel predsednik vlade Mollet, ki je poudarjal zaslužno delo pokojnika in je zaključil z besedami: «Ostali bomo zvesti besedam, ki jih je izrekel v Pantheonu leta 1927 ob komemoraciji pisateljev, ki so padli v vojni: prava grobnica mrtvih je srce živih.»

Franco uradno priznava močan odpor proti režimu

Več aretiranih v zvezi s tiskanjem in širjenjem protivladnih letakov - Militarizirani rudarji, ki so stavkali

MADRID, 30. — V Madridu so danes aretirali 14 oseb zaradi tiskanja in širjenja letakov v španski prestolnici, ki so pozivali prebivalstvo, naj pokaže svoj odpor proti Francovemu režimu.

To so danes javili v uradnem poročilu, ki ga je objavilo ravnateljstvo javne varnosti, ki pravi, da so vsi aretirani bili že v preteklosti kaznovani zaradi svojega političnega delovanja. Letake so tiskali v nekem malem hotelu blizu Madrida. Policija je zaplenila tudi pisalne stroje in ciklostile. Uradno poročilo pravi, da so aretirani komunisti in da so njih delovanje vodili elementi iz tujine.

Poročilo obtožuje komuniste, da so imeli važno vlogo pri incidentih na univerzi, ki so se dogodili lansko leto v Madridu, in pri bojkotiranju javnih transportov v prestolnici 7. in 8. februarja letos. Dalje obtožuje komuniste, da so «razdeljevali po pošti in na krajih dela letake, ki so pozivali prebivalstvo, naj bojkotira tisk in predstave».

«To delovanje, nadaljuje poročilo, se usmerja med vse sloje prebivalstva v obliki različnih pozivov, da se prikrije pravi značaj organizatorjev te kampanje proti režimu.» Nekateri letaki so naslovljeni na delavstvo, drugi na buržoazijo in intelektualce, nekateri pa na trgovce in industrijce, katere pozivajo, naj protestirajo «proti davkom in davčnim bremenom ter proti vladi, ki skuša prikazati te sloje kot odgovorne za visoke življenjske stroške.»

Madridski radio je danes prvikrat poročal o nedavni stavki v dveh premogovnikih v pokrajini Oviedo. Guverner pokrajine Oviedo je s tem v zvezi izjavil, da je vojska zasedla rudnik «Maria Luisa», ker niso hoteli delavci «poslušati funkcionarjev sindikatov in ministrstva za delo». 52 rudarjev bodo takoj poklicali k vojakom; do sedaj so bili razrešeni vojaške službe. Tudi glede te stavke pravi guverner, da «se zdi, da so to gibanje organizirale tajne komunistične celice».

Naser: «Grožnje in pritisk ne bodo učinkovali na nas»

Egipt hoče ostati izven blokov in se bo uprl plovbi izraelskih ladij skozi Suez in po Akabskem zalivu

KAIRO, 30. — Predsednik Naser je skupini ravnateljev ameriških listov danes izjavil, da se bo uprl plovbi izraelskih ladij po Sueškem prekopu in Akabskem zalivu. Poudaril je, da sta Sueški prekop in Akabski zaliv egiptovske teritorialne vode. «Gotov sem, je poudaril Naser, da ne bo mogla nobena grožnja in noben pritisk učinkovati na nas.»

Pripomnil je, da je plovba izraelskih ladij po Sueškem prekopu povezana z rešitvijo vprašanja arabskih beguncev, ki so brez strehe, in je zaradi tega potrebno, da se obe vprašanji rešita kot ena sama celota. Tudi ZDA, je dodal Naser, govorijo o svobodni plovbi, toda ne rečejo ene same besede o beguncih. «Egipt bi bil pripravljen načeti celotno vprašanje, toda če se zahodne države trdovratno zanimajo samo za pravice Izraela in ne za pravice beguncev, ne bomo tega sprejeli in noben pritisk ali hladna vojna proti Egiptu ne bosta mogla spremeniti našega stališča.»

V zvezi z žitom, ki ga je Egipt kupil od Sovjetske zveze, potem ko so ZDA odklonile svoje pošiljke, je Naser izjavil: «ZDA bi nas hotele izstradati, medtem ko nam skuša Sovjetska zveza pomagati». Zatem je poudaril, da se Egipt drži načela, da se ne pridruži ne zahodnemu ne vzhodnemu bloku in je poudaril, da je to načelo «v temeljih ameriško», ker se je prvikrat pojavilo v spisih Georgesa Washingtona. Pripomnil je še, da bi želel biti Egipt v prijateljskih odnosih z ZDA, toda ne pod pritiskom.

«Hočemo, da Egipt ostane neodvisna država, skušamo, da bi Suez ostal vodna pot in ne več vprašanje, ki ga je treba rešiti. Politični in gospodarski odnosi Egipta s SZ nimajo nič opraviti s komunizmom. Zato je brezsmiselno zatrjevati, da Egipt podpira komunizem. Egipt je bolj odločen proti Izraelu sedaj kakor pred enim letom, ker je bil žrtev izraelskega napada. Brezsmiselno je zatrjevati, da skuša Egipt zgraditi arabski imperij».

Zatem je izjavil, da so Egipčani z obžalovanjem brali v ameriških časopisih, da je ameriško prebivalstvo «zadovoljno, ko vidi Egipt v težavah». Dodal pa je, da dobiva 30 tisoč pisem na mesec od ameriških državljanov, ki mu izrekajo svojo simpatijo in je dodal, da bo vsem poslal odgovor.

Dalje je Naser izjavil, da je Izrael s svojim napadom na Egipt pokazal, da je orodje v službi Angležev in Francozov, in ni izključil, da bi se to utegnilo zgoditi ponovno. Obtožil je Francijo in Veliko Britanijo, da nista držali besede, ki sta jo dali pred leti na podlagi tristranske izjave za Srednji vzhod.

Dalje je Naser izjavil, da je laž trditi, da Egipt izkorišča sedanja nasprotja med Vzhodom in Zahodom. Pripomnil je: «Odklonil sem razgovore s Sovjetsko zvezo, potem ko so se razgovori o Asuanskem jezu začeli z ZDA in z mednarodno banko, toda nisem zaprl vrat Moskvi». Rusija ni nikoli nič zahtevala od Egipta. Med obiskom Šepilova v Egiptu je pri nas bil celo proces proti nekaterim komunistom. Naša trgovina z državami sovjetskega bloka se sedaj veča iz enostavnega razloga, ker nam je onemogočeno trgovati z Zahodom, ki izvaja na nas gospodarski pritisk v politične namene. Na Zahodu pa medtem trdijo, da se Naser obrača na Vzhod in da hoče postaviti svojo državo pod nadvlado Vzhoda. Toda imeti trgovinske odnose z Rusijo ni ista stvar kakor postati komunisti».

Naser je nadaljeval: «Mi želimo imeti z vsemi državami enakopravne odnose». Poudaril je nato, da se zavzema, da v interesu Egipta doseže sledeče smotre: ohraniti Egipt svoboden in neodvisen, dvigniti življenjsko raven, odpraviti brezposelnost. «Skušamo doseči napredek v naši državi in nas obtožujejo, da smo komunisti; torej so komunisti tudi Američani». Zatem je Naser poudaril, da mora Egipt imeti močno vojsko, ker so njegove meje ogrožene. Zato mora Egipt dobiti orožje. Če ga ne bo mogel dobiti od Zahoda, ga bo sprejel od Sovjetske zveze.

Kar se tiče napada na Egipt, je Naser izjavil, da so se tri države napadalke sporazumele šest dni po nacionalizaciji Sueškega prekopa. Poudaril je, da se je po tem napadu začela bojevati proti Egiptu gospodarska in propagandistična vojna.

Naser je omenil tudi ameriško ponudbo za finansiranje izgradnje Asuanskega jezu, ki so jo ZDA nato umaknile. To dejanje je označil za žalitev Egipta in da je prav zaradi tega njegova vlada nacionalizirala družbo za Sueški prekop.

Ko je ponovno obsodil napore Angležev in Francozov, da ovirajo gospodarski razvoj Egipta, je izjavil: «Arabski nacionalizem, ki se poraja od Maroka do Bagdada, pomeni sodelovanje med Arabci, proti napadu. Toda ne pomeni arabskega imperija, ki bi mu vladal Egipt».

V zvezi z notranjimi vprašanji je Naser izjavil, da je Asuanski jez najvažnejši načrt med vladnimi načrti za dvig življenjske ravni egiptovskega ljudstva. Prebivalstvo Egipta bo čez petnajst let, ko bo dokončno zgrajen jez, znašalo 35 milijonov.

Tudi sestanek vladne koalicije v sredo po Nennijevem mnenju ne bo resna stvar

Malagodi vedno poudarja nepopustljivost v vprašanju agrarnih pogodb - Predsednik republike je imenoval za novega ustavnega sodnika Alda Sandullija, ki je bil profesor tudi na tržaški univerzi

(Od našega dopisnika)

RIM, 30. — Lahko se reče, da se danes na političnem področju v Rimu ni nič kaj posebnega dogodilo. Demokristjanski prvaki so že večinoma zapustili Rim in se napotili v razna bližnja ali daljna mesta, kjer bodo imeli jutri govore o skupnem evropskem tržišču in Evratomu. To je tudi zadržalo Segnija, da ni že danes odletel na Sardinijo, ker bo imel jutri govor v rimskem gledališču Adriano. Nekateri ministri, podtajniki, predsednik poslanske zbornice, podpredsednik senata, Scelba ter še razni poslanci pa bodo govorili v raznih krajih od Sicilije in Sardinije do Tridenta in Benetk.

Tajnik liberalne stranke je danes obiskal Pistoio in tu je imel tudi govor, v katerem je med drugim dejal, da je ena izmed bistvenih strani borbe za svobodo tudi na gospodarskem področju obramba že nekoč doseženega sporazuma v vprašanju agrarnih pogodb. «Danes pa hočejo nekateri porušiti to ravnotežje, je nadaljeval Malagodi. Mi ne moremo sprejeti takega rušenja. Mnogo se govori o «poštenih sporazumih» in o «nepopustljivosti». Toda nepopustljivost je krepost, kadar gre za obrambo načela spoštovanja dane besede in ravnotežja politike sredine proti poskusom vtihotapljenja demagoške politike, ki ne občuti potreb dežele. «Pošteni sporazumi» pa niso pošteni, če se pod to besedo razume enostransko popuščanje enega partnerja v korist drugega.»

Nenni pa se v svojem nedeljskem članku za «Avanti!» ukvarja s tristranskim sestankom, ki bo v sredo. Leader PSI piše, da demokristjanski sindikalisti ne mislijo popustiti pri svojih popravkih zakona o agrarnih pogodbah; socialdemokrati, ki jih vedno skrbi, da ne bi bili obkoljeni po levici, javljajo, da bodo ravnali enako; za liberalce pa se zdi, da nameravajo prevreči barako in lutke, če ne bo izglasovan dogovorjeni tekst. «Toda javno mnenje ima vtis, pravi nato Nenni, da ne gre za resno stvar, in ima prav.»

Da mesec dni po izglasovanju zaupnice (28. februarja) koalicijske stranke niso sporazumne o zakonu o agrarnih pogodbah, ni častno niti za parlament niti za vlado in jemlje jasnost in vsebino politični borbi ter priklepa javno življenje na bregove nekega Rubikona, ki ga bo treba vendar prej ali slej prekoračiti. «Vztrajam pri trditvi, piše Nenni, da je vsej levici do razjasnitve, tako laični kot krščanski, nam in socialdemokratom.»

Potem govori Nenni o včerajšnjem Saragatovem govoru v Riminiju. Saragat je namreč spet načel argument o nujnosti sodelovanja socialdemokratov v vladi, da se ne bi KD vrgla na desno. Nenni pojasnjuje večkratno vabilo socialistov socialdemokratom, naj se odrečejo sodelovanju, ki ni nikoli postavilo Krščanske demokracije v kako pogojnost in še tem manj pa Malagodijeve liberalce. Problem politične alternative ter demokratične zamenjave večine in vlade je treba postaviti realistično: to in nič drugega je problem demokracije v Italiji, zaključuje člankar.

Danes je predsednik republike podpisal odlok, s katerim je imenovan za novega ustavnega sodnika Aldo Sandulli, redni profesor upravnega prava na univerzi v Neaplju. Odlok je potem podpisal tudi ministrski predsednik Segni. Novi član Ustavnega sodišča se je rodil 22. novembra 1915 v Neaplju, kjer je tudi dokončal juridične študije leta 1937. Posvetil se je zlasti upravnemu pravu in gospodarstvu ter zelo kmalu nastopil pot vseučiliške kariere. Že l. 1939 je poučeval upravno pravo na univerzi v Urbinu, l. 1942 pa je zasedel stolico upravnega prava v Trstu ter l. 1949 na gospodarsko-trgovinski fakulteti neapeljske univerze. Obenem pa je v Neaplju tudi redni profesor državnega prava na juridični fakulteti. L. 1954 ga je parlament na skupni seji obeh domov izvolil za sodnika sicilijanskega Visokega sodišča. Bil je član raznih ministrskih komisij za zakonodajo in je avtor več juridičnih publikacij. Med sodniki Ustavnega sodišča je najmlajši.

Sandulli bo verjetno prisegel v začetku prihodnjega tedna. Brž ko bo tako število ustavnih sodnikov zopet popolno (15), bo podpredsednik Azzariti sklical sodnike, da izvolijo novega predsednika. Po zakonu se predsednik izvoli z večino. Če nihče ni dobil večine, se volitve ponovijo; če so tudi to pot brezuspešne, se preide na izločilne volitve in je za predsednika proglašen, kdor je dobil več glasov.

Danes se ni mogoče reči, kdo bo novi predsednik Ustavnega sodišča, vendar pa je že precej razširjen vtis, da bo to dr. Azzariti, ki je že predsedoval sodišču v odsotnosti De Nicole. Zdi se, da Azzariti uživa zaupanje in simpatijo svojih tovarišev. Ko stopa sedaj njegovo ime zopet bolj v ospredje, se omenja, da je bil v prvi vladi po padcu fašizma, Badogliovi, pravosodni minister in je začel revizijo fašistične zakonodaje. On je bil pobudnik zakonskih odlokov proti nezakoniti obogatitvi, odprave smrtne kazni ter takojšnje izpustitve vseh političnih zapornikov, ki jih je obsodilo posebno sodišče za zaščito države. Izdal je tudi navodila za revizijo fašističnih zakonikov; do te revizije sicer ni prišlo takoj, ker Badogliova vlada ni bila dolgo na oblasti, vendar pa je dal osnovo za delo poznejših vlad. Po 8. septembru je bil Azzariti na seznamu, ki so ga pripravili Nemci, in bi moral biti aretiran. Da je aretaciji ušel, se je do osvoboditve Rima skrival.

V palači Chigi je bil danes podpisan protokol, ki podaljšuje italijansko-francoski trgovinski sporazum za eno leto.

A. P.

Guidotti o odnosih med Italijo in FLRJ

BEOGRAD, 30. — Italijanski veleposlanik v Beogradu Gastone Guidotti je v odgovoru na vprašanje dopisnika beograjskega popoldnevnika «Večerne novosti», kako se razvijajo jugoslovansko-italijanski odnosi, ugotovil, potem ko je naštel vse do sedaj sklenjene sporazume in medsebojne stike na raznih področjih, da se sodelovanje razvija na vseh področjih. Po njegovem mnenju je nepotrebna zaskrbljenost, če se na tem ali onem sektorju napreduje počasneje kot na drugih, kajti to je odvisno od raznih objektivnih pogojev. «Važno je graditi dobro in na trdnih osnovah, je poudaril Guidotti. Naš trdni namen je nadaljevati delo z vztrajnostjo in z zaupanjem pri tem konstruktivnem procesu političnega dozorevanja. To so bistveni činitelji modre politike, ki jo vsi realni pogoji nakazujejo kot najbolj naravno med našima državama.» Politika dobrega sosedstva pa je po besedah Guidottija poglobitev sodelovanja z odstranjevanjem vseh težav. «Zato je naša naloga, je poudaril Guidotti, da gledamo na še odprta vprašanja, da se oborožimo z novo silo, daljnovidnostjo in medsebojnim razumevanjem, da bi poiskali pravično rešitev teh vprašanj. Prepričani smo, da je mogoče in potrebno premagati še vse ostale ovire na poti, ki je pred nami.»

Najbolj dramatični dan procesa proti Piccioniju

Wilmin stric Giuseppe je delno spremenil dokaze svojega alibija, zakar je bil nekaj ur začasno aretiran, nato pa ponovno izpuščen, ker ni indicij za njegovo krivdo

BENETKE, 30. — Današnja razprava je bila prav gotovo najbolj dramatična in napeta v teh dveh in pol mesecih, odkar traja proces proti Piccioniju in Montagni. Popoldanski tisk je z ogromnimi črkami na prvih straneh poročal o dopoldanski razpravi, ki je bila delno za zaprtimi vrati — brez občinstva in brez novinarjev, ko je stric pokojne Wilme Giuseppe, potem ko je tiskar Lionello izjavil, da je zapustil 9. aprila 1953 okrog 18. ure tiskarno, priznal, da je to res storil. Dejal je, da je odšel na sestanek s sestro svoje zaročenke, s katero ima dveletnega otroka. Zaradi tega je predsednik ukazal začasno aretirati Wilminega strica Giuseppa, odvetniki pa so petkrat zahtevali, naj ga sodišče obtoži zaradi krivega pričevanja. Po tajni razpravi sta bila ponovno zaslišana Wilmina mati, njen oče in njena teta Ida, ki je trdila, da je njen brat Giuseppe večerjal skupaj z njo in zaročenko, čeprav je med tajno razpravo Giuseppe dejal, da se ne more spominjati, ali je v resnici bil pri tej večerji navzoč. Zaradi tega so odvetniki obtožencev, v prvi vrsti pa javni tožilec, ponovno zahtevali aretacijo Ide in Giuseppa, češ da sta po krivem pričala. Toda predsednik Tiberi se temu pritisku ni uklonil in je upošteval določbe kazenskega postopka ter zahtevo odvetnikov odbil in hkrati preklical tudi začasno aretacijo Wilminega strica.

Na popoldanski razpravi je stari odv. Carnelutti, ki je hkrati predsednik Katoliške akcije za glavno mesto Rim, energično izražal svoje začudenje in proteste proti ravnanju predsednika in javni tožilec je ponovno zahteval aretacijo tete in strica pokojne Wilme Montesi. Po posvetovanju je sodišče ponovno odbilo zahtevo. Zaslišan je bil nato novinar tednika «Oggi» Lussini, ki je povedal, da je časopis plačal Wilminovemu stricu 150.000 lir za intervju. Nato je prišlo do napeto pričakovanega soočenja med Ano Mario Moneto Caglio in z bivšim milanskim kvestorjem Agnesino, ki naj bi bil skupaj z Montagno in Pavonejem 15. septembra na prefekturi pri kosilu. Caglio je najprej dejala, da je povsem gotova, da je bil Agnesina zares navzoč.

Ker pa je dokazano, da Agnesina takrat ni bil že eno leto več milanski kvestor, je izjavila: «Rekla sem, da ga poznam, vendar pa dopuščam, da sem se zmotila.» Predsednik in javni tožilec sta porabila skoraj pol ure za najbolj slovesne opomine Cagliovi, naj govori resnico, ker ča ima še vedno čas preklicati vse, kar je izjavila, pri čemer je predsednik poudaril, da je najmanj 50 primerov ugovorov proti njenim izjavam. Prebrali so ji tudi neko pismo, ki ga je pisala Montagni v septembru 1953, v katerem piše, naj ji oprosti in jo ponovno vzame k sebi. Tako bo Cagliova ponovno zaslišana glede milanskega kosila in tudi glede ostalih trditev.

Prihodnji teden bo sodišče odšlo v Ostio, Tor Vajanico in Rim, kjer bo izvršilo preiskavo na mestu, kjer so našli truplo pokojne Wilme. Preiskava bo trajala do 6. aprila, v Benetkah pa se bo proces nadaljeval šele 10. aprila.

Včerajšnja razprava je trajala skoro dvanajst ur, t. j. od 9.30 zjutraj do 9.20. s kratkim premorom med 14. in 15. uro. Časopisi, ki bi hoteli zvrniti krivdo na Wilminega strica, so se pa izkazali bolj kot je bilo pričakovati, ker so domnevali, da bo Wilmin stric najmanj aretiran, če ne celo postavljen na zatožno klop namesto Piccionija in Montagne.

Delovni urnik v švicarskih tovarnah

ŽENEVA, 30. — Organizacije švicarske kovinske in mehanske industrije so po enoletnih pogajanjih odobrile sporazum, ki določa zmanjšanje števila tedenskih delovnih ur. Število tedenskih delovnih ur bo znižano na 47 od 1. maja 1957 dalje in na 46 ur od 1. maja 1958. Mezde bodo zvišane za 2,2 odstotka v vsakem omenjenem razdobju. Delo, opravljeno izven tega novega urnika bo veljalo za izredno in bo tako tudi plačano. Kar se tiče mezd, je bilo sklenjeno, da ne bo poviškov, razen določenih 2,2 odstotka, do leta 1959.

Delavci so izrekli pripravljenost, da bodo delali izredne ure v pričakovanju, da se proizvodni položaj v industriji prilagodi novim urnikom.

Popović sprejel Firjubina

BEOGRAD, 30. — Državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović je danes sprejel sovjetskega poslanika v Beogradu Firjubina. O vsebini razgovora ni nič znanega.

HELSINKI, 30. — Maršal Bulganin in Nikita Hruščev bosta julija uradno obiskala Finsko. Obisk bo trajal en teden.

Harding nadaljuje akcijo proti ciprskim patriotom

Do sedaj ni noben patriot pripravljen zapustiti rodnega otoka
Komentarji tiska o ostavki Salisburyja - Stavke v Angliji se širijo

ATENE, 30. — Atenski nadškof Dortheos je poslal nadškofu Makariosu brzojavko, s katero mu čestita zaradi osvoboditve in želi čim prejšnjo rešitev ciprskega vprašanja. Enake brzojavke so Makariosu poslali grški politični in sindikalni predstavniki.

Atenski tisk se sicer veseli zaradi izpustitve Makariosa, vendar pa ne skriva dvomov glede bodočega ravnanja britanske vlade. Nekateri listi izrekajo upanje, da bo polk. Grivas zavrnil ponudbo, naj bi zapustil Ciper.

V krogih turškega zunanjega ministrstva pa izjavljajo, da bi Turčija protestirala pri britanski vladi, če bi ta začela pogajanja z Makariosom, ker da je ta «odgovoren za terorizem na Cipru».

Medtem javljajo, da je grški poslanik v Londonu, ki je bil pred enim letom odpoklican v Atene zaradi protesta proti aretaciji Makariosa, dobil nalogo, naj se vrne v London.

Na Cipru pa je guverner Harding dal nalogo, naj se nadaljujejo operacije proti pripadnikom osvobodilnega gibanja. V poslanici, ki so jo včeraj oddajali po radiu, pravi namreč guverner, da bodo nekatere omejitve ukinili, šele tedaj, ko se bo izkazalo, da «so se res končale teroristične akcije.»

Predstavnik angleških sil je izjavil, da se operacije «proti teroristom» niso prekinile, pač pa da se aktivno nadaljujejo. Dodal je, da je vojaštvo dobilo nalog, naj podnevi ne strelja, zato da se omogoči tistim članom EOKA, ki bi to želeli, da se javijo oblastem in dobijo dovoljenje za odhod z otoka. Dodal pa je, da se do tega trenutka ni javil nihče.

Angleški listi pa posvečajo danes svoje glavne komentarje ostavki lorda Salisburyja. Pri tem poudarjajo med drugim, da je Mac Millana zapustil prav tisti človek, ki je imel odločilni vpliv, da je bil imenovan za ministrskega predsednika. Čeprav ni nobenih konkretnih znakov, vendar se že govori o možnosti odstopa drugih ministrov ali vsaj močne opozicije konservativnih krogov proti Mac Millanu. «Times» piše, da se bodo težave vlade v zvezi s Ciprom dvakrat povečale zaradi ostavke Salisburyja.

Laburistični listi pišejo, da odstop Salisburyja kaže, da se voditelji konservativne stranke kregajo ne samo glede vodstva v vladi, pač pa tudi glede njene politike. «V manj kot treh mesecih, piše «Daily Herald», je vlada zgubila svojega voditelja v spodnji zbornici in svojega voditelja v lordski zbornici. Očitno je, da ministri niso združeni okrog Mac Millana. Nimajo zaupanja drug v drugega in kakor so delne volitve pokazale, nima javno mnenje zaupanja v vlado. Zaključek je očiten: prej ko bo konservativna vlada odšla, bolje bo za državo.»

Medtem pa se je stavka delavcev mehanske industrije v kateri je do sedaj sodelovalo milijon delavcev v treh industrijskih centrih, raztegnila danes na londonsko področje, kjer je 500.000 delavcev zapustilo delo. Kakor je znano, stavka že petnajst dni tudi 200.000 delavcev v ladjedelnicah.

S stavko na londonskem področju je prizadetih nad tisoč podjetij letalske, avtomobilske, električne in druge industrije.

Ugoden razvoj industrijske proizvodnje v Jugoslaviji

BEOGRAD, 30. — Po statističnih ocenitvah bo letošnja industrijska proizvodnja v prvem četrtletju za 19 odstotkov večja od proizvodnje v isti dobi lani. Posebno pomembno je povečanje proizvodnje predmetov široke potrošnje. Ugoden razvoj industrijske proizvodnje je imel za posledico tudi povečanje izvoza, ki je do konca februarja dosegel 16 milijard nasproti 11 milijardam v isti dobi lani.

Anglija bo sprejela egiptovski načrt o plovbi?

NEW YORK, 30. — Včeraj popoldne po sestanku, katerega so se udeležili glavni tajnik OZN in člani posvetovalnega odbora za varnostne sile, je tajništvo OZN objavilo poročilo, ki pravi, da je odbor nadaljeval proučevanje določb o varnostnih silah.

V poučenih krogih izrekajo mnenje, da je Hammarskjoeld obrazložil načrt, ki poudarja, da je izraelsko in egiptovsko spoštovanje dogovorov o premirju podlaga za rešitev vprašanja Gaze in Akabskega zaliva.

Zatrjuje se tudi, da je iz Hammarskjoeldovega poročila razvidno, da se Egipt strinja s Hammarskjoeldovim načrtom; če bo odobren, se bo Hammarskjoeld vrnil v Kairo in bo šel tudi v Jeruzalem.

Medtem pa izražajo danes številni londonski listi mnenje, da bo Velika Britanija sprejela pogoje za plačevanje tranzitnih pristojbin za plovbo po prekopu, ki jih je postavil Egipt.

Skrajni desničarski list «Daily Express» piše, da bo Mac Millan sporočil v ponedeljek v spodnji zbornici «britansko kapitulacijo». Konservativni «Daily Mail» pripominja, da bodo to odločitev prikazali kot začasni ukrep v pričakovanju dokončnega sporazuma, da pa ni pričakovati, da bo ta sporazum mnogo drugačen. Laburistični «Daily Mirror» piše tudi v tem smislu.

Danes je prispel v Sredozemsko morje prvi konvoj ladij, ki je preplul prekop od juga proti severu. Danes zjutraj pa je zaplul iz Sueza v prekop drugi konvoj petih ladij. V prvem konvoju je bilo deset ladij, ki so jih vodili ruski, ameriški in egiptovski piloti v službi egiptovske družbe za Sueški prekop.

Pohvalna kritika o beograjski Operi v Parizu

PARIZ, 30. — Pariški kritiki se zelo pohvalno izražajo o gostovanju članov beograjske Opere in baleta. Kritik lista «Combat» poudarja, da je predstava opere «Don Kihot» bila velika interpretacija in pravi čudež režije. «Monde» pa ugotavlja, da je beograjski Operi popolnoma upravičeno pripadla čast, da odpre sezono mednarodnega gledališča. «To je bil izvrsten uspeh, nepozaben spomin,» piše glasbeni kritik pariškega «Figara». V prikazovanju baletne predstave ugotavlja kritik «Figara» realistično koncepcijo koreografa Parliča in dobro igro prvakov beograjskega baleta. «Parisien Libere» posebno hvali baletno predstavo «Lectovo srce» in ugotavlja, da imajo Jugoslovani mnogo talenta.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 14,5, najnižja 8,6, zračni tlak 1015,7, vlaga 61 odst., morje skoraj mirno, temper. morja 10,2.
Vreme danes: Pretežno jasno vreme. Temperatura se bo nekoliko dvignila.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 31. marca
Modest, Mojmir
Sonce vzide ob 5.48 in zatone ob 18.31. Dolžina dneva 12.43. Luna vzide ob 5.30 in zatone ob 18.54.
Jutri, PONEDELJEK, 1. aprila
Hugon, Mutimir

Po sestanku vodstva in sindikalnih zaupnikov

Tudi krajevni uslužbenci CGIL napovedali za torek 24-urno stavko

Odbor prefekture včeraj zavrnil tudi sklep o poenotenju plač pokrajinskih uslužbencev - Pojasnilo vladnega komisariata

Sinoči ob 17.30 je bil v Ul. Zonta 2 sestanek vodstva in sindikalnih zaupnikov Zveze uslužbencev bolnišnic in krajevnih ustanov CGIL. Na skupščini so razpravljali v zvezi s položajem, ki je nastal zaradi odklonilnega stališča prefekturnega odbora do sklepov raznih krajevnih ustanov ob popolnem poenotenju plač uslužbencem. Na koncu sestanka so izdali poročilo, v katerem najprej omenjajo, da je pokrajinski odbor za podpore in dobrodelnost 27. marca zavrnil sklep uprave ECA o popolnem poenotenju plač njenih uslužbencev. Ta sklep je bil sprejet še v preteklem avgustu in je predvideval 5-odstotne periodične poviške na osnovi zakona o uslužbencih krajevnih ustanov iz aprila 1952.

Naslednji dan je isti odbor zavrnil tudi sklep o poenotenju plač uslužbencev združenih bolnišnic, ker je predvideval 3,5-odstotne periodične poviške, in sicer na podlagi prejšnjega sporazuma. Znižanje periodičnih poviškov je predlagal podprefekt dr. Macciotta, predsednik omenjenega odbora, ki je dosegel, da je odbor s šestimi glasovi proti petim zavrnil sklepe omenjenih ustanov. S tem je dr. Macciotta zavrnil pridobitve uslužbencev krajevnih ustanov iz časov bivše ZVU, čeprav jih je še aprila 1956 pred upravnimi volitvami potrdil. Čemu se sklicujejo sedaj na juridične razloge, če se položaj ni spremenil? Teze dr. Macciotte se pač ne bi smele tako naglo spreminjati.

Toda zdi se, da je moral priti od nekod ukaz, da je treba uslužbencem tržaških krajevnih ustanov odvzeti vse, kar so z napori pridobili v prejšnjih letih, tako da bodo morali čakati več let na kak povišek v gospodarskem položaju, ki je nevzdržen za vse. Ravno včeraj je pokrajinski upravni odbor zavrnil sklep tržaške pokrajine o poenotenju plač njenih uslužbencev in pričakovati je, da bo storil enako tudi s sklepom tržaške in drugih občin. Dr. Macciotta bi pač hotel izenačiti plače uslužbencev krajevnih ustanov s plačami državnih uslužbencev. Krajevni uslužbenci pa morajo to preprečiti z odločno enotno akcijo. Zato je tudi Zveza uslužbencev bolnišnic in krajevnih ustanov CGIL sklenila napovedati v torek 24-urno stavko uslužbencev vseh krajevnih ustanov na tržaškem področju in uslužbencev bolnišnic v protest proti takšnim sistemom. Stavke bodo oproščeni samo uslužbenci, ki opravljajo nujne službe. V torek pa bo ob 10. uri v Ul. Vecellio 6 skupščina stavkajočih, na kateri bodo proučili nastali položaj.

V zvezi z napovedano stavko je izdal urad za tisk vladnega generalnega komisariata poročilo, v katerem pravi, da so se krajevne ustanove pri sklepih o poenotenju plač uslužbencem ravnale po naslednjih načelih:

1. Ohranitev uvrstitve v staleže iz leta 1952, tudi ko funkcije prizadetega osebja ne ustrezajo funkcijam državnega osebja, s čimer so priznali svojim uslužbencem boljše plače, kot jih imajo državni uslužbenci, zlasti kar se tiče mezdnih delavcev.

2. Ohranitev določenega števila periodičnih poviškov po 5 odst. temu osebju, medtem ko so za državno osebje določeni 2.50-odstotni periodični poviški vsaki dve leti, čeprav v neomejenem številu.

3. Poleg poenotenih plač tudi ohranitev posebnih doklad, ki bi morale na podlagi zakona o poenotenju plač prenehati.

Organi prefekture pa so v doslej proučenih sklepih izrazili mnenje:

1. naj se vsemu osebju ohrani stalež iz leta 1952 ter naj se kot posledica tega odobrijo sklepi krajevnih ustanov o plačah;

2. periodične poviške bi morali določiti na podlagi zaterega raztegnitev so sprejekona o poenotenju plač, kale krajevne ustanove in jo je tudi osebje zahtevalo;

3. posebne doklade se ohranijo v sedanjem znesku, toda pri tem mora veljati načelo, da se odštejejo od bodočih poviškov.

—«»—

Skupščina pekov

V torek 2. aprila ob 17.30 bo v Ul. Zonta 2 skupščina pekovskih delavcev s sledečim dnevnim redom: Poročilo o pogodbenem položaju in o obrtniškem zakonu. Prvi kongres Delavske zbornice CGIL in Pokrajinske zveze delavcev živilske industrije. Izvolitev delegatov in razno.

11. in 12. aprila pa bo 48-urna vsedržavna stavka vseh pekovskih delavcev, ker nočejo delodajalci sprejeti njihovih zahtev.

—o—

Izzivanje delavcev v podjetju Acegat

Po stavki v podjetju Acegat so se pripetili primeri strahovanja uslužbencev. Pri tem se je zlasti «izkazal» neki inženir v delavnicah v Brolettu, ki je zelo grdo ravnal z nekim inštruktorjem šole za vajence v podjetju, ki je stavkal. Z izgovorom, ki je bil popolnoma iz trte zvit, je nadomestil tega inštruktorja z drugim.

Že pred stavko je inženir pritiskal na inštruktorja, da bi postal stavkokaz. Ker je inštruktor kljub diplomi elektrotehničnega strokovnjaka po petih letih še vedno le kvalificiran delavec, mu je inženir dejal, da ne sme stavkati, če hoče, da bo sploh napredoval. Ker se delavec ni uklonil, ga je začel inženir preganjati. Žalil ga je in hrulil, da so vsi delavci v delavnici protestirali. To pa ga je tako razburilo, da je kljub prihodu novega predsednika upravne komisije dr. Vladovicha delavca se sunil. Glavni ravnatelj, ki je bil tudi navzoč, pa je skušal inženirja vseeno zagovarjati.

Razen tega pa so delavce izzivali še na drug način. Tistim redkim delavcem, ki niso stavkali, so izročili plačilni ovitek kar v delavnici, samo da bi razdražili ostale delavce. Seveda je nastal zaradi tega v delavnici velik hrup. Takšno početje ostro obsojajo vsi uslužbenci Acegata.

Oba sindikata Acegat sta poslala Zvezi kovinarjev (FIOM) pismo, v katerem se zahvaljujeta za izkazano solidarnost kovinarjev ter jim izrekata tudi želje za izboljšanje njihovih gospodarskih in socialnih razmer.

—«»—

Ponovna otvoritev pokritega bazena

Ob prisotnosti župana, občinskih odbornikov in svetovalcev ter predstavnika CONI je bil včeraj odprt pokriti bazen, ki je letos prešel v režijo občinske uprave. Kot je znano, je bazen zgradil CONI in ga po določenem roku izročil tržaški občini. Do sedaj je imela uprava bazena letno povprečno 12 milijonov lir več izdatkov kot dohodkov, kar bo morala od letos naprej kriti občinska uprava. Sicer pa predvidevajo, da se bo primanjkljaj že letos znižal, ker so uredili v notranjosti poslopja nove terapevtske naprave za umetno sončenje, nove klubske prostore in obnovili razgledne terase. Voda in prostori bodo imeli stalno ustrezno temperaturo, da se bo obiskovalec v notranjosti bazena prijetno počutil v vsakem vremenu. Poleg tega pa bodo že letos organizirali zanimive športne plavalne prireditve, katerim bo lahko prisostvovalo do 3000 gledalcev.

Bazen bo odprt od 12. do 21. ure v delavnikih, ob praznikih pa od 9. do 21. ure. Cene ostanejo nespremenjene. Za dijake srednjih in višjih šol, za športna društva itd. bo uprava uvedla razne popuste.

Od jutri dalje tramvaj 25 lir

Direkcija Acegata opozarja, da bodo v ponedeljek 1. aprila stopile v veljavo nove tarife za prevoz s tramvaji, avtobusi in filobusi. Kot je znano, so te tarife za 25 odst. višje od sedanjih in bo treba plačati za običajno vozovnico ne več 20, temveč 25 lir. Za prevoz na dveh odsekih bo veljala vozovnica 35, na treh pa 60 lir. Nočna vozovnica bo veljala 65 oziroma 125 lir. Sorazmerno se bodo povišali tudi vsi abonmaji, razen tedenskega abonmaja za 11 prevozov, ki bo še vedno veljal 200 lir.

Direkcija Acegata še vedno proučuje vprašanje odškodnine za one koristnike tramvajskih uslug, ki so imeli že plačane abonmaje in jih med stavko niso mogli izkoristiti.

—«»—

O Včeraj dopoldne je bilo zasedanje predstavnikov delniških družb na pobudo Združenja industrijcev. Na tem zasedanju so proučili razna vprašanja zvezana z davčnimi zakoni Tremelloni in Vanoni.

Obvestilo stanovanjske komisije

Občinski odbornik za delo in socialno pomoč obvešča, da je bila s 1. januarjem letos ustanovljena občinska komisija za dodeljevanje stanovanj, ki je nadomestila dotedanjo enotno komisijo vladnega komisariata.

Omenjena komisija ima svoj sedež v prostorih prejšnje komisije, in sicer v Ulici Coroneo št. 3. Obenem pa odbornik pojasnjuje, da so prošnje za dodeljevanje stanovanj, ki so bile predložene enotni komisiji, veljavne in da interesentom ni treba obnavljati prošenj ter jih pošiljati novi komisiji.

Vse nove prošnje za stanovanja pa je treba nasloviti osebno na tržaškega župana, ali pa jih izročiti na županstvu, v sobi št. 32.

Prošnje za zamenjavo stanovanj med stanovalci hiš, ki so last ali pa ki jih upravljajo javne ustanove (občina, IACP, podporna ustanova Burlo - Garofalo, Združenje julijskih in dalmatinskih beguncev), morajo biti naslovljene na posamezne ustanove, ki jih bodo nato predložile občinski komisiji.

Poleg tega pa komisija obvešča, da je bilo določeno, da bo sprejemala stranke samo na osnovi posebnih listkov, na katerih bosta morala biti označena datum in ura sprejema. Te listke dobijo interesenti na sedežu komisije vsak dan od 10. do 11. ure.

Pozdrav udeležencem shoda ANPI Severne Italije

Izjava Zveze partizanov TO, Zveze bivših političnih preganjancev ter Zveze vojnih invalidov NOB o stališču krajevne ANPI

Zveza partizanov TO, Zveza bivših političnih preganjancev TO ter zveza vojnih invalidov NOB pošiljajo ob priliki shoda ANPI Severne Italije bratski pozdrav vsem udeležencem, borcem odporniškega gibanja, zbranim v našem mestu.

Obenem morajo omenjene Zveze, ki štejejo v svojih vrstah protifašiste, borce za svobodo ter svojce padlih na bojiščih in v taboriščih, ki so odigrali odločujočo vlogo v borbi proti fašizmu, tako v miru kot v vojni, pojasniti z velikim obžalovanjem, da se ne morejo udeležiti zborovanja zaradi nedopustnega ravnanja krajevnega pokrajinskega odbora ANPI do njih.

Vztrajno preziranje omenjenih zvez, izbegajoč nujnosti dejanskega sodelovanja z vsemi antifašističnimi silami odporniškega gibanja, pomeni v resnici, da krajevni pokrajinski odbor ANPI ni napravil do sedaj nobenega napora za prenehanje škodljive diskriminacijske politike, ki je zaradi vzrokov, kateri nimajo ničesar skupnega z osnovnimi vrednotami antifašistične in odporniške borbe, povzročila ogromno škodo stvari demokracije in napredka.

—«»—

Spisek obrtnikov na ogled do 8. aprila

Komisar prefekture za sestavo spiskov obrtniških podjetij sporoča, da so bili sestavljeni volilni spiski za vse obrtnike in da si jih lahko zainteresirani ogledajo od 1. do 8. aprila na občini in pri trgovinski zbornici. Spiski se nanašajo na obrtnike, ki bodo vpisani v stalni seznam in ki bodo volili predstavnike v pokrajinsko komisijo obrtnikov. V primeru, da kakšen obrtnik ni vpisan v seznam, se lahko pritoži na ministrstvo za industrijo in trgovino. Pritožbo na navadnem papirju je treba dostaviti trgovinski zbornici najkasneje do 30. aprila.

—«»—

Dve slikarski razstavi Lucano in Coloni

V dvorani Trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò 5 (pritličje) se je včeraj zbralo veliko ljudi, ko je slikar Piero Lucano otvoril razstavo svojih številnih (čez 40) del. Gre za olja z raznimi motivi. Vsi, ki se zanimajo za razvoj upodabljajoče umetnosti v Trstu, si bodo razstavo gotovo ogledali. Naš list pa bo še objavil obširnejše poročilo.

V majhni trgovini umetniških predmetov «Arredarte» na vogalu pasaže Rossoni in Ul. degli artisti pa je bila pol ure za zgoraj omenjeno razstavo otvorjena razstava mladega slikarja Sabina Colonija, ki ga kljub njegovim mladim letom že dobro poznamo s številnih razstav pa tudi po kakem večjem delu po naročilu. Coloni razstavlja sicer le deset del, vendar je vredno pogledati tudi to majhno razstavo, o kateri bomo prav tako še pisali.

—«»—

Zadnja komedija Tognazzijeve skupine

Včeraj zvečer je občinstvo napolnilo gledališče «Verdi» pri predstavi Tognazzijeve skupine. «Zaročen z vsemi», komedija ameriških avtorjev Shulmana in Smitha, je po zaslugi Tognazzija, Agusa, Elene Cotta, Lie Zoppelli in drugih tudi zabavala, vendar za spoznanje manj kot komedije prejšnjih večerov. Vendar je bilo v tej komediji tudi za ščepec moralnega nauka, tako da poštena ljubezen in zakon nista samo predmet norčevanja.

V prostorih pomorske postaje

Od 27. junija do 1. julija mednarodna razstava cvetja

Na njej bo sodelovalo nad 100 italijanskih in tujih cvetličarjev - Pojasnila pri trgovinski zbornici

Na tiskovni konferenci, ki je bila včeraj dopoldne na sedežu trgovinske zbornice, je predsednik dr. Luzzatto-Fegiz sporočil novinarjem, da je trgovinska zbornica dala pobudo za razstavo cvetja, ki bo letos od 27. junija do 1. julija ob priliki tržaškega velesejma v prostorih pomorske postaje. Prof. Luzzatto Fegiz je poudaril, da je trgovinska zbornica dala to pobudo spričo lepega uspeha, ki so ga dosegle tri prejšnje razstave cvetja v Trstu, in glede na možnosti razvoja te razstave, ki bo dopolnila tržaški velesejem.

Pri organizaciji razstave sodeluje uprava tržaškega velesejma, znatno podporo pa nudijo vladni generalni komisariat, tržaška posojilnica, kmetijski konzorcij, ustanova za turizem, pokrajinska uprava ter druge krajevne ustanove. Razstavo bodo priredili, kakor smo že omenili, v prostorih pomorske postaje, ki je zato najbolj primerna, in bo zavzela približno 3.600 kv.m površine. Sodelovalo bo nad 100 italijanskih in tujih razstavljavcev. Vodstvo razstave je povabilo tudi nemške, avstrijske, švicarske, francoske, belgijske, holandske in angleške cvetličarje, ki kažejo veliko zanimanje za to prireditev. Iz drugih virov smo izvedeli, da sta se do sedaj prijavili tudi dve jugoslovanski podjetji, čeprav to ni omenjeno v poročilu, ki so ga izročili novinarjem.

Razstava je združena z natečajem in bodo med razstavljavce razdelili razne nagrade v skupnem znesku 1,5 milijonov lir. Poleg tega bodo zmagovalcem dodelili tudi zlate kolajne. Razstava bo razdeljena na tri oddelke: ornamentarne rastline, nabrano cvetje in kompozicije. Poleg tega bodo na razstavi prikazana tudi razna zaščitna sredstva, gnojila ter orodje za sodobno cvetličarstvo, lončki, namakalne naprave ter oprema.

K boljšemu uspehu razstave bo prispeval tudi miramarski park, ob tej priliki pa bo občinska uprava lepo uredila tudi park vile Revoltella.

Pravijo, da bodo v času razstave na sporedu tudi predvajanja strokovnih filmov ter predavanja o cvetličarstvu in da bodo priredili elitni ples v dobrodelne namene.

Kdor se namerava udeležiti razstave, mora to sporočiti ravnateljstvu razstave cvetja pri trgovinski zbornici v Trstu, ki daje interesentom vsa potrebna pojasnila.

—«»—

Poskus samomora

V spremstvu nekega karabinjerja so okoli 16.40 pripeljali v bolnišnico 37-letnega mesarja Danila Grillija iz Ul. Campanelle, ki je bil ves porezan po levi roki in trebuhu. Kakor je rilli sam povedal, je hotel v neki gostilni v Škednju izvršiti samomor in se je za to poslužil ne le britvice, temveč tudi uspavalnih praškov. Po mnenju zdravnikov pa njegovo stanje ni nevarno, a so ga kljub temu sprejeli iz previdnosti na opazovalnem oddelku s prognozo okrevanja v 6 dneh.

Izpred kazenskega sodišča

Ponovno prekinjena razprava proti Lonzi, Germaniju in Dezmanu

Zastopnik odv. Gefter-Wondricha zavrnil zahtevo obrambe po predložitvi dokazov - Prihodnja razprava bo 11. aprila

Preteklo soboto se je pred kazenskim sodiščem začela razprava proti dr. Giuseppu Germaniju, tajniku socialdemokratske stranke v Trstu prof. Luciu Lonzi in odgovornemu uredniku dnevnika «Il Corriere di Trieste» Mariu Dezmanu, ki ju je tožil misinski občinski svetovalec odv. Gefter-Wondrich. Že tedaj je predsednik razpravo odložil, a tudi med včerajšnjim razpravljanjem ni bilo drugega izhoda, kot proces ponovno prekiniti in ga dokončno preložiti na kasnejšo dobo. Sklep o tej odložitvi je sodišče utemeljilo z dejstvom, da je bivšega uradno imenovanega zagovornika dr. Germanija sedaj nadomestil odv. Falconer, ki ima seveda po zakonu pravico do odložitve zaradi proučitve aktov.

Sicer sta tudi odv. Puecher in odv. Kezich, ki zagovarjata prof. Lonzo in Dezmana, zahtevala odložitev, in sicer zato, ker bi morali nujni postopek spremeniti v navadnega in tako formalizirati celotni proces. Zakon predvideva nujni postopek, kadar gre za obrekovanja po tisku in za navadno proceduro, ko gre za žalitev. V tem primeru imamo obe obtožbi: Germani in Lonza se morata zagovarjati zaradi žalitev, Lonza in Dezman pa zaradi obrekovanja po tisku.

Odv. Kezich je predlagal odložitev tudi zato, ker proučujejo novi zakon o tisku in znano je že, da so nekatera sodišča prekinila podobne razprave v pričakovanju novih navodil. To je osebno potrdil tudi pravosodni minister Moro, ko je izjavil, da pristojni organi to upoštevajo. Končno je še odv. Falconer predlagal, da bi Germanijev primer, za katerega velja redni postopek, obravnavali posebej, še posebno, ker sta Lonza in Dezman obtožena obrekovanja po tisku, kar zahteva nujno proceduro.

Morda najzanimivejši del včerajšnje razprave, med katero je bilo le govora o pravnih zadevah, je bil ta, da je odvetnik, ki zagovarja interese tožitelja, zavrnil zahtevo obrambe po privolitvi dokaza. «Možnost dokaza ne bomo dovolili,» je izjavil predsedniku odv. Strudthoff, ki pa ni pomislil, da bi to na podlagi čl. 596 moral priznati, ker je pač odv. Gefter-Wondrich v svojstvu občinskega svetovalca javni funkcionar in kot tak prisiljen pristati na privolitev dokaza. Odv. Puecher je to pojasnil in predlagal sodišču, da bi vključili v akte one zapiske iz razprave državnega sveta, ki se tičejo priziva dr. Germanija, kateremu niso dovolili izvrševanja poklica pri bolniški blagajni, ker ni imel — fašistične izkaznice. Nujnost posesti fašistične izkaznice pri dodelitvi dela je namreč odv. Wondrich podpiral, in to je tudi vzrok sedanje razprave, ki je obenem tudi odmev seje občinskega sveta februarja letos, ko je prof. Lonza obtožil odv. Wondricha na podlagi Germanijevega pisma, ki ga je javno prečital in katerega prepis je objavil tudi «Il Corriere di Trieste». Nadalje je odv. Puecher izjavil, da bo dokazal, da je bil odv. Gefter-Wondrich aktivni član fašistične stranke in kot tak tudi pobornik totalitarnega režima.

Odv. Wondrich ki je bil prisoten na razpravi, je odv. Puecherja med govorom dvakrat glasno prekinil, in sicer prvič, ko je izjavil, da ima akte o omenjenem procesu v aktovki in drugič, ko je priznal, da je bil aktivni član fašistične stranke.

Odvetnik zasebne stranke pa je v svojem odgovoru obrambi poudaril, da je že on imel namen izročiti sodišču akte o Germanijevi prizivni razpravi in da ni treba nobenih prič, ki bi potrdile fašistično preteklost odv. Wondricha, in sicer zato, ker on to sam prizna in ker je splošno znano, da je bil «vice segretario federale».

V glavnem je bil odvetnik proti spremenitvi procesa iz nujnega v navadnega in se je tudi protivil tako ločitvi Germanijevega primera od ostalih dveh, kakor tudi odložitvi, dokler ne bi stopil v veljavo novi zakon o tisku.

Kot zadnji je spregovoril tožilec, ki je predlagal nadaljevanje razprave, seveda po določenem terminu, do katerega ima odv. Falconer brez dvoma pravico in je istočasno pozval sodišče, da vključi v akte sedanjega procesa vse akte prizivnega procesa, na katerem je dr. Germani, ki je vojni invalid in večkrat odlikovan, zahteval pravico do službe, kar pa mu je, kakor smo že zadnjič pisali, odv. Wondrich osporaval v korist drugega zdravnika, ki je imel fašistično izkaznico v najlepšem redu.

Po skoraj dveurnem razpravljanju v sejni dvorani, je sodišče prečitalo odlok, s katerim je odbilo zahtevo obrambe po spremenitvi procesa iz nujnega v navadnega ter sprejelo predlog odv. Falconerja za odložitev razprave, medtem ko si je pridržalo pravico do odločitve o drugih zahtevah, to je o možnosti dokazov in drugem.

Razprava je bila s tem prekinjena in odložena na 11. aprila.

Preds. Fabrio, tož. Maltese, zap. Urbani, odv. zas. stranke Strudthoff, obramba odv. Puecher, Kezich in Falconer.

—«»—

Nezgodi na delu

Malo po poldnevu se je 48-letni delavec Emilio Bait iz Ul. delle Linfe zatekel s taksijem v bolnišnico, kjer je zaprosil za zdravniško pomoč. Med delom v tovarni strojev pri Sv. Andreju mu je namreč padel na desno nogo precej velik kos litega železa in ker mu je verjetno povzročil tudi kostne poškodbe, je bil Bait mnenja, da brez zdravniške pomoči ne bo šlo. Toda zdravniki so ga po pregledu odslovili in mu priporočili zdravljenje v domači oskrbi in 10 do 20 dni počitka.

V tovarni AFA v industrijskem pristanišču se je včeraj pozno popoldne pripetila 24-letnemu Michelu Lanotti od Sv. M.M. Sp. nezgoda, ki ga je prisilila, da je prekinil delo in se odpravil v bolnišnico. Tu je izjavil, da mu je kos razbeljenega železa padel na levo ramo in ker so mu ugotovili opekline tudi pod brado, so ga s prognozo okrevanja v 10 dneh sprejeli na dermatološkem oddelku.

—«»—

Prometna nesreča

Popoldne, ko se je 34-letni Aniello Sanmarco iz Ul. Aleardi vozil s svojim motornim kolesom po Ul. Farneto v smeri mestnega središča, ga je na ovinku pri botaničnem vrtu zaneslo na levo stran ceste in to prav v trenutku, ko je z nasprotne strani prihajal za volanom svojega tovornika 50-letni Mario Gessi iz Ul. Bonomea. Trčenje je bilo neizogibno in Sanmarco je odletel na tla.

Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer pa so ugotovili, da so poškodbe le lažjega značaja, zaradi česar so ga po izpranju prask in majhnih ran na nogah odslovili s prognozo okrevanja v 6 ali 7 dneh.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 30. marca t. l. se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo je 9 oseb, poroka pa je bila ena.

POROČILA STA SE: oficir Antonio Milani in učiteljica Nigra Fragiacomo.

UMRLI SO: 84-letni Antonio Coglievina, 95-letna Filomena Spalatin vd. Marcich, 72-letna Eugenia Mlakar vd. Laghi, 76-letni Andrea Bussani, 70-letna Anna Bestiak vd. Buzzai, 75-letni Angelo Zimola, 81-letni Raffaele Steno, 81-letna Ivana Markič por. Valenčič, 48-letna Bianca Rampini.

OKLICI: pisatelj Vincenzo Vizzini in učiteljica Maria Bianca Compare, uradnik Gastone Divo in frizerka Nerina Pipan, električar Sergio Giacovani in delavka Luciana Bussolini, tiskar Adriano Demarchi in gospodinja Giuseppina Dona, tesar Bruno Nadali in gospodinja Luciana Valentinuzzi, električar Livio Pavanello in gospodinja Antonia Castellan, zastopnik Piero Dorligo in gospodinja Daria Mastrocinque, šofer Claudio Novel in gospodinja Lidia Bersan, agent CP Michele Zocco in gospodinja Maria Rosaria Marcon, delavec Andrea Santonocito in gospodinja Onorina Bulgarelli, pomorščak Vito Valente in gospodinja Marianna Bruno, mehanik Felice Ferjančič in šivilja Cecilia Gerin; šofer Onorato Schiavini in šivilja Clara Tamburlini, tramvajski sprevodnik Ermanno del Ben in gospodinja Ileana Semerini, natakar Giordano Millo in gospodinja Maria Pierobon, zdravnik Fulvio Camerini in učiteljica Bianca Carboni, mehanik Daniele Vouk in gospodinja Maria Gustin, trgovec Isacco Mazzucca in gospodinja Nives Ferfoglia, uradnik Olinto Parma in trg. pomočnica Nelda Ulcigrai, delavec Lucio Troian in gospodinja Licia Milloch, uradnik Amo Masotti in gospodinja Lina Fichera, električar Dario-Giusto Buiese in šivilja Ada Corrado, delavec Claudio Tornaghi in šivilja Stella Cesioni, prodajalec Ugo Robba in delavka Eleonora Gracogna, agent CP Corrado Cechet in delavka Velia Vidussoni, šofer Nello Valenti in gospodinja Giancarla Marchesi, fotograf Federico Allotta in gospodinja Carmen Casotti, električar Egon Scodinì in gospodinja Elvira Pallavicini, barist Giorgio Lo Presti in uradnica Laura Cuzzot, trgovec Ermanno Lattanzio in gospodinja Gigliola Godini, šofer Mario Osualdini in vezilja Nivea Gregori, poštni agent Romeo Varini in delavka Marisa Radivo, karabinjer Giuseppe Andreoli in gospodinja Stefania Jerman, brivec Edgardo Spinelli in pletilja Adele Bazzocchi, šofer Antonio Civitan in gospodinja Anna Maria Marcon, trgovec Leopoldo Restelli in gospodinja Marisa Novarese, delavec Igino Stander in delavka Maria Perini, šofer Stelio Gregori in uradnica Mirella Ukmar, električni varilec Felice Spadavecchia in prodajalka Giuseppina Emanuele, šofer Bellino Tosolin in gospodinja Bruna Balestier, dr. kemije Luciano Gazzeri in gospodinja Giuseppina Sottero, pomorščak Mario Dudine in gospodinja Isabella Dudine, Angel Zidarič in Harriett Svea Friedlund, gasilec Pietro Palmolungo in uradnica Adriana Fait, kmet Bruno Colmo in gospodinja Lucia Zanetti.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(v marcu)

All'Alabarda, istrska cesta 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24.

—«»—

NEDELJSKA SLUŽBA LEKARN

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina Enea, Ul. Ginnastica 6; Alla Madonna del mare, Largo Piave 2; Millo, Ul. Buonarroti 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

—«»—

LOTERIJA

BENETKE	89	2	18	74	54
BARI	28	8	82	46	77
CAGLIARI	56	14	62	46	52
FLORENCA	55	21	77	16	39
GENOVA	43	50	66	6	67
MILAN	90	36	83	38	6
NEAPELJ	33	35	37	15	25
PALERMO	73	45	38	50	17
RIM	85	56	68	49	35
TURIN	30	1	87	48	9

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes ob 17. uri na splošno željo ponovitev komedije «Človek s kapa».

Danes ob 11. uri 4. pomladanski koncert Tržaškega filharmoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta V. Negri Bryksa.

TEATRO NUOVO

Danes, 31. t. m. ob 17. uri: William Saroyan «Dnevi življenja».

IZLETI

Mladina z Opčin priredi 14.IV. 1957 enodnevni izlet v Cortino d'Ampezzo. Vpisovanje na sedežu prosvetnega društva «Andrej Čok» vsak dan od 1.VI. do 7.IV. 1957 od 20. do 21. ure.

RADIO

NEDELJA, 31. marca 1957
TRST POSTAJA A

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Slovenski motivi; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Izbrane skladbe za godbo; 11.00 Schumann: Koncert za štiri rogove in orkester; 11.18 Slovenske ritmične popevke; 11.45 Čajkovski: Italijanski capriccio, op. 45; 12.00 Oddaja za najmlajše — Srečka Artač: «Milena in njeni prijatelji», igrajo člani Radijskega odra, nato koncert operne glasbe; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Slavni pevci; 15.20 Orkester Percy Faith; 15.40 Melodije iz italijanskih revij; 16.00 Dva Bizetova spomina; 16.21 Zmerni ritmi; 16.46 Richard Wagner: Uvertura k operi «Tannhaeuser»; 17.00 Slovenski zbori; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Beethoven: Klavirski koncert št. 5, op. 73 v Es-duru; 18.39 Glasba iz filmov; 19.00 Poje Beniamino Gigli; 19.15 Obrti in poklici: «Pek»; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.05 Na orgle hammond igra Ken Kriffin; 20.30 Francesco Cilea: «Adriana Lecouvreur», opera v 4 dej.; (po II. dej. ob 21.45 ca: Nedelja v športu); 22.50 Večerni ples.

TRST I.

9.35 Čajkovski: Labodje jezero, iz baleta; 14.30 Operna glasba; 16.30 Reportaža z nogometne tekme; 17.30 Simfonični koncert; 21.05 Orkester Gianni Zafred; 21.30 Lorenzo Ruggi: «Srce in svet», slušna igra v 3 dej.

KOPER

Poročila v slovenščini: 6.00, 7.00, 7.15, 13.30, 14.15, 15.00, 19.00, 22.00

Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 16.30, 17.50, 19.45, 23.00.

6.00-7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Jutranji koledar; 8.10 Kmetijska oddaja; 8.30-10.15 Spored iz Ljubljane; 10.15 Richard Wagner: Sigfrid; 10.30 Žena in dom; 10.50 Matineja; 11.30 Mali operni koncert; 13.30-14.00 Spored iz Ljubljane; 14.00 Glasba po željah; 15.10 Za prijetno popoldne; 15.30 Z mikrofonom po Primorski: Nočni razgovori; 16.00-19.30 Spored iz Ljubljane; 19.30 Športna nedelja; 20.00 - 23.00 Spored iz Ljubljane.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00

6.00 Veseli nedeljski pozdrav; 7.35 Z zabavnimi melodijami v prijetno nedeljsko jutro; 9.20 V nedeljo zjutraj vstala bom...; 10.15 Nedeljski simfonični koncert; 11.15 Oddaja za beneške Slovence; 11.35 Lahka glasba; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Opoldanski glasbeni spored; 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Ciril Stani: Koristno s prijetnim (reportaža); 16.30 Glasbeni mozaik; 17.30 Radijska igra — Bert Brecht: Galileo Galilei (ponovitev); 18.41 Melodije za dobro voljo; 20.00 Malo od tu in malo od tam (zabavna glasbena oddaja); 21.00 Kulturni razgledi: Ob 200-letnici smrti skladatelja Jana Vaclava Stamica; 21.10 Benjamin Britten: Pomladna simfonija (prva izvedba v radiu Ljubljana); 22.15 Novosti iz našega arhiva zabavne glasbe.

TELEVIZIJA

16.15 Športni popoldan; 17.30 Film «To je moj mož»; 19.05 Športna poročila; 21.00 Telematch; 22.05 Iz filmov; 22.30 Film «Brez sovražnosti»; 23.00 Športna nedelja.

DAROVI IN PRISPEVKI

3. aprila praznuje Anton Brišček svoj 85. rojstni dan; isti dan je tretja obletnica smrti njegove soproge; ob tej priliki daruje jubilant 2.000 lir za Dijaško Matico.

KINO

Excelsior. 15.00: «Čarodej dežja» («Il mago della pioggia»), B. Lancaster, Katherine Hepburn. Velik uspeh. Vistavision, technicolor.
Fenice. 15.00: «Prihajajo dolarji», s petimi komiki: Sordi, Taranto, Riva, Billi in Miranda.
Nazionale. 15.00: «Črni zaklad», Francoise Christophe, Pierre Cressoy. Ljubezenska zgodba v tajni pragozda.
Filodrammatico. 14.30: «Poročnik dinamit», Audie Murphy, Joan Evan, R. Sterling.
Grattacielo. 14.00: «Seme nasilja» («Blackboard Jungle»). Zelo zanimiv film. Glenn Ford, A. Francio, L. Calhem. Mladoletnim prepovedan.
Supercinema. 14.00: «Seme nasilja» («Blackboard Jungle»). Zelo zanimiv film. Glenn Ford, A. Francio, L. Calhem. Mladoletnim prepovedan.
Arcobaleno. 13.30: «Sami v neskončnosti», William Holden. Lloyd Nolan. Velika ljubezen med zemljo in nebom. Cinemascope.
Astra Rojan. 14.30: «Človek v sivi obleki», G. Peck, J. Jones.
Capitol. 14.00: «Kot listje v vetru», Rock Hudson, Lauren Baccal in Robert Stack. (Izkaznice niso veljavne).
Cristallo. 14.30: «Želja po življenju», Kirk Douglas, Anthony Quinn in Pamela Brown.
Alabarda. 15.00: «Najlepši dnevi», Cinemascope film, v katerem bo vsak našel najlepše dneve svojega življenja. Antonella Lualdi, Vittorio De Sica, Franco Interlenghi ter s sodelovanjem Emme Gramatica.
Ariston. 14.00: «Edenska dolina», Cinemascope, James Dean. Julie Harris.
Armonia. 14.00: «Rihard Levjesrčni», R. Harrison, V. Mayo.
Aurora. 14.30: «Ljudje in volkovi», S. Mangano.
Ideale. 15.00: «Bil sem vojak». Prvikrat na platnu do sedaj prepovedane scene iz druge svetovne vojne.
Impero. 14.30: «Kot listje v vetru», R. Hudson, L. Baccal in R. Stack.
Italia. 15.00: «Moški in Eliana», Ingrid Bergman, Mel Ferrer.
S. Marco. 14.00: «Današnja dekleta», Marisa Allasio in Mike Bongiorno.
Kino gledališče ob morju. 15.00: «Maščevalka iz Sevillje».
Moderno. 14.00: «Mihael Strogov», Po romanu Julesa Verna: «Carski sel». Curd Jurgens, Silvia Koscina.
Savona. 14.00: «Carmen Jones», Dorothy Dandrige in Harry Belafonte.
Viale. 14.30: «Roparji preteklosti», D. Brian, Neville Brand.
Vitt. Veneto. 14.30: «Marija Antoinetta, kraljica Francije», M. Morgan, R. Todd.
Belvedere. 14.00: «Beli napadalec».
Marconi. 15.00: «Zbogom sanjske slave», Irene Galter, Ettore Manni, Beniamino Maggio in Memmo Carotenuto.
Massimo. 14.00: «Čudovit svet», Technicolor.
Novo cine. 14.30: «Velika strast», Tyrone Power in Ann Blyth.
Odeon. 14.00: «Dva kapitana».
Radio. 14.00: «Picnic», William Holden, Kim Novak.

MALI OGLASI

KOLESA, znižana cena 7.000 lir. Motorna kolesa 44.000 lir, pošilja kolesa - darilne pakete brez faktorja MARCON, UL. PIETA' 3, Trst.

VESPA. Največja svetovna proizvodnja motoskuterjev. Najnovejše modele, nove in rabljene **dobite pri zastopniku v Trstu, Ulica S. Francesco 46, tel. 28-940. Preskrbimo** vse potrebne dokumente za izvoz v Jugoslavijo in dajemo vse potrebne informacije.

VESPE, AVTOMOBILE, KOLESA in **ŠIVALNE STROJE** nove in rabljene, različne nadomestne dele in razna darila z vsemi potrebnimi listinami, odpremlja najhitreje in daje vsa potrebna pojasnila tvr. **Beltram**, Trst, Ul. Valdirivo 3, tel. 36-991.

VAJENKO išče krojač. Zglasite se na Piazza tra i Rivi 11 — Rojan.

AVTOMOTODIESEL, delavnica, ureditev glav, brušenje, Mondial bati. Zastopnik izdelkov MOTO-GUZZI. Dvosedežni ekonomski motorji. NOVOST LODOLA 1957. Galletto 192, «ERCOLINO», furgonciní na bencin, nosilnost 350. Vplinjači delorto. Nadomestni deli. Razstava Cremascoli, F. Severo 18, tel. 38-903.

PO KONKURENČNIH CENAH dobite: brisače, rjuhe, blazine itd. Za športnega ribiča, morsko ribarjenje: avtomatski aparati, podvodne puške itd. pri Della Schiava. Ul. Geppa 2.

ZAMENJA SE VILA, 2-stanovanjska, z vrtom v Celju tudi z manjšo v Trstu ali v Gorici. Pojasnila: Možina, Ul. Ghirlandaio 36, tel. 47-801.

NASLANJAČ-POSTELJA velika in žimnica se proda — zaradi odhoda. Telefonirati od 19.-20., tel. 28-059.

MALA DRUŽINA — zdravnik na Opčinah — išče za stalno 17-letno služkinjo, ki še ni bila v službi. Bazoviška 29, Opčine.

NATEČAJ

Založništvo tržaškega tiska sprejme vajenca cinkografske stroke. Zadevna poklicna izučitev zagotavlja dobro življenjsko bodočnost. Delovni pogoji urejeni po državni pogodbi tiskarske kategorije.

Sprejemni pogoji: dovršena državna nižja industrijska strokovna šola s slovenskim učnim jezikom ali državna nižja slovenska šola ali nižja industrijska šola odnosno strokovni tečaji s slovenskim učnim jezikom; starost do 17 let; izpit in delovna skušnja z uspešno oceno.

Pismene lastnoročne prošnje, ki jim je priložiti prepis spričeval dovršenih šol, sprejema uprava «Primorskega dnevnika» pod oznako «Cinkograf» do 18. aprila t. l. v Ul. sv. Frančiška št. 20-III.

Ravnateljstvo ZTT

ŠIVALNI STROJI

Velika izbira novih in rabljenih — zelo ugodne cene

Uredimo pošiljanje v katero koli smer

Podjetje Del Ponte Pietro S. r. l.
Trst, Ul. Timeus 12, tel. 90279

V TRŽAŠKI KNJIGARNI si lahko nabavite mapo akademskega slikarja Bogdana Groma
«Trst in njegov Kras»
(10 izvirnih litografij)

KADARKOLI se vam zdi in ne samo v začetku meseca, se lahko naročite na
PRIMORSKI DNEVNIK
Dovolj, da telefonirate na št. 37338, ali da izročite vaš naslov našemu raznašalcu.

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
FRANC LIPOVEC
naznanja vsem svojim cenj. klientom da se je s. l. marcem t. l. preselilo iz Ulice Timeus 4 v Rojan Ul. Moreri 7 - telefon 35608
AUTORIMESSA ROIANO

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU UL. GHEGA 8 - I. tel. 27512 - 35939
Prokurator RAVNIK

AVTO ŠOLA
Lorenzi
TRST, Ul. S. Lazzaro 17, tel. 24-245
PRODAJAMO RABLJENE MOTORJE
Zaprta lamoreta na prodaj priložnost zaradi odhoda — zelo ugodne cene

MOTOM 48 CCM DELFINO 160 CCM
Zastopnik: MOTO GILERA MOTOM ITALIANA
Čudoviti motorček, ki vas pelje povsod.

Prodaja na obroke do 18 mesecev.
PRITIKLINE in nadomestni deli za vse motorje.
DOBAVE ZA MOTORJE MOSCHION & FRISORI
ZNIŽANE CENE
TRST — Ulica XXX. Ottobre 11 — Tel. 23-475

KMETJE VRTNARJI
Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko
FURLANI EDVARD
TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob bridki izgubi našega dragega očeta

Josipa Vodopivca (Bevilacqua)

se iskreno zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni vsem darovalcem cvetja in vsem onim, ki so nepozabnega pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujoči hčerki Silva in Marija

Barkovlje, Rim, New York, 31.III.1957

Zlobni jeziki

Odlomek iz povesti «Listi bele marjetice» Cirila Drekonje

Ivan se je jezil, Ana je jokala. Trpela sta oba.

Ferjanc se je spravil na sina takoj nato, ko mu je Kmet povedal, kaj govori Blažič. Ivan mu je zagotovil, da to ni res. Oče je verjel le na pol.

Ob mraku tistega dne, ko se je vršil na vasi prepir, je stopil Ferjanc v Klančarjevo izbo. Pri luči je Ana sejala moko. Večkrat je prišel sosed k njim, a nocoj je vstopil tako čudno, hitro in trdo, da se je Ana zdrznila. Čutila je, da se je ob Ferjančevem prihodu napolnilo ozračje z nečim hudim.

«Ali je res, kar raznaša Blažič?» je vprašal z ostrim glasom.

Klančar je vstal s klopi ob peči in pogledal začudeno soseda. Ani so roke obstale. Molk.

«Povej, deklina, ali je res?»

«Kaj je? Nič ne vem». Ana je izgovorila besede v strahu. Klančar je molčal in gledal kot v uganko.

«Pravi, da si se vlačila z našim. Po grmih da si se vlačila».

«Moj Bog!» Dekle se je sesedlo na klop in skrilo obraz v predpasnik. Zahlipalo je.

«Si se?»

«Ne, ni res! — Na Grebenih sva bila. Sedela sva in se pogovarjala; a to, kar pravi Blažič, ni res».

Zdaj je prišel do besede Klančar. Zagrmel je nad hčerjo.

«Ni res, oče!» Stara dva sta obstala.

«Po pravici govori!» je dejal mirneje Ferjanc.

«Drugače ne morem».

«Kaj pa raznaša okoli!»

«Kaj raznaša?» je vprašal Klančar.

Ferjanc je povedal vse.

Ana je zajokala v predpasnik, vstala in odšla proti vratom. «Ni res!» je rekla še, nato je zapustila izbo.

Moža sta ostala sama.

«Prekleto!» je zarenčal Ferjanc.

«Prekleto!» je pritrdil Klančar.

«Tudi naš pravi, da ni res».

«Ne bo res».

«Mladi tajijo».

«Oba skupaj primiva!»

«Prav», Ferjanc je odšel. Koj nato se je vrnil z Ivanom. Klančar je poklical Ano. Jokala je še vedno.

«Zdaj se izpovejta!» je velel Ferjanc.

«Blažič laže!»

«Laže!»

«Kako more govoriti, če ni res?»

«Laže!» Sta odgovorila oba. Moža sta bila ob orožje.

«Potem ga primemo drugače».

«Lahko: Midva nimava ničesar na vesti».

Ferjanc in Klančar sta odšla v vežo.

Ivan pristopi k Ani. «Kaj bi jokala!»

«Joj, sramota!»

«Kakšna sramota, ako nimava ničesar na vesti?»

«Ne zbriševa je več».

«Zbrisali jo bomo. Dokazal bo».

«Madež ostane».

«Preveč sva pokazala, da se imava rada. Tako bi bila morala ravnati kot drugi».

«Če nisva mogla?»

«Morala bi bila».

Ivan in Ana sta čutila, kakor da ju je Blažič razdvojil, odtujil. Skoro očitala sta si, češ, ti si kriv, da je tako; ti si kriva, da je tako. Silila sta se, da bi bila prijazna drug z drugim, a ni šlo. Besede so ostale hladne. Razšla sta se v mrzlotnih občutkih.

Ivan se je poslovil. — «Ne pridem več,» si je mislil.

Ana je ostala sama. — «Najbolje je, da ne pride več.»

Dolgo ni zaspala Ana tisti večer. Mislila je na mladeniča, zaradi katerega je zdaj trpela.

Vso mladost od otroških let sta preživela skupaj. Kot otroka sta se shajala, se igrala pri Klančarju, pri Ferjancu, na tnalu, v polju. V šolo sta hodila skupaj. Takrat ni rekel nihče besede.

In je ni rekel pozneje. Doraščal je Ivan, doraščala je Ana, in ko sta bila mladenič in dekle, sta spoznala, da sta si več ko sosed in soseda. Ljubezen je potrdila in še bolj sklenila mladostno bratstvo.

Ferjančevi so zahajali h Klančarjevim, ti zopet k Ferjančevim. Tako drugi člani obeh družin, tako tudi Ivan in Ana. Ivan je mislil, da dan ne mine prav, ako ni pogledal vsaj za nekaj minut k sosedu. In je posedel na klopi, pozimi pri peči, se pogovarjal. Zadovoljen je bil spočetka, ako sta se z Ano nasmehnila drug drugemu

SPACAL

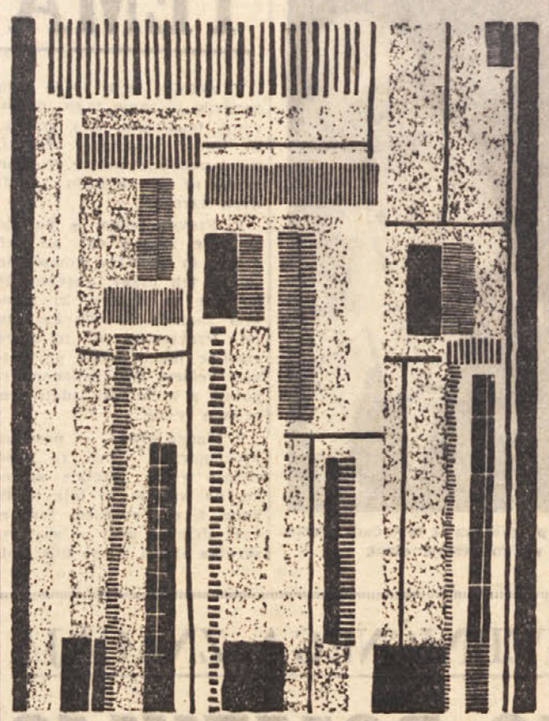

GALERIE RIVE GAUCHE

44, RUE DE FLEURUS, PARIS-6e, LIT 0491

AVRIL 1957

Prihodnji mesec bo naš rojak Lojze Spacal prvič razstavljal v Parizu v Galeriji Rive Gauche

IMPRESIONIST V KNJIŽEVNOSTI

MIROSLAV KRLEŽA

Slikarska šola impresionistov je uporabila fizikalni zakon, da se na neki razdalji raznobarvne lise v očesu združijo v nove barve. S tem so dosegli nenavadno živost prikazanega predmeta, lahko so prikazali soparico nad močvirjem, ivje na drevju, od sonca prežarjen zrak.

Isto metodo je v književnosti uporabil Miroslav Krleža. Mnogi mu očitajo verbalnost, toda ne razumejo ga. Namesto, da bi v celotnih izrazih opredelil posamezne osebe ali pojave, jih opiše z diferenciranimi izrazi in nato pusti, da se podoba v naši glavi zaokroži. Na ta način doseže tisto edinstveno štimungo, ki je neločljivo zvezana s Krleževo umetnostjo. Posebno v dramah je zaradi tega večkrat nastal nesporazum. Njegove osebe, da govore predolge monologe. Včasih so tako dolgi, da človeka delajo nervoznega. Toda prav to je hotel avtor. Utrujajoča rezoniranja, ki se vedno znova ponavljajo, imajo namen, da tudi nas vpeljejo v štimungo ljudi, ki se jim je življenje ustavilo.

To metodo prikazovanja je Krleža dognal do viška v ciklu «Glembajevi», ki izide v založbi Državne založbe Slovenije. V knjigi, ki obsega čez 500 strani, so objavljene novele: *O Glembajevih, Dobrodelnost, Kako je doktor Gregor prvič v življenju srečal zlodeja, Pogreb v Terezienburgu, Ljubezen Marcela Faber-Fabriczyja do gospodične Lavre Warroniggove, V megli, Ivan Križovec, Baronica Lenbachova, Pod krinko, Svatba velikega župana Klanfarja* in *Klanfar na Varadijevem* ter drame *Gospoda Glembajevi, V agoniji* in *Leda*. V vsem tem opusu je Krleža prikazal galerijo oseb, ki skupaj tvorijo rodovino Glembajev. S tem je uvedel v jugoslovansko književnost pojem «družinskega romana», zvrsti, ki se je s takim uspehom uveljavila v zapadnih književnostih in se priljubila milijonom bralcev. In lahko trdimo, da Glembajevi prav nič ne ostajajo za velikimi deli kot so ciklus «Rougon-Maquart» Emila Zole, «Buddenbrooki» Thomasa Manna, «Saga o Forsytih» ohna Galsworthyja, da omenimo samo nekatera najznačilnejša dela, v katerih je prikazan vznik, višek in propad meščanskih rodovin. Pravzaprav je čudno, da Krleževo delo, čeprav zasluži svetovna merila, vendar ni postalo svetu bolj znano. To bi poleg dejstva, da je Jugoslovan, lahko pripisali tudi specifičnosti okolja, ki ga opisuje. Da bi dal svoji štimungi avstroogrske monarhije čim vernejšo polobo, je Krleža uporabil številne lokalizme, dialektične posebnosti in vse tisto izrazoslovje, ki se je vključevalo v «šlif» vodeče plasti podonavske monarhije. Definicijo svojega dela je sam najbolje izrazil z besedami:

«Živeč pod levjo šapo grofov in Cerkve, so bili prvi Glembaji še polni prsti in vonja po živini, žuljavih dlani in grčaste, trde in omejene glave, in ko je neki Glembaj nekje okrog sedem sto devetdesetih let v viniškem gozdu zaklal in oropal nekega kramarja (Kranjca), je na Marijanskem Križu v cerkev svete Trojice mirne duše dal postaviti marmornat oltar sv. Boštjana, katerega so njegovi potomci dve generaciji pozneje razkazovali svojim gostom kot dokaz zelo tankočutnega glembajevskega baročnega okusa. (Ta zaklani kranjski kramar je prinesel Glembajevim srečo). Kakšna distanca med tem krvavim in prostaškim časom, ki je smrdel še po čikanju, po prekajeni slanini, dimu in zakajenih tramovih, in med largom maestosom kakšne Glembajeve pravnukinje, ki ji je ime Renée in ki na pamet igra vse klasike od Haendla do Stravinskega in katere gospa mama je bila že škofova ljubica in priležnica Njegove prevzvišenosti nadškofa Gregorja Silberbrandta, znamenitega govornika, misleca, kavalirja in mecena osemdesetih let? Sintetično gledano, pomenijo Glembaji neko prizadevno, posrečeno in nadarjeno dviganje eksistenc, ki se prebijajo iz blata, zločinov, nepismenosti, dima in laži k luči, dobičku, okusu, dobri vzgoji, do gosposkega življenja (skratka gibanje iz teme k svetlobi), retrospektivno pa se prav tako zdi, da je tudi to gibanje kakor vsako drugo podvrženo nekim stalnim, nevidnim in nepismenim zakonom...

Glembajevi so prišli torej v sprevodu, sestoječim iz tri sto oseb, marijanterezijske teme, iz tistega časa, ko so se na hrvaškem dvigale baročne cerkve, ko so po plemiških kurijah visele slike arkebuzirjev iz sedemletne vojne. Preživevši vse krvave peripetije lo leta devetnajst sto osemnajstega se prebijajo Glembajevi danes, raztreseni med Dunajem, Budimpešto in Zagrebom kot madžarski častniki, dunajski uradniki in hrvatski brodolomci...»

Ti hrvaški brodolomci so v pretekli vojni kot «naftalinci» sodelovali v ustaškem gibanju. Gotovo bi bilo zanimivo, če bi Krleža prikazal njihovo usodo, ki je po izgubljeni vojni prešla v njihovo dokončno likvidacijo. Nekaj časa se je celo govorilo, da Krleža namerava napisati nadaljevanje Glembajevih. Do tega ni prišlo, vendar nam tudi v tem obsegu pomenijo Glembajevi mogočen dokument dobe in ljudi, podan z ustvarjalno roko velikega umetnika.

Knjigo je prevedel Fran Albreht (*Novele, Gospoda Glembajevi*, in *Leda*), Josip Vidmar pa je prispeval prevod drame *V agoniji*.

F. S.

—«—

NAJSTAREJŠE MESTO

Vse do nedavnega je veljala vas Jarmo v severnem delu Iraka za najstarejšo stalno naselbino. Pravijo, da je nastala okoli leta 4700 pred našim štetjem. Po nedavnih izkopaninah v mestu Jeriho blizu izliva Jordana v Mrtvo morje pa sklepajo, da je to mesto še starejša stalna naselbina človeškega rodu. Zoglenelí predmeti, ki so jih našli skoraj 200 m globoko, kažejo, da so Jeriho začeli graditi že leta 7000 pred našim štetjem.

Naš tedenski pregled

Razgovori na Bermudskih otokih med Eisenhowerjem in Mc Millanom so se končali že prejšnjo soboto, torej prejšnji teden, toda njihov odmev se je vlekel skozi ves ta teden, saj je šlo zares za pomemben dogodek med dvema velikima državama. Večina komentarjev v zvezi z Bermudi pa je soglasna v tem, da je bil ta sestanek ponoven dokaz, da leze Velika Britanija naglo navzdol in prepušča svoje nekdanje položaje v svetu svojemu «bratrancu z onstran oceana» — ZDA. To pa je tudi povsem razumljivo, kajti materialna osnova nekdanje britanske veličine — njeno kolonialno cesarstvo — se je močno skrčilo in — naj si v Londonu to priznajo ali ne — se je s tem skrčil tudi njihov vpliv v svetu. Zato ni nič čudnega, da tudi del britanskega tiska priznava, da je edini uspeh Bermudov v tem, da «sta se ponovno sestala dva stara prijatelja». Da je temu tako, nam pove sam Mc Millan, ki je ob prihodu z Bermudov v London novinarjem rekel: «Zdaj vsaj vemo, pri čem smo». Kar je tudi svojevrstna tolažba.

Vzporedno s tem «uspelim bermudskim neuspehom», kot so ga nekateri hudomušno označili, je v zvezi z zadnjimi britanskimi dogodki treba omeniti še to, da imajo doma dokaj dela z delanci ladjedelniške industrije, ki so že več dni v stavki zato, ker jim delodajalci nočejo povišati mezd za 10 odst. V stavki je skoraj dva milijona delavcev in možno je, da se jim jih pridruži še milijon, kar je tudi za močno industrializirano deželo zelo veliko. Vlada, ki skuša poseči v zadevo, se pred delavci izgovarja, da bi tako povišanje mezd znalo privesti do delne inflacije.

Izredno pomemben dogodek tega tedna v britanskem — in ne le britanskem — političnem življenju pa je prav gotovo vladni sklep, da izpusti na svobodo voditelja ciprških nacionalistov Makariosa, ki so ga pred dobrim letom deportirali na Sejšelske otoke v Indijskem oceanu. Ta «svoboda» pa je čisto britanska, kajti izpustili so ga pod pogojem, da se ne vrne več na Ciper in pa zato, da pozove cipriške upornike, naj prenehajo z borbo proti Britancem in za priključitev h Grčiji. Hkrati so dali možnost voditelju upornikov polk. Grivasu in nekaterim drugim, da nemoteno zapuste otok. Zdi se pa, da je bila ta britanska poteza, ki vsekakor kaže na popuščanje, udarec v prazno. Kajti Makarios, ki bo sredi aprila zapustil svoje prisilno bivališče, bo odšel v Grčijo in nato v London, toda njegov poziv k pomirjenju na Cipru velja le pod pogojem, da Britanci prekličejo izredno stanje, ki je na otoku v veljavi. Poleg tega je Makarios takoj izjavil, da se bo z Britanci začel pogajati le tedaj, ko mu bo dovoljeno vrniti se na Ciper. V zvezi s tem bomo omenili še to, da je v petek predsednik lordske zbornice Salisbury dal ostavko v «protest proti popuščanju vlade v zadevi Cipra». Izpustitev Makariosa je bila na Cipru in v Grčiji sprejeta z velikim navdušenjem kot velika zmaga. Toda po prvem navdušenju kaže grška vlada precejšnjo hladnost, ker se zaveda, da je bila ta poteza le v zvezi s krpanjem atlantske zveze, katere član je Grčija, hkrati pa grška vlada sodi, da hočejo Britanci s tem le omrtvičiti dejavnost EOKA.

* * *

Drugi velik dogodek preteklega tedna je podpis dveh sporazumov v Rimu. Gre za sporazum o evropskem enotnem tržišču in sporazum o Evratomu, ki so ga v ponedeljek podpisali predstavniki Italije, Francije, Zah. Nemčije, Belgije, Holandske in Luksemburga. Pobudniki sporazuma in njihov tisk ocenjujejo ta dogodek kot največji dogodek v zadnjih petdesetih letih. Da gre zares za veliko stvar, je jasno, saj bi se dalo računati, da bi tak načrt, če bi bil popoln in bi se nemoteno izvajal, mogel zapadno Evropo zares speljati iz gospodarske zagate in ji pripomoči, da bi v gospodarskem razvoju vsaj kolikor toliko dohitevala tiste države ali gospodarska področja, ki so glede na povoljnejše pogoje šli že daleč naprej. To pa bi imelo močan odmev tudi v izboljšanju gospodarske trdnosti in socialnih razmer na tem področju, na katerem živi 160 milijonov ljudi. Vendar je treba takoj reči, da ima ta načrt, v obliki kot so ga dali in v ciljih, katerem naj sporazum ustreza, zelo veliko negativno značilnost, ker je bila vsa zadeva postavljena na izrazito blokovsko osnovo. Ta osnova pa prihaja še posebej do izraza zato, ker so med njenimi pobudniki bili najbolj vneti klerikalci in vse kaže, da bi ti ljudje hoteli dati «mali Evropi» v njenem bodočem razvoju izrazito klerikalen pečat z vsemi ustreznimi posledicami. Negativne plati evropskega skupnega tržišča in Evratoma je poudaril tudi voditelj nemških socialdemokratov Ollenhauer, ki je sicer priznal, da bi načrt mogel imeti dobre uspehe in da bi ga nemški socialdemokrati tudi podprli, vendar le tedaj, če bi bili iz njega izločeni negativni elementi.

Sicer pa je sporazum, ki je bil v ponedeljek popoldne v Rimu podpisan, ostal še vedno načrt, kajti pred njegovo popolno veljavnostjo ga morajo vlade predložiti še v odobritev parlamentom vseh šestih držav podpisnic.

* * *

Predsedniku francoske vlade se je v petek zvečer nasmehnila sreča in je že pri prvem zasedanju medministrskega sveta, kateremu je predložil v odobritev sporazum o evropskem skupnem tržišču in Evratomu, dobil veliko večino. Vse drugačno srečo pa doživlja francoska vlada v Alžiru. Zadnji teden je bil v Severni Afriki «najhujši teden, odkar so se v Alžiru začeli upori». In ti upori trajajo že več kot dve leti. V francoskem tisku so se pretekle dni pojavili članki očividcev, ki z dokaznim materialom opisujejo surove in nečloveške postopke francoskih oblasti in francoske vojske do Alžircev. (V enem samem dnevu je padlo, oziroma je bilo usmrčenih 300 Alžircev, dočim so bile francoske izgube označene kot «še ne ugotovljene».) Najhuj-

(Nadaljevanje na 6. strani)

XI. KNJIGA V ZBIRKI «KNJIŽNA POLICA» DZS

Ilf in Petrov: Zlato tele

Kot 11. knjiga v zbirki «Knjižna polica», ki jo izdaja Državna založba Slovenije, je izšel satirični roman «Zlato tele», ki sta ga napisala znana sovjetska humoristična in satirična pisatelja Ilf in Petrov. Morda se bo marsikomu, ki pozna komaj minulo sovjetsko stvarnost zdelo čudno, da je v Sovjetski zvezi sploh mogla obstajati satirična literatura. Vsem tem pojasnjuje to v knjigi Zlato tele, v dodatni besedi prevajalec Cene Kopčevar. V Sovjetski zvezi je v prvi dobi žgoča in zabavna satira Gogolja in Leskova našla obilo učencev. Majakovski, Zoščenko, Ilja Ilf, Petrov, Bulgakov so najbolj znani predstavniki te literarne zvrsti. Sovjetske oblasti so to literaturo priznavale in jo podpirale kot družbeno kritiko, češ da razkriva ostanke preteklosti in slabosti dobe NEP. Zato je cenzura taka dela tudi dopuščala. Med številnimi deli, ki so nastala so bili najbolj ostra in duhovita dela Majakovskega. Ta in drugi pisatelji so ostro šibali staro življenje, še bolj pa vse napake nove družbe in sovjetske stvarnosti. Toda po letu 1929 je začela država vpregati literaturo v svoj propagandni voz in možnosti za kritično obravnavanje problemov vsakodnevnega življenja so postale vedno manjše. Ob uradnem optimizmu je vsaka satira postala nevzdržna in predmet ostrih napadov. Prva žrtev je bil Majakovski, ki je napravil samomor, Zamjatin se je izselil, drugi pisatelji pa so morali prenehati s kritiko sovjetskega življenja in razmer. Najdlje se je še držal Zoščenko, ki je utihnil šele po zadnji vojni.

Ilja Ilf, s pravim imenom Feisenberg, je bil rojen v Odesi, od koder se je po prvi svetovni vojni preselil v Moskvo. Bil je sodelavec številnih humorističnih listov. S Petrovom je bil prijatelj in skupaj sta tudi pisala svoja dela. Umrl je leta 1937 za tuberkulozo. Jevgenij Petrov, s pravim imenom Katajev je bil nekoliko mlajši od Ilfa, sicer pa prav tako doma iz Odese. Živel je v Moskvi kot novinar in pisatelj, nazadnje kot urednik revije «Ogonjok». Padel je leta 1952 ob evakuaciji Sevastopola.

Oba pisatelja sta napisala skupaj vrsto del. Zlasti pa sta znana romana «Dvanajst stolov» in «Zlato tele», ki sta prevedena v vse svetovne jezike. V romanu «Zlato tele» je osrednja pojava Ostap Bender, duhovit in nekoliko prismojen potepuh, domišljav in sebičen, vendar tudi tovariški gizdalin. Njemu stoji ob strani parazit, skrivnostni milijonar Aleksander Korejko, ki pomaga svojemu prijatelju Benderju. Ta pa si vedno znova izmišlja zvijače, spletke in naklepe, ki mu omogočajo lagodno življenje na račun lahkovernežev. Ostap Bender spretno izrablja spoštovanje, ki ga navadni državljani izkazujejo sovjetskim voditeljem in si tako nagrabi denarja, da živi brezskrbno in razkošno. Vesele zgodbe obeh potepuhov in pustolovcev so ozadje tega romana, ki prikazuje vrsto odličnih portretov sovjetskih uradnikov, športnikov, ambicioznih uslužbencev, gospodarstvenikov in pohlepnih špekulantov. Delo je pisano kot satira za sovjetske razmere, je pa polno občečloveških vrednot, kar daje romanu trajno vrednost. Zato bodo po tem romanu radi segali tudi naši bralci, ki bodo ob duhoviti satiri in pustolovščinah obeh junakov nedvomno uživali.

Sl. R.

—«—

Gledališče narodov

V gledališču Sarah Bernhard v Parizu so 27. t. m. pod pokrovoteljstvom predsednika francoske republike odprli novoustanovljeno Gledališče narodov. Slavnostno otvoritveno predstavo, Massenetovo opero «Don Kihot» bo prispevala kot prvi gost beograjska Opera.

Pobudo za ustanovitev tega novega nadvse pomembnega gledališča, ki naj bi prispevalo k umetniškemu in splošnemu zbliževanju med raznimi narodi v duhu OZN in UNESCO, je dala prav Jugoslavija. Na kongresu mednarodnega gledališkega inštituta leta 1955 v Beogradu oziroma na sestanku gledaliških kritikov v Dubrovniku je jugoslovanska delegacija predlagala, naj bi Francija podprla v Parizu ustanovitev takega prvega mednarodnega gledališča. Predlog je bil soglasno sprejet in francoska vlada ter pariška občina in seinski department so pred kratkim s posebnim uradnim odlokom ustanovili mednarodno gledališče, v katero naj bi imeli odslej dostop najboljše gledališke skupine iz vsega sveta. «Razumljivo je, da smo dali vso podporo tako široki humanistični in civilizatorični ustanovi,» je odločitev komentiral državni sekretar za umetnost in kulturo Jacques Berdeneuve. «Naj bodo pozdravljeni vsi pobudniki in ustanovitelji tega mladega Gledališča narodov in naj bodo zahvaljeni vsi tudi umetniki, ki bodo počastili prestolnico Francije s svojo izbiro in s svojo navzočnostjo».

Tem večja čast, če je otvoritev pripadla prav jugoslovanskemu gledališču. «Razlogov za to je bilo več, predvsem pa trije — je menil umetniški ravnatelj Claude Planson — jugoslovansko gledališče se je pri vseh dosedanjih nastopih v okviru Pariškega festivala umetniško odlično afirmiralo razen tega pa je prišla tudi sama pobuda za to ustanovitev Gledališča narodov s strani Jugoslovanov in na kongresu v Jugoslaviji. Zato je bilo prav, da smo ponudili prvo mesto prav Jugoslovanom. Ti so odgorili s tem, da so se odločili prikazati v Parizu delo francoskega skladatelja. Se posebej pa je prav, da otvarjajo to gledališče narodov Jugoslovani tudi zaradi tega, ker se je Jugoslavija vedno najbolj prizadevala za zbliževanje med različnimi narodi».

Hkrati z beograjsko Opero bo do 30. marca na deskah Gledališča narodov gostoval Baranovičevo «Kitajsko v-tudi beograjski balet z Bartokovim «Mandarinom» ter Baranovičevo «Kitajsko pravljico» in «Lectovim srcem». Zatem pa se bodo vrstili Nemci, Romuni, Angleži, Irci, Italijani, Japonci, Francozi, Amerikanci, Holandci...

50-LETNICA PROF. DR. A. OCVIRKA

23. t. m. je praznoval svojo življenjsko 50-letnico dekan prirodoslovno — matematično — filozofske fakultete, redni profesor za zgodovino svetovne književnosti in literarno teorijo na ljubljanski univerzi, dr. Anton OCVIRK.

Rojen je bil 23. marca 1907 na Zagi pri Bovcu. Po maturi in končanem študiju na dunajski in ljubljanski univerzi je odšel leta 1931 v Pariz, kjer je pod vodstvom francoskega komparativista Paula Hazarda podrobneje študiral literarno vedo in zgodovino novejših evropskih književnosti. Rezultat pariškega študija je bilo mimo drugega predavanje o odnosih slovenske literature 16., 17. in 18. stoletja z velikimi evropskimi idejnimi tokovi tega časa, ki ga je imel leta 1933 na College de France in je pozneje izšlo v Revue de littérature comparée. Po povratku iz Francije je še istega leta promoviral za doktorja filozofije na temelju izčrpne disertacije «Levstikov duševni obraz», ki je bila tudi problemsko prodorna in globoko zasnovana. Leta 1934 je bil urednik revije Ljubljanski Zvon, a je kmalu ponovno odšel v Pariz in London, da zbere gradivo za zgodovinsko in teoretično utemeljitev primerjalne literature. Leta 1936 je dovršil svoje obsežno habilitacijsko delo «Teorija primerjalne literarne zgodovine» in bil kmalu na-

Prof. dr. A. Ocvirk na tržaškem kolodvoru, ko je l. 1945 šel v Rim na mednarodni slavistični kongres

to imenovan za univerzitetnega docenta.

V dobi okupacije se je že v maju 1941 pridružil OF, maja 1944 pa je bil aretiran in odpeljan v Dachau. Po osvoboditvi je postal najprej izredni profesor in vodja samostojne stolice za zgodovino svetovne književnosti in literarno teorijo.

Nadvse pomembno delo, katerega rezultate bodo morda jasno spoznale šele bodoče generacije, predstavljajo razprave in predavanja prof. Ocvirka s področja literarne teorije. Razprave «Formalistična šola v literarni zgodovini», «Novi pogledi na pesniški stil», «Izrazna sredstva besedne umetnosti», «O ustroju in stilu besednih umotvorov» so le del tega, kar je jubilant že pred vojno, posebej pa še v zadnjih desetih letih nesebično posredoval svojim študentom.

Tudi sicer je pedagoško delo jubilanta intenzivno in dragoceno. Kdor je več let poslušal njegova predavanja, ve, koliko življenjske energije in tudi zdravja je vložil v svoje delo. Orientacija po tako ogromnem kompleksu, kot ga predstavlja svetovna književnost za študenta, gotovo ni lahko delo. In tu je bil prof. Ocvirk vedno nepogrešljiv vodič s svojim zanesljivim čutom za bistveno in nebistveno, predvsem pa s svojim historičnim odnosom do literature, ki je nikoli ni predstavljal kot abstrakten, nadčasoven in izven družbe bivajoč pojav.

Znanstvena in pedagoška dejavnost pa ni prof. Ocvirka privezala zgolj na univerzitetni kabinet. Po vojni je napisal še vrsto razprav, temperamentnih člankov in kritik. Posebej je treba omeniti kritični sestavek «O današnji slovenski prozi», ki je leta 1946 sprožil precej polemik, a je bil hkrati uvod v resnejšo in kritičnejšo obravnavo naših sodobnih literarnih problemov.

Pred kratkim je resno zbolel, upati pa je, da bo po daljšem počitku mogel nadaljevati s svojo tako plodno dejavnostjo.

Zagrebška Opera v Pragi

Popularizacija likovne umetnosti v Sloveniji - Jugoslovanski grafiki v Parizu - Zoran Mušič v Ljubljani?

Na «Praški pomladi» (Praški jaro), ki pomeni eno najodličnejših glasbenih manifestacij v Srednji Evropi bo nastopila tudi zagrebška Opera. Poleg nje sodeluje tudi Cleveland Orchestra z dirigentom Szellom. Dalje sodelujejo dirigenti in znameniti solisti C. Munch, Jevgenij Mravinskij, violinist David Ojstrah, pianist Emil Gilels, Benedetti Michelangeli, Gioconda de Vito in številni drugi. Seveda bodo nastopili tudi številni domači orkestri, dirigenti in solisti, ki bodo izvajali med drugim simfonije od Borkoveca, Dobiaša, Hlobila in druge, povabili pa so tudi številne inozemske skladatelje in kritike.

* * *

Znani jugoslovanski violinist Zlatko Baloković je imel 3. februarja t. l. v New Yorku solistični koncert. Z istim programom bo 14. aprila nastopil v Amsterdamu, 7. maja pa na Dunaju. Posebno razveseljivo je dejstvo, da je na svoj program vzel tudi tri jugoslovanske skladbe: Mateja Bravničarja, Elegio nocturno, Josipa Slavenskega Sonato za violino in klavir (ki jo je avtor posvetil vprav Balokoviću) in Frana Lhotke Jugoslovenski ples.

* * *

V Slovenjem Gradcu se odprli razstavo grafike ih plastike, na kateri je imel uvodno predavanje upravnik Moderne galerije Zoran Kržišnik. To je potujoča razstava, ki jo je s sodelovanjem pokrajinskih muzejev sestavil in organiziral Jakopičev paviljon. Razstava obsega najkvalitetnejši izbor naših najbolj znanih grafikov in kiparjev: Batiča, Debenjaka, Jakca, Kobeta, Zdenka Kalina Toneta Kralja, Miheliča, Putrika, Sedeja, Spacala, obeh Tršarjev in Vovkove. Poleg Slovenj Gradca bo razstava obiskala Maribor, Celje, Brežice, Novo mesto, Kranj, Postojno, Kamnik in verjetno Trbovlje, morda tudi Jesenice. Za lažje umevanje je izšel ličen katalog z uvodom Zorana Kržišnika, v katerem je poleg prikaza vsakega avtorja obdelana tudi njegova bibliografija, razstave in življenjepisni podatki. Vsak umetnik je tudi predstavljen z eno reprodukcijo. Seveda je razumljivo, da je iz transportnih razlogov izbrana predvsem mala plastika.

Iniciatorjem in organizatorjem razstave, predvsem Jakopičevemu paviljonu, je izreči vse priznanje, saj je to edini pravilni način pojmovanja kulturne misije teh ustanov.

* * *

Zelo verjetno je, da bo naš slavni rojak Zoran Mušič priredil v Ljubljani razstavo, saj je treba urediti samo nekatere manj važne formalnosti. Tega se bo gotovo razveselil vsak ljubitelj likovne umetnosti, saj je Mušičev sloves v inozemstvu medtem še narasel. Prav te dni smo prejeli revijo «XXe siecle», ki jo izdaja Fernand Hazan v Parizu. Ta številka sistematično prikazuje umetnost in humor v XX. stoletju ter so v njej s tega vidika obdelani Picasso, Kandinsky, Klee in številni drugi svetovni mojstri. Med njimi je našel mesto tudi naš rojak v članku «Mušičeva poezija», ki ga je napisal Frank Elgar. V njem prikazuje Mušiča kot senzibilnega kolorista. Zanika, da bi bil čisti abstraktist, ampak prikazuje njegove forme kot način izražanja v simbolih. Članek spremljajo poleg dveh črnobelih reprodukcij tudi celostranska reprodukcija v barvah pod naslovom «Barques de Pallestrina,» 1956, ki je v lasti Galerie de France.

* * *

Johny Friedländer, naturaliziran Francoz nemškega porekla, ki živi stalno v Parizu, ima v Ermitageu v Parizu atelje, združen z grafično šolo, ki je zelo cenjena. Kot kaže, bo v bližnji bodočnosti nekaj jugslovanskih grafikov imelo priložnost, delati v njegovem ateljeju. To je rezultat razgovorov, ki so imeli za posledico tudi sporazum o razstavi Friedländerjeve črnobele grafike v Ljubljani. Ta razstava bo v začetku aprila združena verjetno s predavanjem, obenem pa bo izdan katalog v istem formatu, kot je bil za naš predlanski Biennale.

Johny Friedländer spada med elito francoskih grafikov in je tudi na predlanski I. mednarodni grafični razstavi v Ljubljani prejel nagrado Jakopičevega paviljona.

K. Putrih: Žena s slamnikom

* * *

Na puljskem festivalu so nam sporočili, da je Avalafilm izdelal «Velike in male» za 18 milijonov, kar predstavlja za najmanj polovico manjšo vsoto kot so jo bili do zdaj vajeni izdati za izdelavo posameznega filma. V razgovoru z direktorjem Avale-filma Dejanom Obradovićem smo izvedeli za vzroke tega uspeha. Pocenitev ne znaša 18, ampak 21 milijonov, kar je še vseeno zelo ugodna številka. Dosegli je niso z nikakim posebnim in novim «izumom», ampak s hranjenjem na vseh koncih. Kot je bilo pričakovati, je levji delež prihranka odpadel na dobre in vestne priprave. Upoštevati moramo, da je delo v ekipi mnogo dražje, medtem ko pri pripravah sodeluje le majhno število ljudi. Veliko pozornost so posvetili tudi scenariju, katerega so priredili in spremenili povsod tam, kjer ni bilo dramaturško nujno menjati prizorišča, posebno če bi bilo to v zvezi z dragimi potovanji.

Na enak način so tudi «Ceveljčke na asfaltu» izdelali za 20 milijonov.

—«—

JUŽNI TECAJ ZNANSTVENO ZAVZET?

Američani so zaključili priprave na Mednarodno geofizikalno leto. Njihove vojaške enote so zgradile na Antarktiki šest znanstvenih opazovalnih postaj in letalsko oporišče. Ena teh postaj je menda prav na tečaju, gradilo pa jo je štiri mesece 3500 vojakov, ki jih je pripeljalo 12 ladij in 40 letal.

Od štirih do ene
vodá nam kolesa,
mehove nam žene,
do osmih od treh
žareči žeblji, žeblji v
očeh...
(Župančič)

Lično kovane KROPARSKE OKRASKE — kakršnih ne dobite drugje v Trstu — vam nudi

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 37-338

Študentje pripravljajo revijo «Jadro»

Pred kratkim smo omenili, da se pripravlja pri Društvu slovenskih srednješolcev nov literarni krožek, danes pa lahko že povemo drugo veselo novico iz prosvetnega delovanja naše srednješolske mladine. Skupina naših srednješolcev in visokošolcev je pričela stvarno z delom, da bi uresničila potrebo po svojem lastnem glasilu, ki jo že več let občuti mladina. V ta namen je manjša skupina mladincev, ki so se že v javnosti bolj ali manj uveljavili s svojimi spisi, bodisi v časopisih, kot v leposlovnih revijah, sestala in dala osnovne temelje za izdajo nove mladinske revije, ki naj bi združevala vso mladino tržaškega ozemlja ter naj bi nosila ime «Jadro», torej simbol naših obmorskih krajev. Revija naj bi se ne omejila samo na lokalno glasilo, ampak bi bilo zaželeno, da bi vanjo pisali in jo prebirali tudi mladinci iz Kopra in Gorice ter naši študentje, ki so v Ljubljani in ki so za to misel pokazali veliko zanimanja.

Poleg tega ustanovitelji revije žele, da se ne bi omejili le na srednješolsko, oz. študentovsko mladino, temveč naj bi se revija širila tudi med mladimi delavci in kmeti, ki imajo tudi mnogo svojih problemov in želijo o njih razpravljati.

Umevno je torej, da revija ne bo obsegala le leposlovne spise, ampak bo objavljala tudi kritike, eseje, razprave, misli idr. V reviji naj bi bralci našli svobodno tribuno, kjer bo lahko vsak svobodno spregovoril in izrazil svoje misli in predloge o raznih vprašanjih, katere dobro pozna in so mu blizu. Za to bo še posebno poskrbel uredniški odbor, ki bo skušal objaviti vse, kar bo le doseglo potrebno umetniško raven, kajti glede tega, bo odbor skušal držati revijo na visoki kvalitetni ravni in se bo skušal izogniti začetniškim napakam. Da ne bi morda imel kdo napačno mišljenje o tej bodoči reviji, je potrebno tudi omeniti, da «Jadro» nikakor ne bo konkuriralo «Literarnim vajam», ki so dijaški list, ki ga izdaja šola in umevno ne more ustrezati širšim potrebam dijakov višjih letnikov srednjih šol ter visokošolcev. «Literarne vaje» imajo s svoje strani že važno nalogo, da predvsem dijake navajajo k pisanju in jim pomagajo pri njihovih začetniških težkočah. Z druge strani pa je mogoče zaslediti iz samih poročil uredništva, da revija ne more objaviti nekatere prispevke, ker so za ta list že prezreli. Nova revija bo računala prav na te mlade pisce, ki so to predhodno pot že napravili in imajo na svet že zrele in kritične poglede; čutijo pa tudi potrebo, da te ideje podajo bralcu, brez vsake spremembe. V «Jadru» bo lahko vsakdo prosto objavljal. Revija naj bi se vzdrževala vsakega vmešavanja in bodo objavljeni spisi odražali le osebno mnenje avtorjevo in ne bodo v ničemer vplivali na programsko linijo revije.

M.B.

—«»—

Poleti bo v Zagrebu telovadna Gimnaestrada

Vse kar prispeva k mednarodnemu zbližanju je vsekakor dobrodošlo, bodisi na kulturnem, kot tudi na športnem področju. Med raznimi takimi manifestacijami prištevamo tudi mednarodno mladinsko gimnaestrado, ki se bo vršila letos že drugič in to v Zagrebu od 10. do 14. julija. Prva gimnaestrada je bila leta 1953 v organizaciji holandske telovadne zveze. Po podatkih mednarodne telovadne federacije FIG, se je prve gimnaestrade udeležilo 4500 mladincev in mladink ter nedvomno je bil to le uspeh.

FIG je sprejela ponudbo Jugoslavije in bo letošnja druga gimnaestrada v Zagrebu; tukaj ne gre morda za nekako ostro tekmovanje, ampak skušajo nastopajoči atleti predvsem pokazati napore, ki jih delajo bodisi narodna, kot mednarodna telovadna

Seveda se zahteva pri tej veliki manifestaciji dobra organizacija ter se je tudi v ta namen sestavil že pred dvema letoma organizacijski odbor, ki ima še posebne pododbore za razne oddelke. Mesto Zagreb je za to manifestacijo prispevalo že sto milijonov dinarjev za obnovo in ureditev raznih športnih objektov, ki bodo služili gimnaestradi. Pričakuje se, da bo velika udeležba ter po zadnjih prijavah bo prisostvovalo okoli 4500 domačih udeležencev ter okoli 3000 opazovalcev. S strani inozemcev pa je število prijav še večje in se vrti okoli 5—6000 udeležencev ter 3000 opazovalcev. Od inozemskih prijav so najštevilnejše iz Holandije, Belgije, Češkoslovaške, Danske, Sovjetske zveze, Švedske, Poljske, Romunije, Velike Britanije Švice, Egipta, Luksemburga, Grčije in Zahodne Nemčije, ter zaradi oddaljenosti sta najavljeni delegaciji iz Japonske in Južnoafriške zveze.

b.

Tržaški univerzi primanjkuje prostorov

Univerzi manjkajo še vedno nekatere pomembne fakultete, njih ustanovitev pa je tesno povezana z vprašanjem prostorov

Tržaška univerza je še mlada; zaradi tega skuša z razširitvijo svojih prostorov in z odpiranjem novih fakultet in tečajev pritegniti nove študente ne samo iz Trsta in Gorice, ki je že nekako gospodarsko in kulturno povezana s Trstom, marveč tudi iz Vidma in tudi iz Nižje Furlanije, iz katere so študentje po tradiciji zahajali v Padovo in Benetke. To se je tržaški univerzi deloma posrečilo že v zadnjih letih, ker sedaj precejšnje število furlanskih studentov obiskuje različne fakultete v Trstu. Vendar pa precej studentov — tako Furlanov kot Goricanov in tudi Tržačanov, odhaja še vedno na študij v razne univerze v notranjosti države, da sploh ne govorimo o slovenskih študentih, ki študirajo v Ljubljani ali Zagrebu, ker na tržaški univerzi manjkajo nekatere važne fakultete, kot je n. pr. medicinska.

Vprašanje odpiranja novih fakultet pa je neločljivo povezano z vprašanjem prostorov in logično tudi opreme. Profesorski kader za medicinsko fakulteto bi bil na razpolago, saj je v Trstu precej univerzitetnih profesorjev — zdravnikov, ki poučujejo na drugih univerzah. A prostorov v Trstu ni. Že sedaj se mora filozofsko-slovstvena fakulteta (Lettere e filosofia) stiskati v stari zgradbi univerze v Ulici dell'Università. Prav tako se mora tehnična fakulteta zadovoljiti z nekaterimi učilnicami v Ulici dell'Università, z nekaterimi v Villa Irene, nekatere laboratorije imajo celo v novi univerzi. Študentje prvih dveh letnikov tehnične fakultete morajo hoditi na lekcije risanja v zgradbo velesejma.

Verjetno bo vprašanje prostorov rešeno v nekaj letih, ker so na novi univerzi v teku obsezna gradbena dela, ki pa počasi napredujejo zaradi pomanjkanja denarja. Pri tem se nam vsiljuje misel, da bi bilo mogoče bolje dokončati najprej eno zgradbo, medtem ko so sedaj v gradnji različne zgradbe za različne potrebe. V zgradbi nove univerze imajo svoje prostore sedaj juridična, ekonomska, kemična in matematična fakulteta. Poleg tega imajo tu lekcije študentje prvih dveh letnikov tehnike, pred tremi leti je bil odprt institut za prevajalce in letos otvorjen prvi letnik nove farmacevtske fakultete. Slednji letnik ima sicer na posodo različne prostore. Kemične poizkuse delajo študentje v laboratoriju kemične fakultete, lekcije pa imajo v učilnicah matematične fakultete.

V novi zgradbi za univerzo, ki so jo otvorili pred tremi leti imata svoj sedež inštitut za uporabno kemijo in inštitut za statistiko. V surovem stanju dokončana že eno leto in pol pa sta inštitut za fiziko in študentovska menza ter študentovski dom, v katerem bo prostora za 70 studentov. Nezadovoljstvo študentov, ker ni menze je seveda upravičeno, ker se morajo mnogi, ki niso iz Trsta, hraniti v oddaljenih gostilnah ali menzah v mestu. Menza in dom pa se nista končana, ker so razpoložljivi denar uporabili za drugo. Tako so te stavbe sedaj dokončane, a neuporabne. Za glavno zgradbo univerze pa rastejo nova mogočna poslopja. V eni stavbi bodo imeli svoje prostore znanstveni inštituti in predavalnice tehnične fakultete, ki bo tako prišla do enotnih spodobnih prostorov. V drugi stavbi pa pripravljajo prostor institutom in predavalnicam filozofsko-slovstvene fakultete in seveda tudi nove pedagoško-slovstvene fakultete, ki so jo letos otvorili in ki ima sedaj prostore v stari univerzi.

Seveda so v načrtu se nove zgradbe, ki bi razbremenile sedanje tesne prostore raznih fakultet in ki bi nudile možnost za otvoritev še drugih fakultet. V sredini vseh teh stavb bo zrastla osemnadstropna okrogla stavba — stolp, ki bo namenjen univerzitetni knjižnici. Poleg tega pa predvidevajo tudi v daljni bodočnosti razširitev študentovskega doma. Prej pa je seveda treba misliti na stavbe, ki so sedaj v gradnji. Verjetno se bosta filozofsko-slovstvena in tehnična fakulteta vselili v nove prostore v nam oddaljenem obdobju, ker bo treba te nove prostore opremiti z modernimi pripomočki, ki imajo to napako, da stanejo precej. Nerazumljivo bi namreč bilo, da bi v nove svetle prostore preselili staro pohištvo, ki se nahaja n. pr. v filozofski fakulteti in ki zaradi resničnega cudeza se ni razpadlo.

Tisti, ki bodo prišli na univerzo cez nekaj let, bodo verjetno lahko študirali v novih svetlih učilnicah, na razpolago bodo imeli lepe in prostorne institute, stanovali bodo v ličnem domu in hranili se bodo v lepi menzi. Predvsem pa bo imela vsaka fakulteta več prostora na razpolago.

Pomladno sonce je privabilo pingvinčka iz temačnih prostorov «Akvarija», na veliko veselje otrok

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

TEMATSKE ZBIRKE

V zadnjih letih se je zelo razširilo zbiranje tako imenovanih tematskih, t. j. znamk, ki imajo naslikane več ali manj podobne motive. To zbiranje se je razširilo zaradi dveh vzrokov:

1. Preveč težko je postalo zbiranje znamk ene ali več držav, in ureditev kompletne zbirke teh držav, posebno še ko gre za države, ki izdajajo znamke že več kot sto let. Pravzaprav bi te stare znamke lahko dobili pri vsakem večjem filatelističnem trgovcu, a bi morali izdati precejšnje vsote.

2. Mnoge države — posebno prekomorske — so že pred zadnjo vojno izdajale znamke, na katerih so bile naslikane živali, cvetlice, zemljevidi, državni grbi in zastave, skratka stvari, ki so bile last- ne določeni državi. Obilica športnih prireditev je povzročila, da so od časa do časa razne države izdajale znamke s športnimi motivi.

Zaradi teh dveh vzrokov se je razvilo tematsko zbiranje. Pred mnogimi leti, ko je imel zbiralec n. pr. le malo znamk na razpolago, ki so bile posvečene športu, mu ni prišlo na misel, da bi jih zbral v posebno serijo. Ko je bilo po drugi svetovni vojni teh znamk že obilo, je vsakdo lahko hitro uredil zbirko tematskega področja, ki mu je ugajalo in ustvaril zbirko sto ali več znamk. Drugi vzrok za razširitev tematike pa je brez dvoma v želji, da se pritegne mladina k zbiranju znamk. Pred leti so otroci dobili filatelistično strast od staršev al. sorodnikov. Otrok je z začudenjem opazoval očeta, kako je skrbno postavljal v svoje albume pisane znamke in si je seveda zaželel, da bi tudi on imel tako zbirko. V večini primerov mu je oče ustregel in mu kupil majhen album ter mu daroval nekaj manjvrednih znamk. Tako je filatelija pridobila novega ljubitelja. Dandanes je ta procedura nekoliko težavnejša in to predvsem zaradi izpremenjenega načina življenja. Dandanes otroci ne vzdržijo več doma in imajo na razpolago vse vrste otroških časopisov, kino, televizijo. Filatelija je zanje stvar, ki se približuje šolskim knjigam, razen če ni zanimiva.

Treba je bilo torej vzbuditi v mladini zanimanje za filatelijo, in z druge strani je bilo treba napraviti filatelijo zanimivo za mladino. Kdo je bil tisti filatelist, ki je prvi sprožil idejo o tematskem zbiranju? Mislimo, da bo to ostala uganka. Ali je bil to filatelist-pedagog, ki je spoznal, da ima filatelija svoje dobre strani in da odvaja mladino od škodljivih filmov in od še bolj škodljive ceste? Ali je bil to filatelistični trgovec, ki je iskal le svoj dobiček in ki je skušal razširiti krog svojih klientov? Ali je bil to resnični filatelist, ki ni imel denarja na razpolago, da bi si kupil znamko, s katero bi dopolnil svojo zbirko? Uganka. Dejstvo je, da je dandanes tematsko zbiranje tista rešitev, ki je filateliji pridobila na mah celo vrsto novih mladih filatelistov, ki bi drugače sploh ne upoštevali tega «hobbyja».

V tematskem zbiranju vlada še vedno neke vrste anarhija, ker vsakdo zbira kot hoče in prav to je verjetno eden izmed vzrokov uspeha: vsakdo zbira po lastni volji, ni podvržen nobenemu zakonu. Vendar pa so že izšli številni tematski katalogi kot katalog znamk s cvetlicami, katalog športnih znamk, katalog živali, itd.

Mislimo, da je prava naloga tematike v tem, da filatelist zbira znamke z določeno temo, ne glede ali je ista serija kompletna ali ne. Vzemimo n. pr. športno serijo «x» države, ki so jo izdali ob priložnosti olimpiade. Na teh znamkah so bile prikazane različne športne discipline. Na drugi strani imamo filatelista tematika, ki zbira znamke s športnimi motivi in ki te znamke loči po športnih disciplinah; najprej lahka atletika, nato kolesarstvo, nato nogomet, plavanje, smučanje, itd. V zgoraj navedeni seriji imamo n. pr. tri znamke z lahkoatletskimi disciplinami, eno z nogometašem, dve s plavalci. Prvi tematski filatelist bo tisti, ki bo te znamke postavil na njih pripadajoča mesta, t. j. da bo razdelil serijo. Marsikomu se to zdi škoda. Pouditi moramo da to ni nobena škoda, ker smisel tematike je prav v tem, da filatelist razdeli znamke določene serije, če ne prikazujejo istega motiva. Druga napaka pri nekaterih zbiralcih tematike je v tem, da kupujejo nove znamke v kompletnih serijah, in jih potem stavijo v svoje zbirke. Za odrasle zbiralce, ki imajo denar na razpolago, to ni napaka, za otroke in dijake ki pa tega denarja nimajo je to tako kupovanje napaka, kajti ne smemo pozabiti, da filatelija skuša v otroku vzbuditi željo po zdravem razvedrilu, ki pa ne sme temeljiti na razsipavanju denarja, katerega nima na razpolago.

—«»—

Ali veste da...

so za časa NOB v letih 1944 in 1945 prepeljali z letali na 12.000 ranjencev in težkih bolnikov — hrabrih borcev proti okupatorju in izdajalcem — v zaledje ali pa preko morja v skrbno opremljene bolnišnice, kjer so jim reševali dragocano življenja.

...obstaja v FLRJ 10 milijonov hektarov njiv, 7,5 milijona hektarov sadovnjakov.

... so mladički morskih konjičkov izredno nežne živalce, saj so skoraj prozorni in lahki, brez težav opazujemo, kako jim bije drobceni srček.

— imajo največjo hidrocentralo na svetu ZDA na reki Kolumbiji. Jez je širok 1270 m in visok 112 m. Za njim se razprostira 242 kilometrov dolgo umetno jezero z 12 milijardami kubičnih metrov vode, ki ženejo 200 orjaških generatorjev. Največjo hidrocentralo v Evropi pa imajo Francozi. Med jugoslovanskimi najznamenitejšimi hidrocentralami pa je Jablanica. Visoka je 76 m na vrhu pa 1 dolga 200 m. Za njo se razprostira 35 km dolgo Jablaničko jezero, ki je po površini četrto jezero v FLRJ. Ob vode v jezeru preveč, pa da preko jeza in tvori tako veličasten slap, verjetno največji v FLRJ.

ZANIMIVOSTI, KI NIMAJO SAMO TEHNIČNEGA ZNAČAJA

BARVE ZELO MNOGO POMENIJO V ŽIVLJENJU OSEB IN STVARI

Črna je žalna - bela vesela - Na Japonskem in Kitajskem pa se oblečejo belo v znak žalovanja! - Napoleon si je nadel zelen suknjič, ko je bil razburjen in se je hotel pomiriti

Človekova duševna in praktična potreba po barvah je najbrž toliko stara kot njegov prastari rod. Zato ne bo odveč, če o barvah nekoliko podrobneje spregovorimo.

Naše oko zaznava barve na mrežnici s pomočjo posebnega dela vidnih čutnic, čepkov, ki jih je v vsakem očesu 3 do 4 milijone. Nekateri ljudje pa teh čutnic nimajo in zato tudi nobenega občutka za barve. Ti vidijo vsak predmet le v različnih odtenkih sive barve. Tak pojav imenujemo daltonizem. Popolnoma zdravo oko loči brez števila barvnih odtenkov, katerih naziv pozna samo človek strokovnjak, ki se ukvarja s proučevanjem barv. Le-ta nam tudi pove, da je barvnih odtenkov na tisoče, od katerih ima vsak svoje točno določeno mesto na barvni lestvici, svojo strokovno oznako in določeno uporabo. Toda ustavimo se le pri najvažnejših barvah in povejmo, kako vplivajo na človeka!

Črna barva je žalna barva. Kadar kdo umre izobesimo črno zastavo in oblečemo črno obleko. Tudi tema je črna. Zato se je nekateri otroci zelo bojijo in komaj čakajo, da posveti luč. Popolnoma drugačna je bela barva, ki pomeni snago. Zdravniki in sestre v bolnišnici imajo bele halje in tudi pohištvo v bolniški sobi je belo. Sneg, ki prekrije vso pokrajino z belimi snežinkami, ji daje svečan in pravljičen značaj. Zanimivo je, da je bela barva na Kitajskem in Japonskem žalna barva. Ker bela barva zelo odbija sončne toplotne žarke je v tropskih deželah najbolj primerna bela obleka z belo tropsko čelado. Modra barva je hladna barva. Modro prebarvani prostori se zdijo mrzli, čeprav so v resnici dobro kurjeni. Odpor muh proti modri barvi izkoriščamo na ta način, da prebarvamo stene in strop klavnic, mlekarn in kuhinj z modro barvo. Vijolična barva deluje kot uspavalni prašek. V vijolično obarvani spalnici človek najlaže zaspi. Osebe na slikah oblečene v vijolična oblačila pa se nam zdijo svečane in dostojanstvene. Rumena barva je barva Orienta, kjer je najbolj priljubljena. Najbolj primerna je za šolske prostore, ker dviga voljo do dela. Tudi v rumeno obarvanih bolniških sobah hudo bolni hitreje okrevajo, ker jim ta barva vzbuja živo voljo do življenja. V Ameriki so prometni strokovnjaki ugotovili, da so imeli rumeno obarvani avtomobili najmanj prometnih nesreč, ker jih je bilo mogoče zaradi žive barve pravočasno opaziti. Zelena barva deluje kot najmirnejša barva zelo pomirjevalno na živčevje. Izprehod po zelenem gozdu deluje prav zato izredno blagodejno. Pravijo, da je razburjeni Napoleon rad oblačil zelen suknjič, da se je hitreje pomiril. Mnoge države, ki zaradi zelo vročega podnebja pogrešajo zeleno rastlinstvo, imajo v svoji zastavi zastopano tudi zeleno barvo. Državna zastava herojskega Egipta je sploh popolnoma zelena! Najbolj udarna je rdeča barva, ki jo naše oko najhitreje opazi. To je bojevita, revolucionarna barva. Rdeča zastava je barva delovnega ljudstva, ki sovraži svoje tlačitelje. Ta barva zelo vznemirja naše živčevje. Krvavi cestni tlak nas grozljivo pretrese ob vsaki prometni nesreči. Z rdečo ruto španski bikoborci — toreadorji razdražijo bika, preden se spustijo v negotov in smrtonosen boj. Oranžna barva je barva otroških spalnic in dnevnih prostorov, kjer se zadržujejo naši malčki, ker s svojo vedrino zelo dobro vpliva na njihovo počutje. Slično deluje tudi rožnata barva.

Tako bi lahko naštevali kar naprej. Poseben pomen imajo zaščitne ali varovalne barve, s katerimi je narava oborožila mnoge živali. Živali, živeče v severnih krajih, imajo bel kožuh (beli medved), živali v puščavi pa rumenkasto barvo puščavskega peska (lev), meduze, ki plavajo na površini vode, pa so popolnoma prozorne. To lastnost prilagodljivosti okolju so prevzeli tudi vojaški strokovnjaki. Ogromne trupe bojnih ladij so dali pobarvati z jekleno-sivo barvo in je zato take ladje na morju težko opaziti. Tanki, kamioni, topovi in uniforme vojakov so sivozelene. Bojna letala so prepleskana zgoraj s temnozelenimi, vijoličnimi in rjavimi lisami, spodaj pa s svetlorožnato barvo ali svetlo modro barvo. Nočni bombniki in nočni lovci so izrazito črni. Poseben pomen imajo barve tudi v prometu. Velemestni usmerjevalci prometa, semaforji, urejajo promet s tremi barvami: rdečo (pot zaprta), rumeno (izpraznitev križišče) in zeleno (pot odprta). Barve uporabljajo tudi v industriji, kjer služijo za zaščito ljudi pri delu. Strokovnjaki so namreč prišli na misel, da so različne dele stroja pobarvali z različnimi barvami. Nevarne dele stroja, kjer drvijo transmisije, so pobarvali z oranžno, nezavarovana zobata kolesa z zeleno, rezila z rumeno itd. S tem so napravili nevarne dele stroja zelo dobro vidne in število smrtnih in ostalih poškodb se je zelo zmanjšalo. S tem, da so prebarvali prej enolične delavnice z živimi barvami, so napravili te mnogo prijetnejše. Delavci so se v njih manj utrujali in njihova storilnost se je vedno povečala. Ogromen pomen imajo barve tudi v slikarstvu, ker se je posebno renesančni benečanski mojster Tizian odlikoval po prelepem izboru živahnih barv. Milijonska velemesta imajo poseben čar ponoči posebno zato, ker jih krasijo neštete barvne reklame raznih tvrdk, kinematografov, zabavišč itd. Prelepo je tudi videti raznobarvne rakete, ki jih spuščamo v zrak posebno ob prazniku 1. maja in 29. novembra. Te rakete močno doprinašajo k svečanemu razpoloženju že itak praznično razpoloženega ljudstva.

Barve izdelujemo danes industrijsko in jih uporabljamo za barvanje tkanin, kož, krzna, kovin, stanovanj itd. Človeštvo porabi zelo mnogo barv. Zato je svetovna trgovina z barvami zelo živahna. Najstarejše barve, ki jih je človek najprej uporabljal pa so: črna, rdeča, škrlatna in prelepa modrovijolična indigo barva.

Ficko piše

Dragi pri Morski!

Ščopere pri Čegat ni več, in nazaj vozijo fila Vija, nazaj nosijo Bolete za plačati Plin in Vodo in Luč. A Todoro s Skalašante ni nič znal od ščopere. Pride v Trst bolj poredko in bere Mokro Cijo. V torek jebil na Sodniji. Povabli soga, ker seje oni dan nekam glasno pogovarjal z Strino Juco zastran Pitke od Strine, kije skočila na njegovo Leho s Radičem in je za lučal vanjo «škajco», daje ostala na Lehi. Koje prišel v Trst je čakal tram Vaj, paga ni blo in muje tisti Japa, ki ima leseno Nogo povedal od ščopera. «Kašen ščopero, kdo gaje dal!», je rekel Todoro, «saj Mokra Cija nič ne piše!» «Kaj češ, sej tudi tisti tvoj Svetnik gre rajši spat, in misli, da bomo mislili, da je misli', dane bojo Volili za ščopero,» muje rekel Japa. «Ben, ben, samo daje v Egiptu vse v redu, inda je nag v Odesi pa je tudi dobro dase zna; kaj bi ščopero!»

Gospod pere Grin je jezen na Železnico in je rekel dajo bo tožil, ker je ona kriva, da je njegov prijatelj Sfrutin padel skozi Okno in so zdravniki ugotovili verjeten Zlom nosne Dupline. Pok lobanje in Odsek levega Mezinca na levi Nogi. Gospod pere Grin je šel na zadnji Vlak za v Milan in je rekel Ženi, da ga nebo tri dni. Zdaj paje Postaja vsa razdrta, zato čaka Vlak skoro v višini Rojana, in je treba daleč hoditi. Gospod pere Grin tega ni vedel in koje zvedel, je bilo prekasno, vlak je odpeljal brez njega in zato seje vrnil nazaj domov in potem je gospod Sfrutin padel skozi Okno od Sobe od njegove Žene. Zakaj pa razdira Železnica postajo prav zdaj! Prav jije, čejo bo tožil!

Orka, so ti mladinci v lonjerju od Sile! Zmeraj se nekaj zbirajo, eni igrajo na Šah, eni berejo, a eni se pripravljajo in je videti, dabo kaj lepega in Imenitnega, koso vsi tako Vneti! Saj res, nečko naj pokažejo, kaj znajo Mladi! Tudi jest bi bil rad tak, kot so lonjerski Mladinci!

Jutri bo Prvi April. Le glej, date nebo kašen kam poslal in se bomo potem smejali. Jest bom Piko!

Te pozdravla

FICKO

NAŠ AHIL

Naš Ahil ni bil tako imeniten pes, kakor je imel imenitno ime. Bil je majhen, kodrast in zelo ljubezniv, včasih že kar malo preveč. Posebno rad je imel našega očeta, katerega je povsod spremljal. Če ga je oče privezal na verigo, je toliko časa prosil s prednjima tačicama, da ga je odvezal in spustil. Privezal ga je pa zato, ker se je včasih potepel v gozd na prepovedan lovski pohod in si privoščil tudi kakega zajčka. Ta pojedina pa je nekajkrat stala našega očeta 50 lir kazni, kar je bilo pred vojno za malega kmeta že kar lep denar. Oče je ob taki priliki vedno zapretil, da mora Ahil stran, mi pa smo vedeli, da to ne bo držalo, ker ga je imel preveč rad in ga je vedno skrbelo, da se v gozdu ne bi ujel v kako past.

Nekega jesenskega popoldne smo se odpravili vsi v gozd grabit listje za steljo. Seveda naš Ahil je šel tudi z nami in prav pridno stikal po gozdu. Ko smo se zvečer vračali s polnim vozom listja, je veselo tekel pred vozom. Hitel pa je naravnost k potoku, ki teče mimo naše hiše in meji sosedovo in našo domačijo. Ahil je tako pil, da se nam je kar čudno zdelo, kaj ga tako žeja. Prepričani smo bili, da se je najedel kač. Nato se je vlegel pred svojo kočo in se ni zmenil niti za mamo, ko je šla v hlev, da bi pomolzla kravo. Drugače sta vedno tekla z mucom za njo, da jima je vlila toplega mleka v skodelico, kateri smo rekli torilce.

Oče je v skrbeh pogledal psa, češ zakaj neki tako leno leži in zakaj je toliko pil. Ko pa tudi večerje ni hotel pokusiti, smo bili vsi prepričani, da je naš Ahil bolan. Sumili smo ,da je gotovo kje v gozdu pojedel strup za lisice.

Mama nas je poklicala k večerji, kar zaslišimo zunaj kričanje. Bil je smeh in jok. Mislili smo, da se je pri sosedu pripetilo le kaj hudega. Ob potoku so stali: starejša sosedova hči Mica, vsa objokana je držala v rokah skledo, njena brata pa sta se od srca krohotala. Vprašala sem Mico, kaj se je zgodilo. Med jokom je povedala, da ji je ciganka, ki je šla skozi vas, pojedla kašo, katero je hladila v potoku za večerjo. Zasmejala sem se tudi jaz, ker je bila s tem pojasnjena čudna žeja našega Ahila, Mica pa se mi je smilila, ker ni imela kaj postaviti na mizo za večerjo. Povedala sem doma, da je Ahil pojedel v potoku sosedovo kašo. Mama mi je dala latvico mleka, da sem nesla sosedovim. Ko je Mica zagledala mleko in zvedela o požrešnosti našega Ahila, se je tudi njej zjasnil obraz, čeprav je morala kuhati drugo večerjo.

Križanka: Tank v Afriki

VODORAVNO: 1. snov, ki prepušča svetlobo; 7. Afriška država; 8. grška črka; 10. predstavlja ga križanka; 12. ni množina; 15. tek (pri hrani); 20. okostnjak; 23. prebivalec glavnega mesta evropske države; 24. občutimo ga z nosom; 25. celika pustinja

NAVPIČNO: 1. oblika pomožnega glagola; 2. vrsta orožja; 3. pripovedne pesnitve; 4. veznik; 5. hrib na Gorenjskem, kjer so vsako leto motorne dirke; 6. dva samoglasnika; 7. država v Afriki, ki se bori, da bo obdržala Suez v svojih rokah, kar je edino pravilno; 9. tekstilna rastlina; 10. osebni zaimek; 11. predlog; 13. del besede delo; 14. dva soglasnika; 15. oče; 16. kratica za pehoto; 17. glavni števnik; 18. veznik; 19. mlada krava; 20. vsi (v srbohrvaščini); 21. veznik; 22. glavni števnik.

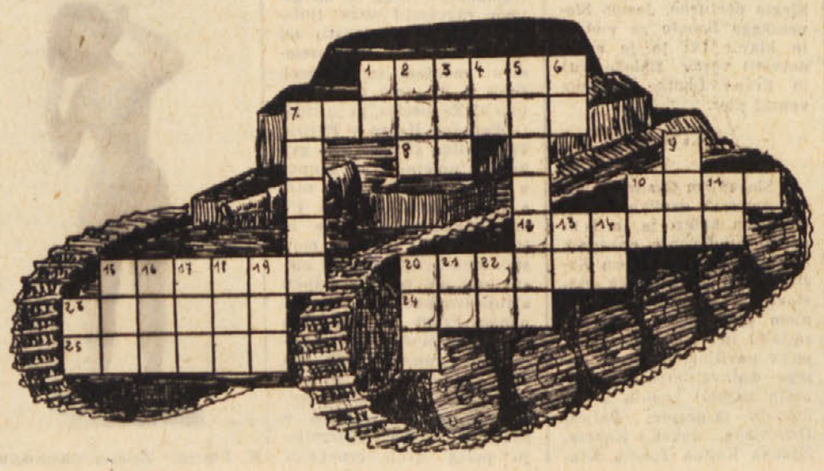

IMPEXPORT
TRST, UL. C. BATTISTI STEV. 23 - I. NADSTR.
Telefon 44-208 Telegr: IMPEXPORT - TRIESTE
UVAZA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAZA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

Ribarič Ivan
IMPORT ◆ EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-582
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št. 28 373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
v vse kraje, tudi v inozemstvo

„Oglasov ne plačuje trgovec, ki oglase naroča in tudi ne kupec, ki pri tem trgovcu kupuje. V resnici plača oglase konkurent, ki sam ne oglaša."
Herbert Casson

Dopisi iz naših krajev

Po dolinski občini

«Kaj sam greste gor?» se je začudila ženica v Krogljah, ko sem jo vprašal za pot do novega razgledišča. «Vam se zdi, da sem sam, pa nisem; mnogo nas je». «Kje so pa drugi?» «Vidite, drugih tudi jaz ne vidim, pa vendar so, namreč v moji domišljiji. Samemu bi mi bilo seveda dolgočasno, zato si domišljam, da imam mnogo sopotnikov, s katerimi se med potjo razgovarjam. To potem napišem, in tisti, ki bodo to čitali v časopisu, so mi sopotniki».

Nekoliko nad Krogljami sem stopil na pot, ki sem jo že zadnjič omenil in ki prihaja iz Boljunca. V začetku me je prijetno iznenadila le lepa pot, a kmalu me je še mnogo bolj razveselilo, ko sem se znašel v pravem gozdu. Kolikokrat sem že gledal te borovce od spodaj in od daleč, a kdo bi si mislil, da skrivajo za seboj gozd. Pobočje Malega Krasa nad Krogljami in Dolino, se zdi namreč, gledano od spredaj, mnogo bolj strmo kot je v resnici in da nima prostora za pravi gozd. Šele ko se človek znajde med borovci opazi, da je breg mnogo manj strm, kot si sam predstavlja ter da se nahaja v gozdu, ki ga zadnja vojna za čudo ni požrla, kakor ostale gozdove in gozdiče v tržaški okolici. Osnovnica brega na katerem je gozd, je široka približno 860 metrov.

Dolinsko županstvo, ki je zgradilo že tri razgledišča, da odkrije javnosti prirodne lepote svoje občine, bo gotovo ukrenilo potrebno, da opozori svoje meščanstvo in sploh prebivalstvo Tržaškega ozemlja na ta še edini preostali gozd, ki je zelo primeren za nedeljske sprehode, posebno ako se združijo z javnimi prireditvami na prostem, v skorajšnji pomladanski in letni sezoni. Prometne zveze so za to zelo ugodne: z avtobusom do Boljunca, od tam po lepi poti skozi gozd do razgledišča, in od tam skozi gozd v Dolino, kjer se vsedemo na avtobus, ki nas v približno dvajsetih minutah popelje v mesto. Pot skozi gozd je sicer porabna tudi za motorna vozila, saj so po njej s tovornimi avtomobili vozili iz Doline material za gradnjo novega razgledišča; toda občina bi morala rezervirati to pot samo za pešce, ker bi bilo sicer vse pokvarjeno: Pešcem bi bil stvarno onemogočen sprehod po gozdu, motorizirani izletniki pa ne bi ničesar pridobili. Kaj bi pa imeli od tega, ako bi v nekaj minutah preleteli skozi borovce? Razgled z novega razgledišča je popolnoma drugačen od onih nad sotesko Glinščice. Tam divja romantika, tu pa stvarnost, delo in življenje. Tu imaš kakor na krožniku pred seboj glavni del dolinske občine, razen seveda Botača, Drage in Gročane, ki so za gorami. Tudi Prebenega in Mačkovelj ne vidiš, ali tam gor na grebenu dolinskega brda so vidna neka znamenja, ki ti izdajo, kje se ti dve vasici zakrivata pred burjo, na predsončju nad svojimi njivami. Daleč na jugozapadu blešči Koprski zaliv, ki je videti preko škofijskega sedla kakor malo jezero, kjer je večji del zaliva skrit za Miljskim hribom. Na zapadu je Miljski zaliv, na severozapadu odprto morje. Sever, od Jezera do nekdanjih borovcev na Bazovskem vrhu, nam zakriva Breški vrh, ves ostali Kras pa njegov rob od Bazovskega vrha do Kontovela in še dalje naprej proti severozapadu. Vidni so tudi dolgi hribi in griči, ki se spuščajo izpod kraškega roba proti morju, oziroma proti žavlješki ravnini, s Sčedno in Marijo Magdaleno. Edino dva griča, ki sta samostojna in bukvalno neodvisna od Krasa, sta Včelo brdo severno, in hrib Sv. Roka južno od ceste iz Lakatišča v Boljunec. Iz novega razgledišča je razločno vidno Lakatišče in cesta, ki prihaja iz Boljunca in se tam združi z dolinsko cesto takoj potem, ko v obliki lakta objame zapadni konec Včelo brda. Ta pogled nam nepričakovano razvozlja uganko imena Lakatišče, ki je gotovo izpeljana iz lakta ali pa druge oblike lahta, nekdanji lakat, kar dokazuje, da je to krajevno ime že zelo staro. V Lakatišču, prav v začetku ceste, je spomenik padlim partizanom.

Iz Lakatišča se uživa lepa prirodna slika, ko se Glinščica, ki prihaja iz Boljunca, ljubeznivo privije k vznožju hriba Sv. Roka. O tem hribu se pripoveduje zanimiva legenda. Na njegovem vrhu se namreč nahaja zapuščena kapelica sv. Roka. Ko je bila sezidana, so ja posvetili temu svetniku in po njem se je tudi hrib začel imenovati hrib sv. Roka, kar je svetnika prepričalo, da je postal gospodar ne samo kapelice, marveč prav celega hriba. Boljunčani pa so se malo brigali za Rokovo mnenje in so po stari navadi še nadalje pasli svoje krave na hribu Sv. Roka, kar je seveda gospodarja strašno razžalilo. In ker niso imeli njegovi protesti nobenega uspeha, je zapustil kapelico in se preselil na obrežje miljskega polotoka, blizu današnje ladjedelnice.

Čeprav so izginili vsi mlini v soteski Glinščice, in dva na dolinski cesti, je pa vendarle ostalo v dolinski občini še pet aktivnih mlinov, ki jih je videti z novega razgledišča. Ako gremo iz Boljunca zraven Glinščice proti Krogljam, pridemo najprej v mlin na dve kolesi, ki ga upravlja skoraj 80-letni Petaros, dalje navzdol je Strajnov mlin na tri kolesa, ki ga vodi Jože Žerjal; od mosta na razpotju Dolina - Mačkovlje, v smeri proti Trstu, je trokolesni Kolombarjev mlin z mlinarjem Ivanom Marničem; mlin na eno kolo Lovreta Kluna in končno Furlanov mlin, ki ga upravlja I. Žerjal. Nekaj zanimivosti o teh mlinih pa ob drugi priložnosti.

Pot skozi gozd od razgledišča v Dolino je tudi zelo prijetna. A ko sem po njej hodil, je bila še precej razrita od tovornih avtomobilov. Zdaj pa je ta pot gotovo zopet v redu. Kar je novega v Dolini je vse ali na ravnem, ali pa na strmini pod staro dolino, ki je skoraj še vsa taka, vsaj na zunaj, kakor je bila ob koncu prejšnjega stoletja. V notranjosti hiš pa se je seveda že marsikaj moderniziralo, tudi način življenja se je spremenil, število njenih prebivalcev se bliža tisoču (točno 960), krči pa se število goveje živine, od 270 pred nekaj leti, ne doseže danes niti 200, čeprav je zelo obsežno Dolinsko brdo od same vasi do Kačajedne, dolinski pašnik. Tudi travnikov ne manjka Dolinčanom. Splošno propadanje kmetijstva in svetovni gospodarski razvoj ter tesnejša zveza z mestom, so nekdanjo cvetočo kmečko dolinsko vas kot tako uničili. Na njeno mesto pa ni prišlo še ničesar takega, kar bi nas moglo razveseliti.

DRAGO GODINA

BAZOVICA

V našem časopisu smo že večkrat pisali o raznih potrebah naše vasi. Siri se govorica, da bodo blok pri Lipici odprli tudi za avtomobile in druga motorna vozila.

Seveda, pomlad je tu, in v Lipici je zelo lepo. Tam je že lepo urejena gostilna, kraški pršut in kraški teran pa sta vedno pripravljena. Vedno se sliši iz ust izletnikov, kako to, da ni odprt blok pri Lipici, da bi šli pogledat, kakšna je reja konj, in na izlet v Lipico, posebno spomladi in vse do zime. Upajmo, da bo to v kratkem rešila mešana komisija, ki je za to postavljena.

Nasvidenje pri dobro založeni mizi.

* * *

Pred nekaj dnevi nas je lepo pozdravil naš dobri in priljubljeni zdravnik dr. Branko Valentič in odšel v Ameriko. Vsa naša vas mu želi mnogo uspeha pri njegovem delu. Njegov naslednik dr. Livij Stoka je že v naši vasi pri svojem delu in sprejema vsak večer od 18. do 19. ure v istem prostoru, kot do sedaj. Dela mu ne bo manjkalo.

I. Č.

Vzreja piščancev brez koklje

Zgodnji piščanci za meso - Potrebna je zadostna toplota in pravilna krma

Nekateri perutninarji že imajo prve piščance. Toda jarčice iz teh gnezd ne bodo nesle pozimi, ko so najbolj zaželena jajca, ker so tedaj najdražja. Začele bodo nesti avgusta in bodo do zime že prenehale, ali pa se bodo celo ogolile prav na zimo. Prezgodnje valjenje ni za zimsko nesnost primerno. Za to mora biti jarčica izvaljena nekoliko pozneje, tako da dozori do oktobra, in da šele tedaj začne nesti.

Pač pa so taki zgodnji piščanci dobri za zakol. Na ta način imamo možnost, da si povečamo dohodke ali pa, da izboljšamo hrano v svoji družini. Oboje je prav.

Je pa zgodnje valjenje s kokljo težavno. Kokoši začnejo kločiti pozneje. Tisti, ki ima valilni stroj, teh težav ne pozna in vali kadar hoče. Kako si lahko pomagamo, kadar nimamo ne valilnega stroja ne koklje? Kupimo enodnevne piščance. Imajo jih tisti rejci, ki se s tem ukvarjajo «na debelo». Pri tem je še ta prednost, da vemo kaj imamo, da nismo kupili «mačke v žaklju». Seveda moramo s takimi enodnevnimi piščanči znati ravnati, sicer je po njih.

Enodnevni piščančki so sila nežna in občutljiva bitja. Zlasti pa potrebujejo dosti toplote. Kadar jih vodi koklja, že sama skrbi, da imajo ti njeni varovanči potrebno toploto. Pri teh pa moramo to storiti mi. Imeti moramo umetno kokljo. To je večji zaboj, ki ga razdelimo na dva dela. Prvi del ima ogrevalno napravo, kamor se hodi ta drobiž gret. Za toploto nam služi lahko vroča opeka, ovita s krpo, ali termofor, ali svetilka, ali električna žarnica. Važno je pač le to, da je tam ves dan zadostna toplota.

Drugi del te umetne koklje pa je brskališče, ograjeno z mrežo in posuto s peskom. Tam naj bo tudi koritce in napajalnik. Vse mora biti suho in snažno. Seveda tudi zavarovano pred mačko, skobcem lisico in odraslo perutnino. Tudi majhni otroci je bolje, da ne hodijo sami blizu.

No, potem pa pride še krmljenje teh piščancev. To pa tudi ni tako preprosta zadeva. Je treba vedeti tudi nekaj o beljakovinah in vitaminih, pa še kaj.

Kjer se piščanci s kokljo gibljejo na prostem, je glede hrane pri njih precej manj skrbi. Saj najdejo v naravi zelenjave in raznovrstnega mrčesa, ki vsebuje beljakovine in druge snovi, katere potrebuje njih organizem. Mlada trava, brsteče zelenje vsebuje vso rastlinsko beljakovino, ki je potrebna, a golazen in drug mrčes, ki ga poberejo izpod grmovja in listja ima tudi potrebno količino živalskih beljakovin. Tako se piščančki res lahko lepo razvijajo.

Teže pa je vzrejanje piščancev, ki smo jih dobili iz valilnic kot enodnevne piščance. Predvsem moramo vedeti, da ti piščanci ne potrebujejo prvih 24 ur nobene hrane.

Potem pa: Osem dni proseno kašo ali žitni zdrob in drobno sesekljano zelenjavo.

Od drugega tedna dalje pa dajemo pet obrokov na dan. zjutraj, opoldne in zvečer žitni zdrob ali kašo, dopoldne in popoldne pa krmno mešanico (otrobi, koruzni zdrob, moka, ribja moka, mleko, sesekljana zelenjava — rman, listki detelje, radič, mlade koprive regrat). Vsekakor je važno hranivo mleko. Krompirja ne dajemo tako zgodaj, solata tudi ni priporočljiva in ne preveč trdo kuhanih jajc, ker so težko prebavljiva. Z ostanki jedi iz kuhinje moramo tudi biti previdni, ker so morda premastni ali preslani. Te živalice so zelo občutljive in kaj hitro dobijo drisko, ki je pogosto zanje usodna.

Po petem tednu ločimo petelinčke od jarčic, in jih krmimo po tem, v kakršen namen jih redimo, ali za pleme ali za zakol.

Pri nas bi morali boli upoštevati bližino mesta, rediti bi morali več malih živali, zlasti perutnine, kar je najbolj primerno za male kmetije, ki so pri nas v večini.

Predvsem pa bi morali izkoristiti pomoč, ki jo nudi kmetijsko nadzorništvo, pri nakupu valilnih jajc, in enodnevnih piščancev.

ZVISIN

PADRIČE

Posebnih novic ni. Dela na polju nam ne manjka. Napisati pa moramo, da nam naši nepovabljeni gostje, ki stanujejo v bivših vojašnicah, povzročajo preglavice, ker delajo škodo na travnikih, rušijo poljske zidove itd. Zaradi tega smo se odločili, da bomo protestirali na primernem mestu v Trstu, naj ezule opozorijo, sicer se bo naše razmerje do njih poostrilo in ne bi hoteli, da bi prišlo do prepirov in spopadov.

GROPADA

Delavci Selada urejujejo in asfaltirajo te dni križišče pred spomenikom padlih v začetku naše vasi, prostor pri šoli ter pri obmejnem bloku. Zdelo se je, da bodo uredili tudi pot po vasi. Začeli so že nekaj «brskati» a so kar na lepem prenehali. Zakaj? Kdo ve? Pravijo, da ni dovolj denarja.

Cesta iz Padriča v Gropado je zelo slaba, luknja pri luknji. Sreča, da ni bilo hude zime in nalivov. Nujno potrebno je, da jo čimprej popravijo, sicer bodo vedno večji stroški.

PREČNIK

Smo že enkrat omenili, da imamo v naši majhni vasi precej izobražencev. Med njimi je mlad učitelj, ki že dobro pozna vaško življenje in naloge, ki se naravnost vsiljujejo prav učiteljskemu poklicu. Že izza prve mladosti in vsa študentovska leta je pomagal svoji hiši in se naučil ceniti in spoštovati kmečko delo. Kljub težkemu šolskemu delu izven svojega doma se s posebno ljubeznijo posveča kmetovanju in pri tem upošteva nova načela. Dajemo torej našega mladega rojaka za zgled ostali mladini, zlasti pa izobražencem, ki se sramujejo stopiti na njivo.

Drugi domačin se je lotil perutninarstva. Naše gospodinje imajo priliko videti nove metode racionalnega perutninarstva. Pasma, kurnik, krmljenje, snaga i. d. so pogoji za dosego uspeha, najsi gojimo perutnino v večjem ali manjšem obsegu. Tudi ta primer je spodbuden.

Svoj čas smo omenili, da je pot čez gmajno proti državni meji potrebna popravila. Upamo, da bo občina to upoštevala, ker je zaradi obmejnega prometa vedno bolj v rabi.

Vendar oljarna!

Ricmanjci so končno sklenili, da bodo zgradili moderno oljarno za ves Breg

Zaradi ugodnega pomladanskega vremena je v polnem teku delo na polju. Letos se res ne moremo pritoževati nad zimo ki je bila zelo mila, saj ni bilo skoraj nič mraza. To je predvsem koristilo oljkam, ki jih je močno prizadela lanska huda zima, pa so si precej opomogle. Kakor smo že pred časom omenili, bi bilo zelo potrebno, da bi nas obiskali kmetijski strokovnjaki in nam pokazali, kako moramo ravnati z oljkami, jih obrezati, škropiti itd. Suhe veje bi bilo treba odstraniti, okopati zemljo in pognojiti.

Že pred časom smo čitali v «Primorskem dnevniku», da so na kmetijskem nadzorništvu obljubili, da bodo spomladi strokovnjaki obiskali naše kraje in nam dali potrebna praktična navodila. Upamo, da niso pozabili na svoje obljube, in da jih bomo v kratkem videli med nami.

Glede oljk in bodočega razvoja te važne panoge našega kmetijstva moramo z veseljem beležiti vest, da so v Ricmanjih končno sklenili, da bodo z denarjem, ki so ga dobili za zemljišče, katero so prodali Ustanovi za industrijsko pristanišče, zgradili moderno oljarno. Nekaj časa se je zdelo, da ne bo z novo oljarno nič, ker so nekateri trdili, da je ni več treba, ker so zmrznile oljke. Končno pa je vendarle zmagala zdrava zamisel, ki bo brezdvomno koristila razvoju oljčnih nasadov v Bregu.

* * *

Na Jožefovo smo imeli veliko število gostov, ki so prišli iz mesta in okoliških vasi v Ricmanje na vaški tradicinalni praznik in na izlet v naše kraje. Ricmanjci so imeli seveda levji delež, mnogo izletnikov pa je prišlo tudi v Boršt in v Boljunec. Izletnike radi sprejemamo v naše vasi in jim potrežemo, žal pa moramo tudi letos obsoditi početje nekaterih brezvestnih izletnikov, ki lomijo veje cvetočega drevja.

Tako početje prav gotovo ni znak kulture, kmetom pa povzroča škodo in slabo kri. Potrebno bi bilo, da bi policija pazila na to, ker nimamo poljskega čuvaja, in kaznovala izletnike, ki bi nosili polomljene veje.

* * *

Končno moramo tudi omeniti, da bo v kratkem napeljan javni telefon v Ricmanje, Boršt, Domjo in Mačkovlje. Vsa dela ima v svoji režiji podjetje TELVE. Delavci so že postavili drogove, kmalu pa bodo speljali tudi telefonske žice. Škoda, da so ponekod postavili grde, neravne drove. Lahko bi jih zamenjali, dokler je še čas.

Prebivalci tega področja so zadovoljni, da so se vendar uresničile njihove želje tudi glede telefona, ki je v današnjem tempu življenja neobhodno potreben. Gostilničarji pa si obetajo, da bo polagoma narastel tudi dotok izletnikov in gostov iz mesta, saj bo vse omrežje vključeno v mestno telefonsko omrežje. V ta namen bodo modernizirali tudi sedanjo telefonsko napravo v Dolini in Boljuncu. Do sedaj je bilo namreč precej nerodno, ker je bilo treba n. pr. iz Boljunca dobiti zvezo s Trstom preko Doline, kar je bilo večkrat zamudno. Po novi ureditvi pa bo telefonska zveza z mestom neposredna; pa ne samo z mestom, tudi z Nabrežino, Zgoniškom in Repentabrom. Tako bo vsakdo lahko direktno telefoniral n. pr. iz Nabrežine v Ricmanje, ali od Domja na Repentabor, oziroma obratno, ali iz Trsta v omenjene vasi in iz vasi v Trst.

* * *

Kaže, da bo tudi naša občina, kakor je že miljska, priredila razstavo domačih vin. Take govorice so se namreč začele širiti med vinogradniki in zamisel je naletela na splošno odobravanje, čeprav ni še nič gotovega. Prav bi bilo, da bi tako razstavo priredili že v maju, vsekakor pred tržaškim velesejmom. Naša vina iz Brega in naši vinogradniki bi se morali bolj uveljaviti, ker to zaslužijo. Od dobro organizirane razstave vina bi imeli korist naši kmetje, pa tudi občina, ker bi to brezdvomno privabilo lepo število Tržačanov, ki znajo ceniti našo dobro domačo kapljico.

—«»—

Naši župani in kmetijstvo

Te dni so se na sedežu Kmečke zveze sestali župani slovenskih občin, pokrajinski svetovalec Grbec, tajnik Kmečke zveze in nekaj kmetijskih strokovnjakov, za obravnavanje kmetijskih zadev naše pokrajine.

Ko so se porazgovorili o urbanistiki — v kolikor pride ta v naših občinah v poštev — in zavzeli enotno stališče, da bodo občine pri tem zastopale načelo zaščite interesov kmetijstva, so načeli vprašanje naših kmetijskih razmer. Po prikazu stanja v naših občinah so župani uvideli, da je kmetijsko vprašanje v svoji osnovi zadeva, ki se tiče vseh občin v enaki meri. Doslej niso občine posvečale tej za naš gospodarski obstoj pomembni gospodarski veji, tiste brige, ki bi mogla prispevati k njenemu napredku. Zaradi tega smatrajo župani za potrebno vzbuditi v občinskih svetovalcih za kmetijstvo večje zanimanje. Sicer je pri vsaki občini referent za kmetijstvo, a deluje le na papirju. Ali bi ne kazalo imenovati in dodeliti nekajčlansko komisijo, v kateri naj bi bili napredni kmetovalci, ki bi mogli z nasveti in predlogi mnogo koristiti? Župani so sklenili, da se bodo zavzeli za ustanovitev teh komisij. Tudi bodo v bodoče stavili v proračun primeren znesek za kmetijsko propagando in skrbeli, da bo naše ljudstvo deležno pouka v kmetijstvu.

Končno so se župani dogovorili, da se bodo zaradi teh vprašanj še sestali.

SV. BARBARA

Okrog naše vasi je vse v cvetju, breskve, hruške in češnje. Ker je lepo vreme, čeprav se je zadnje dni nekoliko pokvarilo, imamo dela vrh glave, tako na njivah, kot v vinogradih. Najteže je pač tistim, ki delajo v tovarnah in drugod, v prostem času pa se mučijo pri delu na mali kmetiji, da se laže preživljajo. In takih je pri nas največ. Pred dnevi smo začeli saditi krompir in bomo skoraj že končali. Zemlja je bila precej suha; zadnji dež, čeprav ga ni bilo dosti, je prišel kot nalašč.

* * *

Po dolgi in mučni bolezni je umrl naš vaščan Erminij Kolarič, ki jih je imel nekaj čez 50. Pokopali smo ga v nedeljo v Miljah, ker je umrl v miljski bolnišnici. Pogreba se je udeležilo veliko število domačinov in pokojnikovih znancev ter prijateljev.

DOLINA

Od lanskega poletja so vsi občinski uradi v novem poslopju, ki so ga zgradili med Dolino in Boljuncem. Novi sedež županstva je res lep in ga sploh ni moč primerjati s prejšnjim, ki je bil v majhnih in neprimernih prostorih.

V starem sedežu so zdaj uredili zdravniško ambulanto ter urad dolinske srenje. Večja sobana pa je namenjena za občinsko knjižnico. Občinska uprava bi rada lepo opremila knjižnico in nakupila nekaj knjig, kar bi bilo zelo potrebno in koristno za vse, zlasti pa za mladino. Toda višje oblasti so do sedaj vedno črtale vsako postavko v proračunu za to stvar. Zdi se nam, da bi morale višje oblasti take pobude podpirati, ne pa ovirati.

CEROVLJE

Komisija zastopnikov šole, zdravstva in tehničnega oddelka, je pregledala parcele za novo šolo in izbrala zemljišča v borovcih ob cesti proti Sesljanu, oddaljeno kakih tri sto metrov od vasi.

Če se stvarno pretehtajo vse okoliščine, ki pridejo pri tem v poštev je to zemljišče v primeri z ostalimi, še najbolj primerno. Oddaljenost ni za otroke prevelika, pouk pa bo bolj učinkovit. Seveda bo šola «na mestu» šele, če bo imela spredaj primeren šolski vrt.

Cerovčani smo dobro izkoristili marčne dneve in pripravili zemljo za novo letino.

ŠEMPOLAJ

Pred nekaj leti je «Primorski dnevnik» priobčil sliko štirih bratov Kosmina: Ivana Josipa, Rudolfa in Avgusta. Sodili smo, da se ta grčava četvorica ne bo tako naglo «razšla». Pa je Ivanu, najstarejšemu od njih, sledil Rudolf in sedaj še 82-letni Josip.

Kosminov dom je bil trdna kmečka hiša, svoj čas prva v takratni občini Sempolaj. Na tem domu je ostal pokojni. Bil je veseljak, družaben, dober pevec in naprednega mišljenja. Takšni so tudi njegovi otroci: petero bratov in dvoje hčera, v narodnoosvobodilni borbi so nekateri mnogo prespevali in tudi pretrpeli. Trije so v Jugoslaviji. Pokojni je bil do svojega 80. leta izredno trden, nato je pešal in v noči od nedelje na ponedeljek podlegel. V torek so ga na zadnji poti razen sorodstva izvzemši otrok in brata Avgusta iz Jugoslavije, spremljali domačini in mnogi znanci in prijatelji iz soseščine. Naš oktet mu je zapel žalostinke v hiši žalosti in ob grobu. Grob je zakrilo mnogo vencev in cvetja. Lahka mu zemlja! Izrekamo svojcev svoje sožalje.

BOLJUNEC

Zdi se, da se bomo v kratkem lahko okopali v javnem kopališču, ki so ga zgradili blizu športnega igrišča. Zgradba je bila dokončana že pred časom. Precej pa so se zavlekla nostranja dela in napeljave. Zdaj je že vse urejeno in upamo, da bo kopališče prav kmalu odprto.

NABREŽINA

Nekoč so gradili nove domove nad star vasjo, nato se je začela vas širiti okrog železniške postaje, danes pa je lov za prostor pod soncem v kamnolomih. Kaj ima ta najbolj pusti del naše srenje tako mikavnega? Ali ni v tem pojavu nekak notranji protest nasproti mestu in njegovi tesnobi? Človeka nekaj žene iz ubijajočega omotičnega mestnega vrveža v naravo — v višino, na sonce, v svež zrak, v obsežno obzorje. To nudijo naši kamnolomi v izdatni meri. Tako in zaradi ugodne prometne zveze rastejo tukaj novi lični domovi in spreminjajo lice otožne kamnite sivine. Vsako, še tako skromno zelenje in cvetje pride v tem okolju veliko bolj do izraza. Letos bomo tukaj dobili novo 9-stanovanjsko ljudsko hišo, tisto, ki ji je občina odmerila gradbeni prostor v Sesljanu, a je po višjem nalogu morala od tega odstopiti in določiti drug prostor. Kocka tajnega glasovanja občinskega sveta je padla v prilog Nabrežini. Zavod za gradnjo ljudskih hiš ima v naši občini še mnogo posla, ker je brezdomcev vedno več.

Širjenje miramarske ceste je v glavnem končano. Lastniki podcestnih vinogradov pa ne vedo kaj bo z odškodnino za ograjo trt. Vse gre naglo, le zemljakove [illegible] potujejo po starih kolovozih. To je vse prej kot pa razveseljivo.

Tudi nas zanima usoda našega šolstva. Zato nas je razveselilo, ko smo zvedeli, da so popravke k državnemu osnutku za slovenske šole, ki ga je pripravil sindikat slovenske šole, podpisali razen županov tudi naši občinski svetovalci. Rim naj nam da to, kar nam po vseh postavah pritiče!

DRAGA

Prav malo se oglašamo v našem časopisu, ali vsako toliko je tudi pri nas nekaj novega. Pokrajinska uprava je prevzela delo za širjenje poti od glavne ceste v našo malo vasico. Kakor se zdi, bo ta cesta dovolj široka in bo neko prevozniško podjetje prevzelo tudi to progo, da bo vozil avtobus večkrat na dan tudi v Drago. Nova pot bo koristila posebno našim kmetom, pa tudi izletnikom, ki prav radi obiskujejo te kraje.

I. Č.

NA REPENTABRU

Repentabor s cerkvijo in z vsemi zgradbami na skalnatem Grebenu, kakor so ga imenovali naši pradedje, je edinstven zgodovinski, prirodni in umetnostni narodopisni spomenik, in upravičeno postavljen pod zakonito zaščito že pred leti. — Naš tržaški zgodovinar Matija Sila je napisal zgodovinsko kroniko tega najčistejšega spomenika našega Krasa sredi kraljestva kamna, postavljenega na živi skali, iz kamna od temeljev do skrilnatih streh, — spomenik našim kraškim ljudem, ki so kamen lomili, ga klesali in mu vdihovali umetniške zamisli iz svojih potreb po obrambi in pravici. Pred štirimi tisočletji prvič ograjeno ilirsko gradišče, je dalo prostor za malo cerkvico, nato za sedanjo romarsko cerkev, so Greben spet ogradili naši predniki pred tisočletjem za varstvo pred divjimi mongolskimi napadi Madžarov in zatem Turkov.

Kamen, kamen na kamnu — trojno taborno obzidje v zaščito vaščanov iz Repna, Cola, Vogelj in Vrhovelj — Poklon je imel morda takrat komaj kapelico, kjer so se božjepotniki prvič poklonili cerkvi — za vhod mogočen stolp na živi skali. Sedanji vhod, ki mu je neutrudno prizadevni taborski župnik preskrbel nova vrata v starem slogu — je delo zadnjih stoletij, kraška kalona z zbožjo martros pa je le iz leta 1865.

Srenjska hiša, zborovalnica vaških izbranih mož vse repentaborske srenje — spomenik neomejne življenjske volje naših Kraševcev za obrambo svojih življenj, premoženj in pravic pred divjimi mongolskimi navali z vzhoda, a tudi pred beneškimi z zapada, pred pohlepnostjo in roparstvom fevdalnih graščakov in pred cerkveno samovoljo — je bila pred malo leti spet obnovljena v nekdanji podobi na živi skali.

Zupnišče in spredaj cerkovnikova hisa so gotovo med najstarejšimi zgradbami na Taboru. Nad kletnim vhodom je vklesana letnica 1569; stari, sedaj zazidani vhod ima še gotski šiljasti lok. Naslonjeni na zidišče obzidja sta bili sedež domačih župnikov, zraslih iz ljudstva. Zadostuje tu ime našega tržaškega zgodovinarja Matije Sile, in še mnogo drugih. Sedanji župnik si že mnoga leta prizadeva za izgradnjo in obnovo Tabora v pristni domači spomenik in — kraški muzej.

Repentaborski občinski možje so tudi razumeli nele zgodovinsko, pač pa tudi izredno turistično pomembnost Grebena, ki ob petkih in svetkih privablja tisoče tržaških izletnikov tudi z edinstvenim razgledom preko vsega Tržaško-Komenskega Krasa, od morja do alpskih grebenov, in so pomagali pri tem plemenitem obnovitvenem delu, ki seveda se davno ni povsem končano. A še mnogo več! To je pravi spomenik in muzej kamnarske ustvarjalnosti naših trdih slovenskih Kraševcev, ki že dolga stoletja trgajo kamen iz gmajn in kamnolomov od Petrvice do Vrhovelj, ga klešejo in skladajo v ograde, zidovja in zgradbe, v orodja in posodja, umetniško upodobljena in okrašena, navdihnjena s pristnim slovenskim ljudskim duhom, ki ga lahko razberemo iz narodnih okraskov tega krstnega kamna v zakristiji na Repentabru, na cerkvenih vratih, na kornih opornikih-stebrih ali na vhodni kraški kaloni. In ti ornamenti so prav taki kot na dolenjskih panjskih kočnicah ali pri gorenjskih kozolcih in hišah pri gankih, opažih.

Z. J.

Foto MAGAJNA

Goriško-beneški dnevnik

Izvolitev komisije ECA v Števerjanu

Komu naj koristi monopolizacija?

Pred časom je števerjanski občinski svet izvolil komisijo občinske podporne ustanove (ECA). V njej so samo predstavniki večine, to je organizacije SDZ, ki vodi občino. Poleg tega, se je z izvolitvijo omenjene komisije pokazala težnja, da bi v njej prevladovali predvsem sorodniki nekaterih svetovalcev večine.

Skoraj istočasno so tudi v sovodenjski občini izvolili komisijo občinske podporne ustanove, vendar so za razliko od števerjanskih voditeljev občine pokazali sovodenjski veliko večji čut za sodelovanje, da ne rečemo smisel za demokracijo in čut odgovornosti do tako važne ustanove, ki odloča, kateri izmed občanov je potreben občinske podpore.

Nekateri števerjanski občinski možje so s tem pokazali, da si hočejo lastiti monopol nad občino in njegovim prebivalstvom, toda pozabljajo, da jim volilni rezultati tega oblastila nikakor ne dajejo, niti jim ga ne daje večinski volilni zakon! Po našem mnenju je nujno potrebno sodelovanje v občinskem delovanju, sodelovanje v toliko večji meri kolikor manjša je razlika med glasovi, ki jih je prejela ena ali druga stran. Števerjanska občina je premajhna, da bi lahko imela po več garnitur ljudi, ki bi bili sposobni voditi občino brez posvetovanja in sodelovanja in obenem tudi brez napak. Mogoče je napraviti prvo, ni pa se mogoče istočasno izogniti drugemu: mogoča je monopolizacija oblasti nad občinsko politiko do njenega najmanjšega dejanja, ni pa se mogoce istočasno izogniti napakam.

Zato skupno s kritiko politike večine v števerjanski občini izražamo mnenje, da je potrebno nadaljevati po poti konstruktivnega sodelovanja v korist vseh občanov na podlagi gesla: več ljudi več ve.

Kdor pa bi tega načela ne hotel dojeti, bi le dokazal popolno pomanjkanje demokratičnega čuta in čuta odgovornosti za občinske zadeve.

—«»—

Seja pokrajinskega sveta

Zavrnjena resolucija opozicije o varilcih

Sinočnja seja pokrajinskega sveta v Gorici je bila v celoti posvečena upravnim vprašanjem. Na začetku seje je sindikalni predstavnik svetovalec Bergamas predlagal predsedniku pokrajine odv. Culotu, naj pokrajinski svet sprejme njegovo resolucijo o električnih varilcih, ki je v bistvu enaka resoluciji, ki jo je na predlog dveh svetovalcev (predstavnik CGIL in CISL) sprejel na eni izmed zadnjih sej občinski svet v Trziču, ki pa je vendar tako prikrojena, da se je iz vsebine videlo, da gre za resolucijo pokrajinskih svetovalcev, da se čimprej ugodno reši spor z električnimi varilci v trziški ladjedelnici.

Predsednik odv. Culot je zavrnil Bergamasovo resolucijo, češ da ni dovolj utemeljena. Pač pa je svetovlaec Krščanske demokracije Botegaro predlagal drugo resolucijo, ki je bila sprejeta z glasovi Krščanske demokracije in glasom SDZ (odvetnik Sfiligoj).

Proti resoluciji (predvsem zaradi protesta proti načinu, s katerim je bila zavrnjena prva predložena resolucija sindikalista Bergamasa), pa je glasovalo vseh sedem opozicijskih svetovalcev: štirje svetovalci KPI, svetovalec Grassi (PSI), Miladin Černe in Sdrigotti (PSDI).

Sprejeta resolucija sicer priznava poslabšanje gospodarskega položaja v Trziču zaradi 28 dni trajajoče stavke, vendar zahteva sporazum med električnimi varilci in ravnateljstvom CRDA «na podlagi pravičnosti in v zadovoljstvo obeh strank.»

—«»—

Seja konzorcija CAFO v Gradiški

V petek ob 16. uri bo seja konzorcija CAFO v Gradiški. Nanjo so povabljeni župani vseh občin, ki so članice konzorcija. Med drugimi bosta seji prisostvovala tudi župana iz Sovodenj in Doberdoba. Namen sestanka je izvolitev novega predsednika CAFO.

—«»—

STEVERJAN

V soboto seja občinskega sveta

V soboto 6. aprila ob 18. uri bo seja števerjanskega občinskega sveta, na kateri bodo svetovalci razpravljali o treh točkah dnevnega reda. Predvsem bodo razpravljali o letošnji zimski pomoči, ki je bila števerjanski občini nakazana v višini pol milijona lir. Z omenjeno vsoto namerava županstvo napraviti kakšno javno delo z brezposelnimi delavci.

—«»—

Zanimiv sestanek v Rupi

Občani so razpravljali o občinskih vprasanjih

V Rupi so se pretekli torek sestali številni občani, da se skupno z občinskima možema Salomonom Tomšičem in Karlom Kosičem, ki zastopata Rupence v sovodenjskem občinskem svetu, pomenijo o važnih domačih problemih, ki jih bo morala rešiti občinska uprava.

Najprej sta odbornika poročala o dosedanjem poteku občinskih sej in povabila prisotne, da se teh sej udeleže in tako od blizu spoznajo delovanje občinske uprave.

Nato pa so udeleženci sestanka pregledali najnujnejša dela, ki jih bo treba izvršiti v Rupi: ureditev vodnjakov in napajališč, vzdrževanje cest in poti. Občani so se pogovorili tudi o potrebi napeljave telefona v Rupo in Gabrije in še o drugih važnih vprašanjih.

S sestankom so bili vsi zadovoljni in so sklenili, da se bodo ponovno sestali in to pred vsako sejo občinskega sveta ter povabili še druge občane na zanimiv pomenek.

Izboljšanje mezd uslužbencev barov in kavarn

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici sporoča, da so bili s 1. marcem izboljšani delovni pogoji nameščencev barov, kavarn, pivnic, slaščičarn in podobnih lokalov. Lastniki takih lokalov so vabljeni, da na sedežu Zveze trgovcev vzamejo nove razpredelnice za mezde.

—«»—

Zamenjava bankovcev do 30. junija 1957

Zakladno ministrstvo sporoča, da so podaljšali rok za predložitev bankovcev po 10 in 5 lir zakladnim uradom do najkasneje 30. junija 1957.

Vesti iz Štandreža

Tudi slovenski napis nad trgovino konzorcija!

Letošnja košnja detelje bo tri tedne prej kot lani

Na Piloščah bo Kmetijski konzorcij iz Gorice odprl podružnico, ki bo kmetom iz Standreža in Sovodenj v veliko pomoč, saj jim bo prihranila pot, ki jo morajo marsikdaj napraviti v mesto samo zaradi nakupa kakšne malenkosti, ki jo nujno potrebujejo. Trgovina je skoraj popolnoma opremljena. Na pročelju so nabili tudi napis, ki pa je v naše veliko začudenje samo v italijanščini. Čudimo se, da pokrajinski voditelji Kmetijske-ga konzorcija niso upoštevali dejstva, da bodo v tej trgovini kupovali samo naši ljudje in da bi prav zaradi tega bilo potrebno, da je že zaradi pravilnega odnosa do njih prav izpostaviti tudi slovenski napis.

Dež v noči med petkom in soboto je premalo namočil zemljo, ki je precej izsušena in potrebuje moče za dobro rast pridelkov. Glavna dela na polju so končana, sedaj kmetovalci opravljajo razna drobna dela, zlasti vrtnarji so te dni precej zaposleni. Detelja dobro kaže. Zgodnja pomlad je pripomogla, da bo košnja letos vsaj tri tedne prej kot je bila lani in predlanskim, ko je zapozneli mraz potegnil zimo tja do polovice pomladi.

—«»—

Pomoč INAM ZK

Ker ambulanta goriškega Zelenega križa v več kot 40 odst. primerov služi za prevoz na delu ranjenih ali doma obolelih zavarovancev INAM, je predsedstvo tega zavoda pred dnevi sklenilo pokloniti goriškemu Zelenemu križu vsoto 150.000 lir.

—«»—

Nezgoda vespistov

Včeraj ob 18. uri sta se 21-letni Gianni Pinausig in 20-letni Nuccio Visintin, oba mehanika, odpeljala z vespo iz Podgore na obisk k znancem v Mošo. Na nekem ovinku v vasi pa sta zavozila v grušč, se prevrnila v obcestni jarek in se hudo poškodovala. Pinausigu so v goriski bolnišnici ugotovili pretres možgan in domneven zlom kolka, zaradi česar se bo zdravil 20 dni. Visintinu pa so ugotovili rano na levem stegnu in bo ozdravel v osmih dneh.

Ugo Tognazzi gostuje jutri v Gorici

Jutri zvečer bo nastopil v gledališču Verdi s svojo skupino znani italijanski komik Ugo Tognazzi.

Kot je znano, je Tognazzi pred časom zapustil variete in se posvetil komični prozi. Pretekli teden je z uspehom nastopal v Trstu, jutri pa bo gostoval pri nas s komedijo Alfreda Bracchija «Ženski zdravnik». S Tognazzijem nastopajo še Lia Zoppelli, Isabella Riva, Romolo Costa, Elena Cotta, Gianni Agus in drugi znani igralci.

Vstopnice so naprodaj pri blagajni gledališča Verdi. Prvi sedeži stanejo 1.200 lir, drugi pa 1.000 lir.

—«»—

S kolesom se je prevrnil

V petek ob 1.30 so z rešilnim avtom Zelenega križa pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia 46-letnega Valeria Gavana iz Ul. Taviani 34. Gavana se je peljal s kolesom po Drevoredu XX. septembra, ko je nenadoma izgubil ravnotežje in se prevrnil. Pri padcu je z glavo udaril ob tlak in si pri tem pretresel možgane. V bolnišnici so mu ugotovili še odprto rano na levi roki, tako da bo ostal več časa na zdravljenju.

—«»—

Pri padcu si je zvila gleženj

Včeraj opoldne se je nenadoma spodrsnila 23-letna delavka Emma Gabassi iz Medee. Poklicati so morali Zeleni križ, ki jo je odpeljal v bolnišnico, kjer so ji ugotovili izvin levega gležnja. Ozdraveia bo v 20 dneh.

Koristno delo čitalnice in ljudske knjižnice v Gorici

Knjižnica ima že nad 3.500 knjig - V čitalnici lahko dobite dnevnike in številne slovenske revije in mesečniké

Se vedno je mnogim goriškim Slovencem, posebno pa mladini, neznano kulturno bogastvo, ki ga človeku, željnemu novega znanja in dobrega razvedrila, lahko nudita slovenska Ljudska knjižnica in čitalnica v Ul. Ascoli 1.

Čeprav je od središča le nekaj korakov do starodavne hiše, v kateri so prostori čitalnice in Ljudske knjižnice, pa vendar je obisk čitalnice, ki je odprta vsak dan od 8.30 do 12. ure in od 15. do 18. ure razen ob sobotah popoldne in ob nedeljah še zelo skromen. Citalnica ima vsak dan na razpolago svojim čitateljem časopise, med katerimi boste našli: Primorski dnevnik, Sočo, Matajur, Corriere di Trieste, Ljudsko pravico, Slovenski poročevalec, Gospodarstvo, Ljubljanski dnevnik, Primorske novice. Poleg njih boste lahko segli tudi po revijah, kot so znana Tedenska tribuna, Jadran, prekrasen Planinski vestnik, Kmečki glas, zanimive Naše razglede, znanstveno revijo Proteus, Našo sodobnost, Nova obzorja, Jezik in slovstvo, filmsko revijo Film, Rodno grudo, Tovariša, humoristični list Pavliho, literarno revijo Besedo in druge.

Kdor bo zašel v čitalnico, bo prav gotovo stopil tudi v Ljudsko knjižnico, ki jo poznajo že mnogi redni čitatelji. Ta slovenska knjižnica, ki bi lahko zadovoljila tudi najrazličnejše knjižne okuse, ima že več kot 3.500 knjig. Ta številka se veča iz dneva v dan. Prav v zadnjem času je prišlo mnogo novih del, ki zaslužijo vso pozornost ne samo rednih čitateljev marveč predvsem tistih, ki niso še segli po dobri knjigi, katero za skromno pristojbino dobite na posojilo lahko vsak dan. Ljudska knjižnica je odprta vsak dan razen ob sobotah popoldne in ob nedeljah od 8.30 do 12. ure in od 15. do 18. ure.

Morda bo ljubitelje dobrega berila zanimala zadnja pošiljka knjig, med katerimi bodo našli: M. Mitchellove znano delo «V vrtincu», F. Finžgarja «Pod svobodnim soncem», A. Rebule «Vinograd rimske cesarice», Silonejevo «Vino in kruh», Kalanov «Veseli veter», Grabeljškovo «Dolomiti se krušijo», Hemingwayevo znano delo «Starec in morje», Mencingerjevo «Moja hoja na Triglav», Hugojeve «Pomorščake» in še druga velika dela svetovnih in slovenskih klasikov. Čitatelje bo najbrž zanimalo tudi, da jim je v Ljudski knjižnici na razpolago «Ljubljanski Zvon», odnosno vsi njegovi letniki od 1881. pa do 1940. leta.

Število knjig je torej veliko in vsak si bo lahko izbral knjigo po okusu. Posebno priporočamo obisk knjižnice naši srednješolski pa tudi podeželski mladini, ki bo v knjigah lahko našla tisto, kar ji šola ni mogla ali uspela dati. V knjižnici imajo tudi lepo število mladinskih knjig in mnogo knjig za naše najmlajše, kakor so: Kekec, Mareličin sin, Moj dežnik je lahko balon, Eskimček, Kitajske in korejske pravljice, Laž ima kratke noge, Jure in njegova ušesa itd.

—«»—

Kolesar zaletel v jezuitskega patra

Ko je včeraj dopoldne stopil iz cerkve na Placuti 77-letni jezuit Don Emilio Chiesoni se je vanj nepričakovano zaletel neznan kolesar, ki je privozil iz Ul. Orzoni. Patra je podrl na tla tako močno, da so morali poklicati rešilni avto, ki je Don Chiesonija odpeljal v bolnišnico Sv. Justa. Zdravniki so mu ugotovili pretres možganov.

Naš tedenski pregled

(Nadaljevanje s 3. strani)

ši udarec glede tega pa je francoska vlada dobila v sredo, ko je francoski general Paris de Bollardiere, ki je bil poveljnik enega področja v Alžiru, po razgovoru, ki ga je imel z generalnim rezidentom Lacostom in vrhovnim poveljnikom francoskih čet v Alžiru generalom Salanom, dal ostavko v protest proti surovemu postopku francoskih okupacijskih sil proti Alžircem, torej proti postopku ki je, kot je Lacoste rekel, «v nasprotju s francoskimi tradicijami».

* * *

Iz Alžira stopimo malo na Vzhod. V noči med petkom in soboto je prvič po anglo-francoskem napadu na Egipt krenil po Sueškem prekopu, iz Sueza proti severu, večji konvoj desetih ladij. To pomeni, da je začela ta velika plovna pot vršiti svojo nalogo. Toda k tej pozitivni ugotovitvi moramo dodati, da se razmere v tem delu sveta nikakor ne jasnijo, pač pa da se nevarnost morebitnega ponovnega spopada veča. Naser je sicer v svoji spomenici Združenim državam pojasnil svoje gledišče in pristal na osnovna načela, na katerih je temeljil carigrajski sporazum o plovbi po prekopu ter celo na nekatera načela iz egiptovsko-britanskega sporazuma iz leta 1936 glede pravic, ki jih je tedaj dobila mednarodna družba za izkoriščanje Sueškega prekopa. Vendar se vsa ta načela tičejo le formalnih pogojev za plovbo po prekopu, dočim se Egipt nikakor ne namerava odpovedati pravicam suverenosti, ki mu pripadajo. Naser je pristal, da bi Združeni narodi imeli pri prekopu nekaj besede, vendar to v glavnem v imenu Egipta ne pa kot so pred časom predlagali Angleži in Francozi, da bi imela glavno besedo v prekopu mednarodna družba koristnikov prekopa. Egiptovski sosed Izrael pa še vedno grozi zaradi področja Gaze in zaliva Akaba z vojno.

Nekaj besed o vprašanjih Oslavcev

Občinska pot «na brjaču» naj se čimprej popravi

Drevje je že v cvetju - Prve češnje bodo morda že okoli 1. maja

Sedaj, ko je napeljava vodovoda na Oslavju končana, prihajajo vedno bolj do izraza pomanjkljivosti podjetja Franzot, ki je vodovod napeljavalo. Pri tem ne mislimo na vodovod, ampak na zaključna dela, ki jih je podjetje opravilo na primer «na brjaču» (Lenzuolo bianco). Medtem ko so glavno cesto počistili in bodo v kratkem, kakor se govori, zasuli na njej tudi jame, ki so nastale, ko se je material ulegel, je pot «na brjaču» izredno slaba. Preden so izkopali jarek za vodovod, so prebivalci tamkajšnjega naselja, sestavljenega iz sedmih hiš, temeljito popravili občinsko pot. Podjetje Franzot jo je po napeljavi vodovoda pustilo v tako slabem stanju, da je v deževnem vremenu vožnja po njej skrajno neprijetna in tudi nevarna, ker se razmočena zemlja udira pod kolesi.

Prebivalci omenjenega zaselka pričakujejo, da bo županstvo pregledalo, kako je bilo delo opravljeno in zahtevalo od podjetja, kateremu je bila zaupana napeljava vodovoda, da pusti ceste v takem stanju kot jih je našlo, kajti nihče ne more zahtevati niti pričakovati od vaščanov, da si bodo pot še enkrat sami popravljali in jo vzdrževali.

Letošnja pomlad je veliko bolj naklonjena kot lanska. Drevje je skoraj vse v cvetju. Če vreme ne bo prineslo presenečenj, bomo letos jedli prve češnje vsaj tri tedne prej kot lani. Morda se bo to zgodilo že pred začetkom maja.

—«»—

Cesta zaprta za promet

Zaradi napeljave vodovoda v St. Maver bo od ponedeljka 1. aprila dalje za 20 dni zaprta cesta Pevma - St. Maver.

—o—

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Sv. Justa na Korzu Italia 102, tel. 31-52, do 12. ure pa je odprta lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17, tel. 28-79.

—«»—

— KINO —

CORSO. 14.00: «Guendalina», J. Sassard, R. Vallone, S. Koscina, v barvah.

VERDI. 14.30: «Osemnajstletne», M. Alassio, v cinemascopu.

VITTORIA. 15.00: «Prva linija», J. Falance.

CENTRALE. 15.00: «Zaročenci smrti», S. Koscina, R. Battaglia, v cinemascopu in technicolorju.

MODERNO. 15.00: «Mi smo stebri».

Športni dnevnik

Tudi Jugoslovani imajo težkoče s sestavo nogometne reprezentance

Beara in Zeković poškodovana, Horvat, Šekularac in drugi izven forme - Mitič in Bobek zopet odlična

Če imajo Italijani skrbi s sestavo svoje nogometne reprezentance, ki se bo v razdobju enega meseca kar trikrat srečala s svojimi nasprotniki (Severno Irsko, Jugoslavijo in Fortugalsko), pa nimajo Jugoslovani nič manjših. Prav tako kot pri Italijanih, je namreč tudi pri njih večje število dosedanjih standardnih članov reprezentance izven forme ali drugače neuporabnih, počenši od poškodovanega Beare do postaranega Horvata. V kolikšni meri bosta obe reprezentanci rešili svoje notranje probleme, se bo najbolje pokazalo 12. maja, ko se bosta med seboj direktno pomerili v Zagrebu, nekaj indicijev pa bomo dobili že prej in sicer ob srečanjih Italije s Severno Irsko in Jugoslavije z Grčijo 5. maja. Za ti dve srečanji sta oba zvezna kapetana že sklicala kandidate na skupne treninge in medtem ko smo o pripravah italijanskih nogometašev že poročali, objavljamo sedaj še nekaj podatkov o pripravah jugoslovanske enajstorice:

Zvezni kapetan Aleksander Tirnanič je včeraj sklical na skupni trening za A reprezentanco naslednje kandidate:

vratarje: Beara, Stojanovič, Vulič;

branilce: Belin, Crnkovič, Herceg;

krilce: Boškov, Krstič II., Mitič, Santek;

napadalce: Zebec, Vukas, Milutinovič, Bobek, Veselinovič, Lipošinovič, Rajkov, Kostič, Antič.

Kot je torej videti, ni med kandidati Horvata, Zekoviča, Ognjanova. Toplaka in še nekaterih, pač pa sta zopet poklicana stara stebra Mitič in Bobek, ki baje doživljata drugo mladost. Preseneča tudi, da je bil poklican Beara za katerega je znano, da je poškodovan in da ne nastopa za svoj matični klub Crveno zvezdo. Čudno je tudi, da so izpustili Toplaka, ki je na zadnjih tekmah odlično igral. Odgovorni činitelji so se pred temi in podobnimi očitki zavarovali z izjavo, da niso vrata v reprezentanco zaprta nikomur in da se lahko sedanjim kandidatom pridružijo se novi.

—o—

Opazovalci Fiorentine odpotovali v Beograd

FLORENCA, 30. — Sportni direktor Fiorentine Giachetti in igralca Rosetta ter Cervato so danes zjutraj odpotovali v Beograd, kjer bodo jutri prisostvovali tekmi Crvene zvede proti Zagrebu za državno prvenstvo. Namen tega potovanja je jasen. Ogledati si pač hočejo enajstorico, s katero bo Fiorentina igrala v sredo 3. aprila v Beogradu prvo tekmo za pokal evropskih prvakov.

Preostalo moštvo Fiorentine bo odpotovalo v Beograd v ponedeljek, takoj po tekmi za državno prvenstvo v Genovi. Trener Fiorentine je izjavil da bo njegovo moštvo nastopilo v Beogradu — če seveda ne bo nepredvidenih ovir, s svojo klasično postavo.

— «» —

L. 1958 dve tekmi Anglija - Sovjetska zveza

LONDON, 30. — Danes so v Londonu sporočili, da bo angleška nogometna reprezentanca igrala prihodnje leto dve tekmi s sovjetsko reprezentanco. Doslej se obe državni moštvi nista še nikoli srečali. Prva tekma bo v Moskvi 18. maja 1958, druga pa v Londonu 22. okt. istega leta.

—«»—

SPORT IN POLITIKA

Marosan odgovarja Puskasu

BUDIMPESTA, 30. — Madžarski minister za šport Marosan je včeraj zvečer označil bivšega kapetana madžarske nogometne reprezentance Puskasa za renegata. Dejal je, da bo Puskasa doletela ista usoda kot vse druge renegate. V odgovor na članke, v katerih je Puskas govoril o bednem in trdem življenju na Madžarskem, je Marosan dejal: «Ravno Puskas pravi to, Puskas, ki je živel z deset tisoči forintov in več avtomobili, kateremu je bilo dovoljeno prinasati iz inozemstva vtihotapljeno blago...»

KOLESARSTVO

MILAN, 30. — Francosko kolesarsko moštvo, ki bo tekmovalo na dirki za veliko evropsko nagrado za zlat pokal Sarom, bodo sestavljali: Jacques, Anquetil, Darrigade in Forestier.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 31. t. m. z začetkom ob 16. uri Metroscope barvni film.
SAADIA
Igrajo: Cornel Wilde, Mel Ferrer

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 31. t. m. ob 16. uri Metro barvni film:
Vitezi okrogle mize
Igrajo: Robert Taylor, Ava Gardner in Mel Ferrer

Kino na Opčinah
predvaja danes 31. t. m. z začetkom ob 15. uri in v ponedeljek 1.4. ob 18. uri Paramount barvni film:
«Mostovi v Toko-Riju»

Igrajo: GRACE KELLY, WILLIAM HOLDEN, FREDRIC MARCH, MICKEY ROONEY

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca D'Aosta 88 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

Naročniki! KUPUJTE pri TVRDKAH, ki oglašajo v našem listu!

ZVEZA SLOVENSKIH PROSVETNIH DRUŠTEV
v GORICI
priredi
v NEDELJO 7. APRILA ob 16. uri v prosvetni dvorani Korzo Verdi 1
PEVSKO-BALETNI KONCERT
sodeluje:
šola za klasični balet iz Trsta in mladinski pevski zbor Dijaškega doma iz Gorice
Prodaja vstopnic od ponedeljka dalje na sedežu ZSPD in v kavarni Bratuš.

VSE za hišo:
BRISACE - RJUHE
BLAZINE
SKOTSKA VOLNA
SUKANEC
IGLE i.t.d.

VSE za šport-ribiča, morsko ribarjenje:
AVTOMATSKI APARATI
PODVODNE PUŠKE
RIBARSKE PALICE
MUHARICE
UMETNE VABE
TRNKI i.t.d.

Na drobno in debelo po konkurenčnih cenah
Lastnik: G. DELLA SCHIAVA — TRST, Ul. Geppa 2 — Tel. 23-489

RIHARD OREL

Etnografski in folklorni zapiski s 3. obiska hrvatskih naselbin v Južni Italiji

2.

Naslednjega dne zjutraj ob lepem vremenu sem se vsedel pravočasno v avtobus, ki vozi iz Termolija v Campobasso. Spotoma smo se ustavljali po vseh vaseh, kar sem že opisal v prejšnjih spisih. V Acquavivo (Kruč), glavni kraj teh naselbin, sem že napovedal svoj prihod teden prej, da ne bi prišel nepričakovano, posebno zaradi tistega visokošolca-slavista, ki se je vrnil iz Zagreba pred nekaj tedni. Po dobri uri vožnje sem bil na kraju. Z motornimi vozili se daljave dandanes jako približajo. Moremo si predstavljati, kako mučno in dolgočasno je bilo potovanje, posebno po teh samotnih krajih pred pol stoletja, ko je prihajala večina raznih znanstvenikov in folkloristov spoznavat in proučevat te kraje in narečje. Ko sem stopil z voza, sem naletel na gručo radovednih ljudi, ki je obdala avtobus. Mnogi so me koj spoznali in prijazno pozdravljali; jaz pa sem pohitel na običajno stanovanje. Nato sem odhitel poiskat mladega prijatelja visokošolca, kateremu smo letos s posebnim prizadevanjem pripomogli, da je bil sprejet in odšel na sedmi povojni seminar, ki ga je priredila filozofska fakulteta zagrebške univerze za inozemske slaviste. Pet od vseh seminarjev je bilo doslej prirejenih v Zagrebu. Na tem seminarju se vsako leto zberejo slavisti iz univerzitetnih središč raznih držav, posebno iz Zahodne Evrope. Prežive 25 dni v Jugoslaviji in pridobe novo znanje v jezikih, literaturi in umetnosti jugoslovanskih narodov. Letošnji (1956) seminar za inozemske slaviste je bil prej 12 dni v Zadru, potem pa v Zagrebu. Na njem so predavali priznani jugoslovanski jezikoslovci, univerzitetni profesorji in drugi znanstveni delavci. Poleg 35 štipendistov iz Francije, Nemčije, Švedske, Holandske, Norveške, Danske, Anglije, Avstrije in Italije, so se seminarja udeležili tudi drugi slavisti. Slušatelji tega seminarja doživljajo na tak način prvi neposredni stik z našim jezikom in literaturo. Tako sem bil prav radoveden, kaj mi pove o vsem, kar je videl in slišal. Bil je doma in našel sem ga pri knjigah.

Ves navdušen mi je začel pripovedovati v prav lepi hrvaščini kot vsak drug študent. Doslej, to je lani in predlanskim, je govoril z menoj in mi razkladal največ le po italijansko, kar je bilo zaradi boljšega umevanja za takrat prav. Jaz sem pa tudi menil, ne da bi mu bil to dejal, da si ne upa govoriti hrvaščine, ker je morda ne obvlada popolnoma in da se boji, kaj pogrešiti. Sam pa je tudi ne znam več kot toliko. Pripovedoval mi je, kako je bilo, koliko znanja je pridobil v tako kratkem času in koliko novih ljudi je spoznal. Peljali so jih ob koncu tečaja si ogledat nekatera mesta kot Beograd, Ljubljano itd. In ne vem zakaj mu je Ljubljana napravila najprijetnejši vtis; morda, ker je manj hrupna ali zaradi sloga hiš z obilnim zelenjem okoli, ali zaradi drugačnega značaja ljudi, s katerimi je prišel v stik. Omenil mi je tudi, da se je seznanil s slikarjem Jakcem, saj so ga hoteli vsi spoznati kot predstavnika tistih maloštevilnih ljudskih skupin srbohrvatskega porekla, ki so se ohranili v Južni Italiji. Iz Zagreba je prinesel celo skladovnico leposlovnih in znanstvenih knjig. Na splošno se lahko reče, da je imel lepa doživetja, ki so se mu globoko vtisnila v spomin. Vnaprej se bo že sam pozanimal, ko ima pot uglajeno, da lahko ostane tam kak semester, da tako izpopolni svoj študij hrvatskega jezika in književnosti. Meni je bil jako hvaležen za uspelo posredovanje.

Stilič (San Felice del Molise ali S. Felice Slavo)

Obiskal sem nato pridne pevke, ki so mi ob prvem obisku zapele tiste lepe dalmatinske pesmi. Ta dan sem opravljal obiske tudi po drugih družinah in trgovinah ter se mimogrede razgovarjal o svojem prihodu in delu ter proučeval njihovo govorico in izročila. V Kruču tako rekoč nisem imel pravega posla, delo me je sililo v Stilič in Mundimitar, kjer sem pustil še nekaj nedovršenega glede zapiskov.

In takoj drugi dan rano sem se odpeljal tjakaj z avtobusom. Sonce je komaj vzšlo, ko smo bili že v Stiliču. Bilo je res nekam prezgodaj za obiske, pa saj smo na vasi, kjer so že vsi prebivalci zgodaj pokonci. Povpraševal sem najprej po tistem odvetniku — domačinu, ki s svojima otrokoma, kakor sem že svoj čas v drugem opisu omenil, govori hrvatsko. On sam govori dobro, ker se je že izvežbal med vojno, ko je bil na Hrvatskem v Karlovcu. Zal sem zvedel, da se je letos preselil z družino v Kambovaš (Campobasso) zaradi otrok, da hodijo tam v srednje šole, in zaradi odvetniških poslov. Sicer pa da prihaja večkrat semkaj, kjer ima hišo in nekaj posestva. Pustil sem tu zanj nekaj listov s prepisanimi narodnimi pesmimi, ki sem jih tu lani nabral. Nekateri domačini so se zanje tudi zanimali in segali po njih, ko so videli, da so tako razmnožene.

(Nadaljevanje sledi)